

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001 >

BROJ
500

Subotica, 26. listopada 2012. Cijena 50 dinara

VEČE IKAVICE U STANIŠIĆU

FESTIVAL VOĆA
U TAVANKUTU

OSAMDESET GODINA
CRKVE U ŠIDU

INTERVJU
ANDOR DELI

DANI HRVATSKE KNJIGE I RIJEČI

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

RBV

RAZVOJNA BANKA VOJVODINE

Ponuda za desetku!

OROČENI DEVIZNI DEPOZIT S ISPLATOM

5+5=5,50%

Vrsta depozita	OROČENI DEVIZNI DEPOZIT SA ISPLATOM DEPOZITA I PRIPADAJUĆE KAMATE PO ISTEKU ROKA OROČENJA			
Valuta	EUR			
Iznos depozita	5.000,00			
Visina stope Poreza na prihod od kapitala	15,00%			
Rok 10 mjeseci	Visina godišnje NKS	EKS	iznos poreza	Ukupan iznos depozita za isplatu
	5,50%	4,67%	34,18	5.193,66
Promjenljivost kamatne stope	fiksna			

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

TIPPNET
INTERNET

SUBOTICA
KARADJORDJEV PUT 2
024.555.765

WWW.TIPPNET.RS

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

HR

Petstoti je broj tjednika Hrvatska riječ. Kao i svaki jubilej povod je to za podsjećanje na početke, na prijedeni put, ali i vrijeme za razmišljanje kuda i kako dalje. U ovome broju naši sugovornici na temu »Hrvatska riječ« bili su, s jedne strane, naši čitatelji, a s druge strane ljudi koji su imali i imaju značajnu ulogu u oblikovanju prve profesionalne institucije hrvatske nacionalne manjine u Srbiji. Pokretanjem ove teme nismo se željeli »baviti sami sobom« i naravno ne tvrdimo da je krug sugovornika u ovome broju jedini koji može i treba progovoriti na ovu temu, niti da je njihova »posljednja«. Željeli smo iskoristiti ovaj mali jubilej da otvorimo pitanje informiranja na hrvatskom jeziku – u kojem Hrvatska riječ ima nezaobilazno mjesto. A koristimo ovu prigodu i sami postaviti neka pitanja koja se dotiču kako budućnosti naše ustanove, tako i budućnosti hrvatske manjine u Srbiji. Dio pitanja otvorili su i naši sugovornici.

Jedno je pitanje velike disperziranosti Hrvata u Srbiji i njezine različitosti u subetničkom, kulturološkom, političkom pogledu, kao i u pogledu proživljenih iskustava tijekom ratnih devedesetih godina. Treba li i može li HR biti spona koja povezuje?

S druge strane, u samoj hrvatskoj zajednici bilo je sukoba, sukoba oko resursa, sukoba kursa (političkog), na koncu i sasvim osobnih sukoba zaodjevenih u ruho općeg interesa. Može li HR biti prihvaćena od strane sukobljenih strana na isti način – kako od onih koji su sada »glavni«, tako i od onih koji to više nisu, i od onih koji bi to željeli biti? Je li argumentirana kritika dobro došla samo kada se radi o onima drugima, a neprihvatljiva kada se radi o nama?

Očekivanja od HR su velika, neki bi željeli analitičke, istraživačke članke koji se bave širokim dijapazonom tema – od ekonomije, kulture, do politike, drugi bi željeli zabavne, laganije članke, priče o »malim ljudima«... Neke zanima vlastita povijest, drugi bi više voljeli aktualna događanja. Jedni se zalažu za afirmativne tekstove kojima se svaki napor na planu njegovanja hrvatske kulture učinjen od strane bilo koje institucije, udruge ili pojedinca pohvaljuje i pozitivno vrednuje. Drugi bi željeli kritički angažirane tekstove. I naravno, svatko želi čitati prije svega o događanjima u svome mjestu – o svojoj udruzi, o »svojima«. Teško je to spojiti, ako ne i nemoguće, u svakom pojedinom broju našega tjednika koji, sviđalo se nama ili ne, ima definirani broj stranica. No, nije nemoguće, nastojimo to i postići u kontinuitetu i cjelini gledano, a ne iz aspekta pojedinačnog broja i svatko iz svog partikularnog kuta.

J. D.

26. listopada 2012.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Jubilej »Hrvatske riječi« – 500 brojeva lista

PRAVO I POTREBA VOJVOĐANSKIH HRVATA.....6-11

TEMA

Članovi DSHV-a iz Sombora u lokalnoj i pokrajinskoj vlasti

POVEĆATI ZASTUPLJENOST HRVATA U DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA14-15

INTERVJU

Andor Deli, potpredsjednik Vlade APV i Pokrajinski tajnik

OBRAZOVANJE NA MATERINJEM JEZIKU JE KLJUČNO12-13

SUBOTICA

Dom kulture u Tavankutu: otužna slika siromaštva i propadanja

TKO JE ODGOVORAN ZA GAZDOVANJE?.....18-19

DOPISNICI

Održano »Veče ikavice« u Stanišiću

TI JEZIKOM SVOJIM ZBORI...24-25

KULTURA

U Subotici održani »Dani Balinta Vujkova«

PODSJEĆANJE NA MANJE POZNATE KNJIŽEVNE OPUSE...32-34

SPORT

Lijepa odbojkaška tradicija

PRIJATELJSTVO PREKO MREŽE...49

Petstoti broj jednoga tjednika nagovještava i skorbu vrijednu desetu obljetnicu njegova trajanja, što je svakako razlogom podičiti se, proslaviti, ali i osvrnuti se unazad, na početak, analizirati (ne)urađeno, (ne)učinjeno, (ne)propušteno, razdvojiti dobro i loše, utvrditi pogreške, sagledati propuste, kriva usmjerenja, hvalje vrijedne ideje, projekte te nastojati na tim spoznajama usmjeravati daljnji razvoj lista.

Ostavimo po strani slavlje, hvalje i pokude vjernim nam čitateljima i onima nevjernima, kao i onima koji nas pomno prate, a i onima što zборе a da novine ni u ruke uzeli nisu. Pozabavimo se ovdje dopisnicima našim, jučerašnjicom i sadašnjicom, koje su nam podloga za sutrašnjicu.

U onim, nazovimo ih davnim, slavnim, graditeljskim danima punih ideala, zanosa, stvaralaštva kad se zdušno radilo, borilo na ostvarenju glasila koje će izvještavati o Hrvatima u ovoj zemlji na hrvatskom jeziku, na tome početku, dopisnici su imali posve drugačiju ulogu nego danas. Oslonac su tada bila provjerena novinarska pera kao što su Goran Milić, Goran Rotim, Mirko Sebić i mnogi drugi. I organizacija je tada bila drugačija te su novinari iz Subotice odlazili, putovali na manifestacije, pratili događaje diljem Vojvodine i izvještavali o njima. Sjetimo se, krenulo se s dvadesetšest, da bi se vremenom i mogućnostima broj stranica povećavao.

Danas gotovo da u svakom mjestu gdje živi veći broj Hrvata »Hrvatska riječ« ima dopisnika. Može to biti prednost, jer su u stalnom kontaktu s žiteljima, poznaju mjesne prilike i neprilike, probleme.

Podimo od Podunavlja: dopisnica koja izvještava o događajima u Somboru i okolici prati što se radi i u Bačkom Bregu. Imamo dopisnicu u Bačkom Monoštoru, dopisnika iz Sente (koji je u »Hrvatskoj riječi« od prvoga broja). Dopisnica iz Bača i dopisnik iz Plavne »pokrivaju« rad četiri hrvatske udruge, radijsku emisiju na Radio Baču, kao i druge događaje na tom području. Za nas izvještavaju dvije dopisnice iz vojvođanskog glavnog grada Novog Sada. Nije im teško otići do Petrovaradina, Srijemskih Karlovaca, Vrdnika... Dopisnica piše iz Lemeša, dopisnik iz Stanišića, pa iz Đurđina i Tavankuta. Iz Srijema izvještavaju dopisnice i dopisnici iz Srijemske Mitrovice, Rume, Šida i Zemuna. Javljaju nam se iz Banata. U matičnoj nam zemlji dva su dopisnika u Zagrebu i Osijeku. Osim stalnih pišu i mnogi suradnici iz različitih mjesta, jer mnogi znaju da smo otvoreni za suradnju, prijedloge, upute, svaku dobronamjernost.

Možemo ustvrditi da dopisnici mogu »pokriti« sve događaje, manifestacije, pisati vijesti, izvješća, reportaže, intervjue, »obrađivati« teme, pa i kolumne pisati.

Zabilježiti, zapisati, objaviti o događajima u zajednici bitno je, jer oni dnevnim, tjednim, mjesečnim tiskanim listovima nisu zanimljivi ili ih iz drugih nekih razloga ne žele objaviti i tako mi, naš rad, djelovanje, dostignuća bivamo nevidljivi.

Može li se bolje? Nema sumnje, sigurno je da se može bolje i kvalitetnije, kao i svugdje i u svemu. Može se i zamjeriti, nama dopisnicima, da nečemu pridajemo više značaja, da nekim događajima dajemo više prostora, da o nečemu pišemo bolje, nečemu lošije, da se trebamo na neke pojave u zajednici kritički osvrnuti... ali treba znati da dopisnici izvještavaju pravovremeno, istinito, točno i objektivno.

I ne smijemo zaboraviti da dopisnicima »Hrvatske riječi« novinarstvo nije osnovno zanimanje, da su različitih struka, obrazovanja, da na neki drugi način za kruh zarađuju, a da su spremni, kada je to potrebno, do jutra raditi da bi informacija pred čitateljima u petak bila. I dok je to tako, istrajat i trajat ćemo, vjerujem u to čvrsto.

M. Kopunović

Tjednik n pravo i potre

Pređ čitateljima se danas nalazi petstoti broj našeg i vašeg tjednika, nakon skoro deset godina izlazenja. Novinsko-izdavačku ustanovu »Hrvatska riječ« osnovala je Skupština AP Vojvodine u svibnju 2002. godine. Ustanova je konstituirana u studenome iste godine, a prvi broj obnovljenog tjednika »Hrvatska riječ« objavljen je 31. siječnja 2003. godine. Taj broj je imao 26 stranica, ali se obujam tijekom minulih godina postupno uvećavao i sada »Hrvatska riječ« redovito izlazi na 56 stranica, s dva stalna mjesečna podlistka za djecu i mlade – »Hrcko« i »Kužiš«. Tjednik »Hrvatska riječ« jedini je profesionalni tiskani medij na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji, a osnivačka prava su 2004. godine prenesena na Hrvatsko nacionalno vijeće.

Duga je povijest novinstva na hrvatskom jeziku u ovom podneblju i ona kroz dvadeseto seže do u devetnaesto stoljeće. Od »Misečne kronike«, »Bunjevačkih i Šokačkih Novina« i »Biš Vile«, preko »Nevena«, »Naših novina«, »Subotičkih novina«, »Hrvatskih novina« i na desetine još glasila u Subotici, Somboru i drugdje u Bačkoj, ali i Srijemu, koji su svi zajedno i te kako pridonijeli učvršćenju političkog i kulturnog identiteta Hrvata, očuvanju našeg materinskog jezika, ali i našeg bunjevač-

kog i šokačkog govora. Uz novinare iz tiska u ovome su sudjelovali pisci i urednici periodika, spomenimo samo »Subotičku Danicu«, »Bunjevačko kolo«, »Klasje naših ravni« i dr., te osobito nakladničke pothvate zavičajnih pisaca, kako ovdje, tako i u drugim hrvatskim središtima.

Ipak, posebno mjesto pripada prvenstveno dnevnom listu »Hrvatska riječ«, koji u Subotici izlazi od 1945. do 1956. godine. Tada postavljeni uljudbeni ciljevi, dosezi i nakane hrvatskog novinstva i publicistike, općenito, preživjeli su i razdoblje u kojem je »Hrvatska riječ«, voljom vlastodržaca, preimenovala u »Subotičke novine«, ponovno se javljajući, uspostavljajući i ostvarujući se u javnom medijskom prostoru početkom 21. stoljeća. Tragom legitimnog, višestoljetnog prava Hrvata s ovog podneblja na informiranje na materinskom jeziku, kroz institucionalno i profesionalno djelovanje u oblasti javnog informiranja. I ne samo u tisku, nego sada već i u drugim medijima.

VRIJEME VELIKOG ZANOSA I PRIJEGORA

Tomislav Žigmanov, prvi predsjednik Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ«, kaže kako se još uvijek živo sjeća početka izlazenja tjednika i tog vremena.

na hrvatskom jeziku – reba vojvodanskih Hrvata

»S jedne strane, vrijeme nije dugo – tek desetak godina, a s druge strane naponi i učinci nisu bili mali. Bilo je to vrijeme pozitivnoga ozračja, velikoga zanosu i prijedora nekolicine entuzijasta, koji su povjerovali da i Hrvati u Vojvodini mogu imati svoje institucije kao i druge nacionalne zajednice u Vojvodini. Meni je pripala ta čast, ali i odgovornost da budem predsjednik privremenog Upravnog odbora, čija je temeljna misija bila pripremiti sve radnje za osnutak i konstituiranje ustanove te osigurati sve pretpostavke za početak rada, to jest za izlazak prvog broja tjednika 'Hrvatska riječ'. Sve je urađeno za relativno kratko vrijeme – od osnutka ustanove, pa do pojave prvog broja tjednika na kioscima za nešto više od 8 mjeseci. Kako se sve radilo iz srca i bez ikakvih nadoknada, štoviše iz svojih smo osobnih sredstava pokrivali prve, ne male, troškove, i kako su naši naponi rezultirali pozitivnim ishodom, naravno da su i sjećanja na to vrijeme i na te aktivnosti ostala trajna.«

Ocjenjujući rad tjednika u proteklom periodu, Tomislav Žigmanov ističe kako je list za svojih 500 brojeva imao svoje uspone i padove.

»Usponi se vežu za vremena kada su objavljivani sadržaji u 'Hrvatskoj riječi' bili u funkciji interesa javnosti, to jest kada se uređivačka politika vodila načelima istinitoga, nepristranog i blagovre-

menog informiranja, kada se prema problemima s kojima su se suočavali Hrvati odnosilo konstruktivno, kada se ovdašnji hrvatski puk hrabrio i poticao na napredak, a padovi se odnose na vrijeme gubitka uređivačke neovisnosti, to jest kada utjecaj na uređivačku politiku nije imala novinska profesija nego otuđeni centri moći unutar hrvatske zajednice. Ovo posljednje stvaralo je negativno ozračje ne samo oko tjednika već oko hrvatstva kao takvog, što je na koncu i postiglo rezultat koji su neprijatelji i htjeli – ogaditi među pukom ovaj tjednik i svesti broj prodanih primjeraka na manje od tisuću. Posljedice toga još se i danas osjećaju.«

Razgovarajući o misiji tjednika »Hrvatska riječ« Tomislav Žigmanov naglašava kako je ona određena odlukom osnivača.

»Glavna je svrha, naime, Novinsko-izdavačke ustanove 'Hrvatska riječ' da na institucionalan i profesionalan način građanima hrvatske nacionalnosti u Vojvodini omogućiti ostvarivanje prava na informiranje na vlastitu jeziku u području tiskanih medija izdavanjem informativno-političkoga glasila. Ujedno, osnutkom jedne takve ustanove htjelo se pridonijeti afirmaciji kulturnog, znanstvenog i književnog stvaralaštva vojvodanskih Hrvata kroz časopisnu i knjišku produkciju. Oba ova segmenta su od presudnog značaja za svaku manjinu, što

onda vrijedi i za Hrvate u Vojvodini: prvim se, naime, osigurava vlastiti prostor javnosti, što je osnovna pretpostavka za postojanje svake nacionalne zajednice, a drugim se otvaraju mogućnosti za dublje i stvestranije svjedočenje i tematiziranje vlastitog života.«

Na koncu razgovora Tomislav Žigmanov naglašava važnost objavljivanja podlistaka »Hrcko« i »Kužiš«.

»Prvo, sadržaji koji se objavljuju u tjedniku ne moraju biti interesantni djeci i mladima. Drugo, tako se odgajaju čitatelji. Treće, tako se potiče kreativnost kod djece i mladih. Četvrto, to je značajan resurs za socijalizaciju i neformalnu edukaciju mladih osoba. Posljednja dva razloga moraju napose biti svjesni njihovi urednici kako bi se to onda u podliscima i primjenjivalo.«

NOVA RAZINA ZRELOSTI

Tjednik »Hrvatska riječ« je informativno-politički list, ali donosi široku lepezu tema, jer je ujedno i obiteljski list. Ovaj tjednik nije osnovan radi ostvarivanja profita, nego da zabilježi događaje iz manjinske hrvatske zajednice u cilju očuvanja kulture i identiteta ovdašnjih Hrvata. Ankica Jukić-Mandić, članica Izvršnog odbora HNV-a zadužena za informiranje, glede misije tjednika »Hrvatska riječ« kaže kako je osim one

informativne misije, njena misija pronositi hrvatsku riječ i pismo.

»Pokraj očuvanja nacionalnog identiteta njegovanjem hrvatskog jezika, tjednik svojom sadržinom povezuje nas Hrvate u Srbiji, koji smo kao zajednica veoma disperzirani i međusobno slabo komuniciramo, ali putem tjednika informiramo se o bitnim stvarima za zajednicu i nas same. Pokraj toga, mislim i da svaka stranica tjednika i svaki novi broj ima svoju misiju ovisno o temi koja se pronosi kroz taj broj.«

Govoreći o radu tjednika u proteklom periodu, Ankica Jukić-Mandić je konstatala kako je ovaj tjednik u pogledu svog izgleda i sadržine dostigao novu razinu zrelosti.

»Svake novine, pa i ove, prolaze kroz razne faze. U tim fazama su se različitim temama bavili i o njima pisali različiti autori, kada se osnivala redakcija počelo se s ljudima koji su imali malo iskustva u profesiji. Sve su to faze odrastanja jednog tjednika, pa i samih tvoraca tekstova koji nose te novine. Tako su u godinama iza nas mnogi pokušali pisati, pronositi hrvatsku riječ, neki su odustali, neki nastavili, ali je svatko od njih na svoj način doprinio tome da tjednik danas izgleda ovako. Ne mogu nešto u radu smatrati negativnim, jer znam kako se radi o naporu ljudi da u situaciji recesije i krize pokušaju stvoriti takav

raznolik i zanimljiv sadržaj za veliki broj čitatelja. S druge strane, nisam uvjerenja da je 'Hrvatska riječ' dostigla svoj maksimum, naprotiv, mislim da je veliko vrijeme tek pred njom, a to će vrijeme opet nositi mnoga iskušenja. U vremenima koja dolaze bitno je ići naprijed i bar zadržati na ovoj razini kvalitete ovog bezmalo najvažnijeg tiskanog medija za Hrvate u Republici Srbiji.»

Zakružujući priču o radu i jubileju lista, Ankica Jukić-Mandić tvrdi kako je od osobite važnosti što tjednik objavljuje podlistke za djecu i mladež.

»Znamo da je obrazovanje na materinjem jeziku veoma bitno, jer asimilacija uzima danak. Zbog toga je bitno i da na vrata ustanova u kojima se, osim u krugovima obitelji, stječu prva znanja o jeziku i povijesti Hrvata, ulaze i 'Hrcko' i 'Kužiš'. Kada se mališani druže sa svojim novinama i tinejdžeri s onima njima prilagođenim, koje pišu na njihovom materinjem jeziku, osjećat će se socijal-

no prihvaćenim i socijalno prilagodljivim. To su maleni koraci kroz igru, čitanje, gdje će naučiti cijeniti sebe, svoj narod i kako ne dopustiti da ih netko unizi u tome.«

ČVRSTA I SLJEDSTVENA KONCEPCIJA

NIU »Hrvatska riječ« se financira iz mjesečnih dotacija Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje, Ministarstva kulture i informiranja Republike Srbije, Skupštine Grada Subotice i iz vlastitih prihoda. Trenutačno u NIU radi 15 uposlenika i oko 50 vanjskih suradnika. O radu i dosezima našeg tjednika razgovarali smo i s predsjednicom Upravnog odbora NIU Hrvatska riječ *Vesnom Prčić*.

»Tijekom svibnja ove godine proslavili smo 10 godina od osnutka prve profesionalne ustanove na polju informiranja hrvatske zajednice, a nakon samo nekoliko mjeseci ponosni smo na petstoti broj tjednika. Slijedi nam i deseto-godišnjica izlaska tjednika

koncem siječnja iduće godine. Iako ne izravno involvirana u ideju osnutka, ali veoma upućena u cjelokupni rad od samoga početka, najprije kao pravna savjetnica novinske ustanove, a sada u drugom mandatu na funkciji predsjednice Upravnog odbora NIU 'Hrvatska riječ', sa zadovoljstvom ističem kako je petstoti broj rezultat ogromnog rada, svakodnevnog truda na iznalaženju skrivenog puta iz labirinta sadašnjice, u nemaloj sprezi s političkim čimbenicima, osobito u ostvarivanju prava hrvatske nacionalne manjine u domicilnoj nam državi«, kaže Vesna Prčić prigodom ovog jubileja i ističe kako je petstoti broj »Hrvatske riječi« pravi moment za čestitke.

»Svakako, prigoda proslave nije moment za isticanje prevladanih problema, stalnog traganja za prepoznatljivim vizualnim identitetom tijekom kojeg je pojavni oblik tjednika mijenjao svoj izgled i broj strana, te kasnije sledstveno financijskim problemima i kvaliteti papira, niti za

podsjećanje na probleme koji nas očekuju, s obzirom na najavljenju privatizaciju, nego je pravi moment za čestitke odgovornoj urednici na pravom izboru načina i mjere informiranja, a iznad svega novinarima, brojnim dopisnicima i vanjskim suradnicima na svakodnevnom radu. Proslavljajući petstoti broj, ističem važnu zadaću glavne i odgovorne urednice počevši od 209. broja tjednika u uređivanju njegovog informativno-političkog sadržaja, ali i dijelova o drugim društvenim, kulturnim, sportskim i zabavnim temama. Dakako,

U ime Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini upućujem iskrene čestitke u povodu izlaska petstotog broja informativno-političkog tjednika »Hrvatska riječ«.

Čestitamo uredništvu i vanjskim suradnicima na redovitom praćenju kulturnih, obrazovnih i političkih događaja u hrvatskoj manjinskoj zajednici u Republici Srbiji, kao i na profesionalnom, pravodobnom i objektivnom izvještavanju o aktivnostima naše stranke.

U DSHV-u ste imali i imat ćete i dalje iskrenog partnera koji kupuje vaša izdanja i oglašava se u njima.

Želimo vam da i u ovako teškim okolnostima istrajete na informiranju o dešavanjima u hrvatskoj manjinskoj zajednici na hrvatskom materinjem jeziku i da vaš i naš tjednik doživi i nekoliko ovakvih jubileja.

Petar Kuntić, predsjednik DSHV

Primate iskrene čestitke u povodu izlaska jubilaranoga petstotog broja tjednika »Hrvatska riječ« – što držimo vašim hvale vrijednim uspjehom, uspjehom koji je od značaja za cijelu hrvatsku zajednicu! Ujedno, koristimo prigodu čestitati na ustrajnosti kojom i uposlenici i vanjski suradnici prate događaje, zbivanja i procese u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, i Republici Srbiji, napose načinom i zastupljenošću informacija kako iz naše kulturne scene tako i o aktivnostima Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Svjesni smo kako je pojavljivanje prvog broja vašeg i našeg tjednika, 31. siječnja 2003. godine, bio povijesni događaj za hrvatsku zajednicu, ali smo također svjesni i suvremenog, bremenitog ekonomskim teškoćama, trenutka i izazova s kojima se suočavate za zadobivanje povjerenja kod čitatelja.

Stoga vama koji sada obavljate odgovorne dužnosti upravljanja, ravnanja i uređivanja, ali i svim djelatnicima i suradnicima jedinog tjednika na hrvatskom jeziku u Srbiji, čija je svrha djelovanje na profesionalnom, pravodobnom, objektivnom i nepristranom informiranju, želimo puno uspjeha u budućem radu, te da tjednik doživi nekoliko stotina puta ovakvu obljetnicu.

U nama ćete i nadalje imati potporu u ostvarivanju tih i takvih ciljeva.

S poštovanjem,

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata

Tomislav Žigmanov, v. r., ravnatelj

Katarina Čeliković, v. r., menadžerica u kulturi

Ljiljana Dulić Mészáros, v. r., posl.-adm. tajnica

profesionalnost autora tekstova i poštovanje novinarske etike nikada i nije bilo upitno. Zbog iskušenja s kojima se suočavalo vodstvo ustanove opstanak je ponekad bio upitan, a samim tim kontinuitet pojavljivanja našeg lista svakog posljednjeg dana u tjednu i ustrajnost u ažurnom, a iznad svega objektivnom informiranju. Svaki broj do sada, a uvjerena sam i svaki sljedeći broj tjednika, potvrđuje da postoji čvrsta i sljedstvena koncepcija! Petstoti broj svakom pripadniku hrvatske zajednice, mladim, ali i onim starijim čitateljima, čini zadovoljstvo imajući u vidu činjenicu da je pred nama još mnogo brojeva i godina izlazenja našeg tje-

dnika. To je pravo, ali i potreba svih pripadnika hrvatske zajednice.«

TREBA PUNO RADITI S MLADIMA

U povodu ovoga jubileja direktor NIU »Hrvatska riječ« Ivan Karan kaže kako pet stotina brojeva svakog lista predstavlja značajan jubilej, a da je pogotovu značajan kada je to jubilej lista jedne manjinske zajednice, kao što je to hrvatska zajednica u Srbiji.

»Ovaj list je mijenjao svoj izgled, mijenjao je po malo i svoju koncepciju, ali je uvijek, od prvog broja, pa do sada, bio list o ovdašnjim Hrvatima na hrvatskom jeziku. Nadam se i želim da to bude tako i ubuduće.«

Kao jednu od najvažnijih zadaća lista u budućem razdoblju Ivan Karan izdvaja ukazivanje na mogućnosti ostvarivanja manjinskih prava ovdašnjih Hrvata.

»Rad na traženju i ostvarivanju manjinskih prava koja su zajamčena međunarodnim aktima, te Ustavom i zakonima Republike Srbije, u našoj je manjinskoj hrvatskoj zajednici bio kvalitetan, ali mislim da je malo bio zapo-

stavljen rad s ljudima da ta prava i konzumiraju. Na što mislim pri tome? Izborili smo se institucionalno za određena prava u područjima kulture, informiranja i obrazovanja na materinjem jeziku, te u području službene uporabe jezika, ali smatram kako se to od strane pripadnika naše zajednice, dakle ta prava, ne koriste u dovoljnoj mjeri i mislim da bi naša zajednica, pa i mi kao list, trebali sada veću energiju usmjeriti na to da kod ljudi stvaramo znatiželju da vide što to mogu koristiti kao manjinska prava i na to kako aplicirati za ostvarenje raznih projekata i da ta znatiželja prijeđe u naviku i da jednostavno postane normalno pripadnicima naše zajednice koristiti sva prava koja su propisana zajamčena. Mislim da je to jedan od težishnih zadataka naše zajednice u idućem razdoblju, a siguran sam da »Hrvatska riječ« doprinosi i tome.«

Napredak tjednika je vidljiv i u broju dopisnika i suradnika, što je veoma važno, kako to ističe i Ivan Karan, jer su Hrvati koji žive u Republici Srbiji jako disperzirani.

»Naš tjednik ima veliki broj dopisnika, tako da može-

mo ispratiti sva najznačajnija događanja, ali i aktualnu problematiku koja se javlja u hrvatskoj manjinskoj zajednici u mjestima gdje žive Hrvati. Pridajemo pozornost stručnom usavršavanju dopisnika, organiziramo obuke dopisnika, jer uvijek ima prostora za nadogradnju i samonadogradnju stručnog rada. U svakom je poslu nužno permanentno obrazovanje. Tako smo organizirali, a planiramo to i ubuduće, stručna predavanja za članove redakcije.«

Ivan Karan također ističe važnost izlazenja podlistaka za djecu i mladež »Hrcko« i »Kužiš«.

»Potrebno je da djeca i mladi imaju svoje listove u kojima oni mogu pročitati teme koje su im interesantne, a da uz to i sami sudjeluju u kreiranju tih listova. Puno djece šalje svoje likovne i literarne uratke redakciji »Hrcka«, kao što i podlistak »Kužiš« ima brojne mlade suradnike. I na taj način djeca i mladež uče svoj materinji jezik.

S djecom i mladima treba puno raditi i ovisno o tome kako se bude radilo, ovisit će kakva će naša zajednica u budućnosti biti.«

Zvonko Sarić

Poštovani ravnatelju, odgovorna urednice, članovi uredništva i svi uposlenici, u ime uredništva tjedne, dvosatne informativne radio emisije »Glas Hrvata« koju producira Hrvatsko kulturno društvo »Vladimir Nazor« iz Stanišića, a emitira se na regionalnom Radio Somboru, čestitam vam izlazak 500-tog broja vašeg i našeg tjednika.

Želimo vam da i ubuduće pravodobno, istinito i kvalitetno informirate svoje čitatelje na hrvatskom materinjem jeziku. Naše uredništvo će i dalje surađivati s vama – objavljujući najave tema iz novog broja tjednika i koristeći u svojim emisijama i informacije koje objavite.

Savo Tadić, odgovorni urednik radio emisije »Glas Hrvata«

Čestitajući Vam na jubilaranom, 500. broju tjednika »Hrvatska riječ«, koristimo ovu prigodu čestitati Vam na ustrajnosti jer ste unatoč poteškoćama s kojima se kao tjednik hrvatske nacionalne manjine suočavate u suvremenom nakladništvu, uspjeli opstati i razvijati se na dobrobit cijele zajednice. Želimo Vam da i nadalje nastavite hoditi utvrđenim stazama na polju informiranja ali i očuvanja kulturnoga i nacionalnoga identiteta, u čemu ste tijekom proteklih godina imali značajnu ulogu.

Uredništvo katoličkog mjesečnika »Zvonik«

Uredništvo na hrvatskom jeziku Radio Subotice čestita vodstvu i uposlenima u NIU »Hrvatska riječ« izlazak iz tiska 500. broja tjednika.

Želimo vam da i ubuduće kvalitetno informirate svoje čitatelje, i da, kao jedini informativni tjednik na hrvatskom jeziku, radite na dobrobit hrvatske zajednice u Vojvodini i Srbiji.

Čestitam jubilej 500 brojeva izlazenja »Hrvatske riječi«. Želim vam puno radovanja ovom jubileju, jer je opravdano. Do sada sam kupio svaki broj i potrošio prosječnu mirovinu samo na HR – ne želim, vrijedilo je.

Grgo Kujundžić, stalni čitatelj

Petak bez »Hrvatske riječi« i nije petak

KATA KOVAČ, SOMBOR

Falile su nam takve novine

Falile su nam takve novine i sigurno mnogo znači što imamo »Hrvatsku riječ«. Po mojem mišljenju, u odnosu na ostale novine »Hrvatska riječ« ima mnogo tema, to su dobre novine koje nama čitateljima pružaju mnogo različitih informacija. Kultura, religija, obavijesti, fotografije, kutak za domaćice, mislim da svatko može pronaći sadržaj za sebe.

JOSIP OBERMAN, SOMBOR

Od petka do petka

Sve što je dešava u našoj zajednici od petka do petka »Hrvatska riječ« isprati, bilo da je to politika, gospodarstvo, kultura, sport. U tom smislu sam zadovoljan i ništa ne bih mijenjao. Kao novine, koje su uz naš somborski »Miroljub« jedine na ovim prostorima koje izlaze na hrvatskom jeziku, za našu su zajednicu veoma značajne.

DUBRAVKO BILINOVIĆ, TAVANKUT

Nedostaju kritički angažirani tekstovi

Vidljiv je i pohvalan trud u nastojanjima da se obuhvati što širi spektar izvještavanja o kulturnim, političkim i svim ostalim događajima koji su usko vezani za hrvatsku zajednicu u Republici Srbiji. Naročito bih istaknuo solidan pokušaj da se na tom području aktivira omladina kroz časopis »Kužiš!«, imajući u vidu da aktualnost omladinskih listova u proteklom godinama drastično opada. Nedostaju kritički angažirani tekstovi, objektivan osvrt na djelovanje političkih i religijskih predstavnika hrvatske zajednice, kao i problemi koji se generiraju unutar institucija čija je svrha očuvanje kulturnog naslijeđa vojvođanskih Hrvata.

MIRA KOPILOVIĆ, TAVANKUT

Petak bez »Hrvatske riječi« i nije petak

»Hrvatsku riječ« čitam već dugi niz godina zbog toga što želim biti obaviještena o tome što se u hrvatskoj zajednici događa, a volim čitati i izvještaje o događajima iz Tavankuta u kojem živim. No isto želim saznati i o drugim događajima u Subotici i okruženju, jer nema se danas novca za kupovinu nekoliko novina, pa bi bilo dobro da kad kupimo Hrvatsku riječ možemo dobiti informacije šireg opsega. Kao žena, rado čitam stranice vezane za prehranu i recepte. Svakako bih preporučila svakome da kupuje »Hrvatsku riječ«. Meni petak nije petak ukoliko ne čitam ove novine.

JASMINKA KLINOVSKI, PLAVNA

Od korica do korica

Članica sam pjevačkog zbora HKUPD-a »Matoš«, pa kad čujem da ima nešto zanimljivo u Hrvatskoj riječi, odmah je nabavim. Ne čitam baš sve rubrike, najviše me zanimaju recepti i priča o fotografiji, kao i priloge o radu našega društva. Moj muž čita ovaj list od korica do korica. Budući da imamo mnogo obveza, ne stignemo baš sve pročitati, ali u zimskom periodu imamo više vremena, pa ovaj časopis onda redovito kupujemo. Uz to, ponekad uzimam i knjige iz Matoševe knjižnice, ali, čini mi se, da se u našem mjestu malo čita, ne samo ovaj tjednik, nego i ostale novine, a pogotovo knjige. Ja i moja obitelj čestitamo jubilej izlaska 500-tog broja Hrvatske riječi i želimo da i dalje nastavi izlaziti te da stekne što više čitatelja.

U Plavni su bile već dvije promocije izdanja »Hrvatske riječi« na kojima je bio znatan broj publike, ali nije bilo baš previše očekivanog odjeka nakon ovih događanja. Sigurna sam da će ovaj list i dalje dolaziti u naše mjesto i da će se broj čitatelja povećavati, jer u našem selu aktivno radi kulturna udruga u kojoj se prate sva zbivanja vezana uz Hrvate u Vojvodini, pa i šire, o čemu ovaj list posebno izvještava.

ANTUN MIŠIĆ, PLAVNA

Sve rubrike podjednako važne i zanimljive

Čitam Hrvatsku riječ od samoga početka izlaska i kupujem ovaj list u jednoj od dviju prodavaonica u koje redovito stiže. Svi smo bili ponosni kad se časopis s ovim nazivom pojavio u Plavni, a pogotovo kad su krenule vijesti i članci iz našeg mjesta. Za mene su sve rubrike u ovom tjedniku podjednako važne i zanimljive, jer želim biti informiran o događanjima u našoj zajednici, a ponajviše o kulturi, budući da sam i član Matoša, koji djeluje u našem selu. Ipak, mislio sam da će svaka kuća gdje živi po koji Hrvat nabavljati ovaj list što se, nažalost, nije ostvarilo. Mnogi ovdje kupuju Hrvatsku riječ samo onda kada je u njoj objavljen neki članak, a naročito fotografija o Plavni. Žao mi je što ovakav tjednik zbog toga, a možda i zbog nekih drugih razloga, nema veću tiražu, jer je po svom sadržaju to doista zaslužio. Veseli me ipak što su ove novine stigle do 500-tog broja i želio bih čestitati uredništvu i svim novinarima, koji daju svoj doprinos za našu zajednicu u Vojvodini i koji prate što se događa i u našem kraju, gdje su šokački Hrvati oduvijek živjeli.

JOSIP DUJIĆ, SRIJEMSKA MITROVICA

Više strana mladima

Kao glavno hrvatsko glasilo u Srbiji »Hrvatska riječ« dobro radi na informiranju Hrvata, ali isto tako ima i svojih nedostataka.

Moje osobno mišljenje je da bi trebalo više strana posvetiti mladima, onom uzrastu koji je »prerastao« podlistak »Kužiš«, a opet želi biti više informiran o mladim Hrvatima diljem Srbije, njihovom radu i društvenom životu. Radi bolje kvalitete novina bilo bi dobro organizirati kratke seminare u raznim mjestima, čime bi se mladi mogli osposobiti i naučiti kako pisati reportaže, izvještaje i vijesti. Ovim bi se postiglo veće angažiranje, kao i upoznavanje s više događaja vezanim za Hrvate iz raznih mjesta.

MARIN JAGER, BAČKI MONOŠTOR

Treba njegovati kulturu i tradiciju

Rado čitam »Hrvatsku riječ«, aktualnosti, te druge tekstove u svakome od brojeva. Čim je petstoto izdanje ovoga časopisa spremno, znači da tjednik već dugo postoji na ovim našim prostorima, odolijevajući različitim nedaćama. Budući da je u pitanju list nacionalne manjine, veoma je pohvalno da se uspijeva toliko održati. Treba njegovati kulturu i tradiciju, a mediji kao što je ovaj, u velikoj mjeri to omogućuju.

ŽELJKO ŠEREMEŠIĆ, BAČKI MONOŠTOR

Svi se moraju izboriti za svoje mjesto

Povodom petstotog broja »Hrvatske riječi« mogu izraziti zadovoljstvo zbog pozitivnih promjena koje sam primijetio vremenom. Kvaliteta tekstova se poboljšala, kvaliteta fotografija, tiska, izrade, te i samog papira veoma su uznapredovali. Zadovoljan sam i praćenošću zbivanja u cijeloj Vojvodini i okruženju, možda je netko manje ili više prisutan, ali svi

se moraju izboriti za svoje mjesto. Mislim da je »Hrvatska riječ« na svojem maksimumu za trenutne mogućnosti i situaciju, i uspijeva zadovoljiti potrebe za informisanošću, na jedan kvalitetan način.

MARINKO ŠOKAC, SONTA

Od prve do posljednje strane

»Hrvatsku riječ« čitam od prvog broja i mogu reći da sam danas prezadovoljan i tehničkom kvalitetom i sadržinom. Sjećam se početaka, već sama pojava glasila naše nacionalne zajednice bila je za nas, još uvijek opterećene demonima devedesetih, pravo čudo. Nakon izvjesnog vremena tjednik se pojavio i na kioscima i moje zadovoljstvo bilo je još veće.

Djeca su bila oduševljena pojavljivanjem podlistaka »Hrcko« i »Kužiš«, a supruga i ja čitamo sve, od prve do posljednje stranice. Meni osobno najviše se dopadaju priče o fotografiji, nekada serije priča moj hobi i moj kućni ljubimac, a obožavam putopisne reportaže. Pravo osvježanje je i pisanje bunjevačkom

i šokačkom ikavicom. Osobno, volio bih čitati više o zbivanjima u općini u kojoj živim, međutim, znam da svi tako razmišljaju, a prostora je malo.

JOSIP MATIN, SONTA

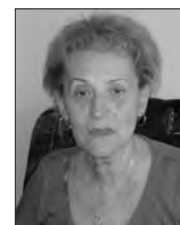
Od prvog broja

Tjednik »Hrvatska riječ« čitam od prvog broja. Njegova pojava me je obradovala, pokazala je da smo bar u oblasti informiranja stavljeni u istu ravan s ostalim nacionalnim zajednicama u Srbiji. Kroz ovih blizu deset godina uznapredovali ste i sad je HR jedan moderni tjednik, sa sadržinom koja zadovoljava svačije ukuse. Meni je omiljen dio u kojem pišete o sportu, a obožavam priče o starim fotografijama. Vrlo ugodno me je iznenadio i Bać-Ivin štodir, jer je prilično neuobičajeno pisanje u novinama neknjiževnim dijalektima. Ovaj potez je za pozdraviti, jer tako na svoj način pridonosite očuvanju lokalnih govora, koji sve više nestaju s naših prostora.

ANA ŽIGIĆ, BEOGRAD

Ustrajte

»Hrvatsku riječ« redovito čitam od prije pola godine. Tada mi je, prigodom jednog posjeta mojoj rodnoj Sonti, slučajno dopala ruku i oduševila me je. Za nas, Hrvate u Beogradu, svaka informacija o životu naše nacionalne zajednice prava je dragocjenost. Zato ustrajte, pišite upravo ovako kako pišete sada, a osobno, vrlo sam vezana za govor i običaje moje Sonte i voljela bih što više pročitati na tu temu.

FRANJA PREKPALAJ, ŠID

Zadovoljan sadržajem

Pretplatnik sam tjednika »Hrvatska riječ« i sakupljam sve dosadašnje brojeve. Upućujem pohvale uredništvu, novinarima i dopisništvu jer sam zadovoljan sveukupnim sadržajem tjednika. Najviše čitam rubrike dopisništva, a pratim i političke sadržaje kao i izvještaje sa skupova gdje se diskutira o pitanjima hrvatske nacionalne manjine. Nemam zamjerki, samo neka se nastavi tako.

ŽELJKO DARABAŠIĆ, ŠID

Kvaliteta na zavidnoj razini

Redovito čitam tjednik i općenito sam zadovoljan. Pratim rubrike iz Šida, ali i iz ostalih mjesta. Dao bih sve pohvale i mislim da je u listu sve obuhvaćeno, od kulturnih, vjerskih i političkih dešavanja. Sve pohvale ekipi u Subotici i posebno bih naglasio kako je kvaliteta tjednika na zavidnoj razini.

ANDOR DELI, POTPREDSJEDNIK VLADE APV I POKRAJINSKI TAJNIK ZA OBRAZOVANJE, UPRAVU I

Obrazovanje na materinjem jeziku je ključno

Tajništvo ima nesmetanu službenu komunikaciju s Hrvatskim nacionalnim vijećem ali, nažalost, još nismo izgradili neke prisnije odnose

Razgovor vodila: Mila Horvat

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice predstavlja tijelo pokrajine s kojim surađuju nacionalna vijeća i koordiniraju rješavanje problema u svezi obrazovanja i službene uporabe jezika. U djelokrugu svog rada Tajništvo preko svojih tijela obavlja i upravni nadzor nad službenom uporabom jezika, izvršava prevode akata i na hrvatski jezik i rješava bitna pitanja u području obrazovanja. Neposredno nakon ponovnog imenovanja na funkciju pokrajinskog tajnika u ovom tajništvu i na funkciju potpredsjednika Vlade APV, a nakon mjesec dana od početka nove školske godine, o ovom i drugim bitnim pitanjima za hrvatsku zajednicu s nama je razgovarao pokrajinski tajnik i potpredsjednik Vlade Andor Deli.

HR: Drugi mandat obnašate kao pokrajinski tajnik

za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice. Osim toga, obnašate i dužnost potpredsjednika Vlade APV. Kakva su vaša dosadašnja iskustva i kakva su očekivanja u budućnosti?

U odnosu na prethodni mandat nije se puno toga promijenilo. Najveća promjena bila je spajanje Tajništva za propise, upravu i nacionalne zajednice s Tajništvom za obrazovanje, jer se radi o velikom području koje iziskuje veliku pažnju. Sad već jasno vidim benefit koji je nastao spajanjem tajništava, a on se odražava kroz približavanje područja nacionalnih zajednica i područja obrazovanja. Kada pogledamo zakonske nadležnosti AP Vojvodina daje prevashodnu ulogu pokrajinskim tijelima uprave u pogledu obrazovanja i to na terenu prava pripadnika nacionalnih zajednica na obrazovanje na svom materinjem jeziku. Na

jednom smo mjestu povežali pitanje nacionalnih zajednica i tu već tradicionalnu suradnju s kulturno-umjetničkim društvima, s nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i s temom obrazovanja. I nacionalna vijeća, kao i niz udruga s nacionalnim prefiksom, angažiraju se na terenu obrazovanja, pa je i u tom smislu to bio izuzetan spoj. Novonastala situacija predstavlja obogaćenje naših dosadašnjih aktivnosti i na izvjestan način daje i neko novo usmjerenje i naglasak na temu obrazovanja, jer vjerujem da se svi slažemo da obrazovanje predstavlja ključnu sferu za održavanje i očuvanje identiteta jedne nacionalne zajednice. Što se tiče funkcije potpredsjednika Vlade, to svakako predstavlja jačanje značaja ovog Tajništva i tema i područja kojima se mi bavimo, a ne doživljam to kao jačanje osobnog značaja.

HR: Nacionalna vijeća različito se nose s implementiranjem pozitivnih propisa, kao i s vlastitim kadrovima u oblasti obrazovanja. Kada je u pitanju hrvatska nacionalna zajednica tu je i nedostatak katedre za kroatistiku, problem s udžbenicima... Generalno i problem upisa djece u odjele gdje se nastava vodi na materinjem jeziku. Kako se »nosite« s tim problemima i imate li viziju kako bi se

mogli rješavati u narednom razdoblju?

Na žalost, kao što je generalno slučaj u našem društvu, sve se rješava u hodu, a postoje i značajne razlike između različitih nacionalnih zajednica, u odnosu na veličinu, zatim ustaljeni odnosno neustaljeni položaj kao nacionalne zajednice, a hrvatska je zajednica u veoma specifičnom i nezgodnom položaju. Ona kadrove dobiva samo na taj način što se očekuje npr. od ovdašnjih pripadnika nacionalne zajednice da se vrate nakon školovanja iz Hrvatske i da se ovdje posvete obrazovanju mladih naraštaja. Problem je što katedra za kroatistiku nedostaje u našem domaćem sustavu, ali se nadam da će bilateralna suradnja između Republike Srbije i Republike Hrvatske, kao i Međuvladin mješoviti odbor, koji postoji i djeluje, u svoju agendu staviti i rješavanje ovog pitanja. Pitanje je takvo da ne može čekati desetljeća da bi se formirala katedra i mora se što prije reagirati.

Što se tiče obrazovanja postoji generalno veliki pad broja upisane djece bez obzira na nacionalnu pripadnost. Možemo reći da godišnje tisuću djece imamo manje, što svake godine predstavlja jednu veliku školu, jer su kod nas u prosjeku škole 600-700 đaka, a to se opet odražava na atmosferu i položaj

U I NACIONALNE ZAJEDNICE

čitavog obrazovnog sustava. Manjinske nacionalne zajednice to posebno osjećaju, naročito u malim, seoskim sredinama. Međutim, pozitivna je činjenica da postoji tendencija rasta broja pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica koji se školuju na materinjem jeziku u srednjem obrazovanju. Na žalost, u proteklom razdoblju su u srednjoškolskom obrazovanju bili zastupljeni ispod svog udjela u broju stanovnika, dok sada u tom pogledu imamo ekspanziju. To je jedan pozitivan trend i nadam se da će se nastaviti, jer pruža mogućnost za otvaranje ne samo novih odjela u srednjim školama, nego da se otvaraju novi smjerovi, profili, prije svega kad je riječ o stručnom obrazovanju.

HR: Kada je u pitanju obrazovanje na manjinskom jeziku, kolika je uloga nacionalnih vijeća?

Nacionalna vijeća obavljaju veoma značajnu ulogu svojim aktivnostima na terenu, jer su u bliskim kontaktima s raznim udrugama i prosvjetnim radnicima, kao i s vijećima roditelja ili udrugama roditelja, što su sve kanali komunikacije kojima mi ne raspolažemo, i to je prednost nacionalnih vijeća. Jačanje položaja nacionalnih vijeća posljednjih godina podudara se s trendom upisa djece u odjele u kojima se nastava odvija na materinjem jeziku u srednjim školama.

HR: Kada govorimo o službenoj uporabi jezika svjedoci smo da se u praksi pozitivni propisi ne provode u djelo. Najčešći primjer su ploče koje se ne ispisuju višejezično. Vaše Tajništvo obavlja nadzor nad pri-

mjenom zakona i drugih propisa kojima se uređuje službena uporaba jezika i pisama manjinskih nacionalnih zajednica. Kakva je tu situacija i mogu li se očekivati poboljšanja?

U pogledu službene uporabe jezika unazad nekoliko godina najpozitivniji trend su upravo ploče. Tu smo imali najveći napredak u odnosu na ranije stanje, a svakako je to najočiglednije i građanima jer odmah primijetite nešto što je istaknuto – ploču prilikom ulaska u neko naselje ili ukoliko je istaknuta na nekoj ustanovi. Tu je najjednostavnije postići napredak i u ovom području smo prešli veliki put u odnosu na 2000. godinu. Postoje općine i gradovi gdje postoje problemi s postavljanjem ploča, a često je u pitanju problem iznalaženja financijskih sredstava, što se može prevazići putem natječaja i otkloniti taj financijski problem u onim situacijama kada lokalna samouprava ili ustanova nemaju dovoljno financijskih sredstava kako bi izvršile obveze na koje ih pozitivni propisi obvezuju. Tajništvo tijekom godine raspisuje natječaj u cilju unapređenja službene uporabe jezika na teritoriju APV koji je namijenjen javnom sektoru – općinskim, gradskim upravama, centrima za socijalni rad, knjižnicama, školama... Imamo i pravne osobe koje se svake godine natječu, a imamo i nove koji su tek nedavno otkrili ovu mogućnost. Ove godine na raspolaganju smo imali 6,6 milijuna dinara za cijeli teritorij pokrajine, što svakako nije dovoljno. Uspjeli smo osigurati novac za 66 ustanova. Ove godine smo

imali namjeru fokusirati više novčanih sredstava kako bi institucije i ustanove mogle zaokružiti neke procese koje su započele. Značajno je istaći da ćemo uskoro pokrenuti višefazni projekt koji ima za cilj utvrditi troškove višejezične uprave, jer svi govorimo o tome da višejezičnost u upravi košta i svakako smo svjesni toga da su troškovi jedne takve općinske uprave veći nego u centralnoj Srbiji, gdje imate u uporabi samo srpski jezik. Ovaj projekt ima za cilj pomoći općinama da izračunaju svoje potrebe.

HR: Kakva je suradnja između vašeg Tajništva i Hrvatskog nacionalnog vijeća?

Tajništvo ima nesmetanu službenu komunikaciju s Hrvatskim nacionalnim vijećem ali, nažalost, još nismo izgradili neke prisnije odnose. Kada postoji neki problem ili neko zajedničko pitanje, onda smo tu da surađujemo i da se pomažemo međusobno, što je bio slučaj s pokretanjem ocjene ustavnosti i zakonitosti statuta pojedinih općina, gdje je Tajništvo na inicijativu HNV-a pokrenulo pred Ustavnim sudom postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti statuta tih općina. Na tom polju ističem našu odličnu i učinkovitu suradnju. Prepoznali smo potrebu da se ta situacija pokrene, jer i sama činjenica pokretanja postupka ponekad može dovesti do učinaka na terenu. Nastojimo surađivati sa svima.

HR: Koliko se poštuje princip da se prilikom zapošljavanja u tijelima uprave vodi računa o zastupljenosti pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica?

To je jedno veoma složeno pitanje i na žalost propisi su tu dosta fleksibilni na štetu naci-

onalnih zajednica. Ako pogledamo svugdje od Zakona o sucima, zakona o državnim službenicima... vidjet ćemo da postoji samo jedna obveza da se obrati pažnja prilikom zapošljavanja i da se pazi na srazmjer, ako tako mogu reći. To nije eksplicitna obveza čije bi se nepoštovanje eventualno čak i sankcioniralo. Te norme predstavljaju i svojevrsnu točku spoticanja u cijeloj priči oko srazmjernog zapošljavanja. Također, svjedoci smo različitih tendencija racionaliziranja u javnom sektoru, što na neki način otežava zapošljavanje. Međutim, isto tako smatram da, kada se okonča ova tendencija racionaliziranja, u javnom sektoru trebamo kao novu početnu točku i prilikom novih zapošljavanja posvetiti naročitu pažnju ovom pitanju.

HR: Koliko se stranke obraćaju na svom materinjem jeziku tijelu uprave?

U pogledu pokrajine mislim da je tu situacija takva da je minimalan broj obraćanja stranaka na materinjem jeziku. Ne znam radi li se o takvoj potrebi ili svijesti građana? Udruge npr. apliciraju na natječaje na jeziku svoje nacionalne zajednice i koriste formulare sačinjene na manjinskim jezicima, što je svakako za pohvalu. Ono što možemo konstatirati kao neku činjenicu je da demografska slika općine utječe na potrebu građana i njeno pojavljivanje na terenu. Prema našim anketama ako je zastupljenost jedne nacionalne zajednice barem 30 posto na teritoriju jedne općine, u tom slučaju ta se potreba manifestira i u pisanim i usmenim obraćanjima lokalnim samoupravama na jeziku nacionalne zajednice.

Povećati zastupljenost Hrvata u državnim institucijama

Već drugi mandat u lokalnoj vlasti u Somboru DSHV ima tri svoja člana, a od posljednjih izbora i pokrajinskog zastupnika

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini drugi mandat zaredom sudjeluje, kao koalicijski partner Demokratske stranke, u lokalnoj vlasti u Somboru. U vijećničkim klupama su *Mata Matarić* i *Adam Tubić*, dok je *Snežana Periškić* članica Gradskog vijeća na stalnom radu. Mata Matarić je član Odbora za međunarodnu suradnju Skupštine grada Sombora, pokrajinski zastupnik, te član pokrajinskih odbora za informiranje i međunacionalne odnose i član Programskog vijeća RTV Vojvodine, dok je Snežana Periškić u Gradskom vijeću zadužena za obrazovanje. O tome koliko je sudjelovanje predstavnika hrvatske zajednice u vlasti značajno i koliko mogu učiniti da se riješe pitanja koja se tiču Hrvata, razgovarali smo s Matom Matarićem i Snežanom Periškić.

Matarić pojašnjava kako je na izborima 2008. godine u Somboru DSHV također bio u predizbornoj koaliciji s DS-om i tada su među 23 vijećnika DS-a bila i tri iz DSHV-a. Na proteklom izborima DS je osvojio 16 mandata, a među njima su i tri vijećnika iz DSHV-a. »Hrvati su dali svoj doprinos i mi smo ponovno imali izabrana svoja tri vijećnika. To je nama signal da bismo eventualno na sljedećim lokalnim izbo-

rima mogli izaći samostalno i tako bismo bolje mogli rješavati probleme hrvatske zajednice na teritoriju Sombora. Kada govorim o problemima, mislim na dva naseljena mjesta – Bački Monoštor i Bereg, koja imaju pravo na dvojezičnost, gdje je potrebno dosta uraditi da bi se u potpunosti primjenjivala zakonska odredba o pravima manjinske

Mata Matarić

samouprave u tim mjestima. Također, aktivno moramo sudjelovati u tim mjestima u izborima za savjete mjesnih zajednica. Jedno od pitanja koja se tiču hrvatske zajednice, a koje još nije stiglo na dnevni red je isticanje znamenja u povodu četiri naša nacionalna praznika. Potrebno je da se to pravo koje imamo potvrdi i odlukom Skupštine grada Sombora. Uvijek je za takvu odluku bilo nepovoljno vrijeme, kao i za podizanje spomenika Svetog Trojstva

u Somboru«, kaže Matarić. Prema njegovim riječima, zahtjevi koji se odnose na izgradnju komunalne infrastrukture u selima i salaškim naseljima imaju podršku Direkcije za izgradnju grada i Gradskog vijeća. Vodovod, javna rasvjeta, biciklistička staza – samo su neke od komunalnih investicija koje su pokretali mjesni odbori DSHV-a.

PROBLEM INFORMIRANJA

Matarić je jedan od 59 zastupnika s liste DS-a u pokrajinskoj skupštini. On smatra kako je generalno za Sombor loše što od pet pokrajinskih zastupnika, koliko ih iz različitih stranaka i koalicija u pokrajinskoj skupštini ima Sombor, nitko nije na dužnosti potpredsjednika Skupštine Vojvodine. »Nijedan zastupnik iz Sombora nije predsjednik ili zamjenik nekog skupštinskog odbora, a takvih odbora ima devet. Konkretno, ja sam član dva odbora i to za informiranje i međunacionalne odnose. Već na prvoj sjednici istaknuo sam problem informiranja na jedinom službenom mediju, na Radio Somboru, koji ima regionalnu frekvenciju. Na toj radijskoj postaji nije riješeno pitanje informiranja na hrvatskom jeziku. Mađarska nacionalna manjina ima svoju redakci-

ju u okviru Radio Sombora, dok je emitiranje programa na hrvatskom jeziku organizirano na drugačiji način. Čekamo rezultate popisa, ako prijedemo tih famoznih deset postotaka imat ćemo zakonsko pravo na to da se oformi redakcija na hrvatskom jeziku u okviru Radio Sombora. Ukoliko ne, ja ću preko Odbora za informiranje inzistirati da se informiranje na hrvatskom jeziku u Somboru riješi kao što je to riješeno u Subotici, Novom Sadu. Tražit ćemo i potporu za list 'Miroljub' koji izdaje Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo 'Vladimir Nazor', koji je jedan od dva lista koja izlaze na hrvatskom jeziku. Za jedno kulturno-umjetničko društvo to je mnogo novca, pa ćemo tražiti materijalnu potporu, kao i za informiranje preko 'Hrvatske riječi', koja u Somboru mora imati malo veći publicitet«, zaključuje Matarić. Na posljednjoj sjednici Skupštine AP Vojvodine Mata Matarić je izabran za člana Programskog vijeća RTV Vojvodine. »To mi je osobito drago, jer je prije mene na tom mjestu bio moj uvaženi kolega *Dužo Runje*. Mislim da ćemo tu moći afirmirati svoje stavove o potrebama intenzivnijeg informiranja svih manjinskih zajednica. Primjerice, Mađari imaju 23 medija preko kojih se obraćaju svojoj zajednici, a

Hrvati četiri, ali odnos u broju pripadnika ovh nacionalnih zajednica nije takav, pa se to treba uravnotežiti, na čemu ću ja inzistirati već na prvoj sjednici. S obzirom na brojnost, hoćemo ravnopravan status naše nacionalne manjine. Zajednica je disperzirana i u pogledu informiranja ne možemo se osloniti samo na lokalne medije», kaže naš sugovornik.

S pozicije člana skupštinskog Odbora za međunacionalne odnose Matarić ističe kako od petog mjeseca, od kada funkcionira taj odbor, nije bilo međunacionalnih incidenata u Vojvodini.

rivanja prava na nastavu na hrvatskom jeziku. »Prvo je potrebna edukacija roditelja i ravnatelja. Roditelje treba osloboditi bojazni koja vuče korijene iz 90-ih godina.

Snežana Periškić

SOMBOR BEZ NASTAVE NA HRVATSKOM

Kao vijećnica Gradskog vijeća zadužena za obrazovanje Snežana Periškić prati ostvarivanje prava u području obrazovanja. Ona, međutim, ističe kako je rješavanje pitanja nastave na hrvatskom jeziku u domeni Hrvatskog nacionalnog vijeća, krovne institucije Hrvata, a Gradsko vijeće Sombora podržat će svaku inicijativu koju HNV pokrene iz područja ostva-

Moramo ih upoznati s time da su prava nacionalnih manjina u oblasti obrazovanja, kulture i službene uporabe jezika zajamčena Ustavom ove zemlje. Spremna sam podržati svaku inicijativu, ali mi treba pomoć školske uprave, ravnatelja škola, koji su obvezni roditeljima dati upite žele li njihova djeca pohađati izbornu ili fakultativnu nastavu hrvatskog jezika. Poneki ravnatelji škola to elegantno izbjegavaju. Jedino u Bačkom Monoštoru već desetak godi-

na se izučava predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i mi želimo to uraditi i u Beregu i Somboru. U Monoštoru skoro polovica učenika hrvatski uči što fakultativno, što kao izborni predmet. Problem je i odgovarajući kadar i postoji inicijativa da se pri Sveučilištu u Novom Sadu otvori jedan odjel za kroatistiku. Znači, trenutačno nema školovanog kadra, ali se kroz seminare učitelji pripremaju za nastavu. Postoji i problem udžbenika. Mislim da se ipak krenulo s mrtve točke i u tom smislu vrlo su aktivni članovi HNV-a», kaže Periškić.

NEDOVOLJNA ZASTUPLJENOST

Jedno od predizbornih obećanja Mate Matarića, kao kandidata za pokrajinskog zastupnika, bilo je zalaganje za povećanje zastupljenosti Hrvata u državnim institucijama i poboljšanje cestovne infrastrukture. »U kompletnoj pokrajinskoj administraciji ima 233 uposlenika pripadnika mađarske zajednice, a Hrvata je samo 24. Slična je situacija i u Somboru, gdje su

pripadnici hrvatske zajednice malo zastupljeni u tijelima lokalne samouprave, pravosuđa, policije, carine i drugih državnih poduzeća i ustanova. Ne možemo za to okriviti samo vlast, jer činjenica je da je postojao jedan period gdje su naši odustajali od daljnjeg školovanja, pa sada nemamo kvalitetni kadar koji bi mogao doprinijeti razvoju grada, pokrajine i vlastite nacionalne zajednice», kaže Matarić. On je ponovio kako je Sombor, što se tiče prometnih veza, ostao marginaliziran. Od Sombora do uključanja na autocestu kod Srbobrana putuje se jedan sat i prolazi kroz šest naseljenih mjesta. »Sombor s graničnim prijelazima prema Hrvatskoj i Mađarskoj zaslužio je dobiti obilaznicu i spojiti se na koridor C10 kod Srbobrana. To bi nas povežalo s tri europska koridora – Slavonika u Hrvatskoj, koridor C7, a to je Dunav, i s koridorom C10, koji je od nas udaljen oko 55 kilometara. Čim tema u Skupštini Vojvodine bude prometna infrastruktura govorit ću o ovom problemu», kaže naš sugovornik.

Zlata Vasiljević

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
 e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
 Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU (XXXI. DIO)

Obnavljanje vinograda u Srijemu

Piše: dr. Zsombor Szabó

U Srijemu se, osim poljoprivrede i stočarstva, po nekim povjesničarima već u doba Rimljana razvilo i vinogradarstvo. Na važnost poljoprivrede u Ugarskoj Kraljevini ukazuje i *Idrisijev* putopis nastao oko 1154. godine. On u poglavlju Klime piše: »Imaju gazdinstva (ili majure? op. aut.) i obrađene njive. Žito je pak jako jeftino, jer

marve, a po bizantskim izvorima konje su gajili u većem broju u Srijemu. »Srijem je najplodniji dio ugarske zemlje, koji je ravan i pogodan za gajenje konja«, danas pak gaje svinje.

VINOGRADARSTVO

Po pisanim dokumentima, u III. je stoljeću došlo do bitne promjene u vinogradarstvu

Visoko gajenje vinove loze, seljak ore starim tipom pluga

se može naći u izobilju«... Stanovnici cijelog ovog kraja – pod time podrazumijeva stanovništvo Ugarske (op. aut.) – su zemljoradnici, bave se stočarstvom i poljoprivredom, imaju sela i raspolažu obrađenim njivama. Iz Idrisijevih, ali i iz putopisa drugih arapskih pisaca, jasno se vidi kako sredinom XII. stoljeća u Ugarskoj postoje gradovi, sela i gazdinstva (majuri).

Pretpostavljamo kako pod »gazdinstvima« Idrisi (ili oni koji su mu davali podatke) podrazumijevaju kraljevske curtise, a pod majurima – sluginska, udvornička sela, tzv. villa udvornicus. U međuriječju Dunava i Tise bavili su se uglavnom gajenjem rogate

u Rimskom Carstvu. Naime, tada je car *Probus* ukinuo zabranu gajenja vinove loze u provincijama, jer prije ove carske uredbe vinovu je lozu bilo dopušteno gajiti samo na talijanskom poluotoku. Car je dozvolio da Gali, Hišpani i Britanci mogu zasaditi vinograde i proizvoditi vino. Sam je dao zasaditi probrane vrste vinove loze pokraj svog rodnog grada Sirmiuma na brdu Alma Mons (nezadovoljni legionari koji su krčili teren za vinograde i iskopali kanale za odvodnjavanje, prvo su mučki ubili cara, a zatim mu podigli spomenik). Po *Viktoru Aureliju* (Aurelius Victor) on je od kuće donio ljubav za obradu vrtova i vinograda i time je želio da njegova rodna

zemlja ekonomski procvjeta. Ovaj u biti ekonomski pothvat opravdavala je blizina tržišta, veliki grad, povremeno sjedište careva i carskog dvora sa svitom u Sirmiumu. Naravno, izraziti južni položaj vinograda i sama klima bili su isto jedan od razloga osnivanja vinogorja. Navodno, prije nego što se odlučio da sjedište carstva premjesti u Konstantinopol, car *Konstantin Veliki* jedno je vrijeme razmatrao mogućnost da svoje carsko sjedište premjesti iz Rima u Sirmium.

Mária T. Bíró smatra kako je malo vjerojatno da posto-

NOVI POČETAK GAJENJA VINOVE LOZE U SRIJEMU

Riječi vezane za vinogradarstvo svjedoče o tome kako su Ugari prilikom naseljavanja Karpatskog basena poznavali tehniku gajenja vinove loze i pravljenja vina. Vjerojatno je da se gajenje loze radilo u gajevima. Rekli smo kako širenjem kršćanstva raste potreba za vinom, ali ona nije korištena samo u obredne svrhe, nego po reguli (pravilniku) sv. Benedikta svakom monahu dnevno je pripadala najmanje jedna hemina (oko tri decilitra)

Vinogradarstvo - francuska minijatura

ji kontinuitet između rimske vinske kulture i srednjovjekovnog vinogradarstva. Ako su i postojali veliki vinogradi, u olujama seobe naroda sigurno su uništeni, jer ako je prolazeća vojska spalila žitarice, iduće se godine ona može ponovno saditi, ali uništeni vinograd najranije za pet godina postaje rodan.¹ Gajenje vinove loze postaje ponovno aktualno širenjem kršćanstva, jer se vino koristilo za obredne svrhe. Od izvještaja o vinogradima u III.-IV. stoljeću do nove, intenzivne kristijanizacije u Srijemu proteklo je ipak sedamsto godina.

¹ T. Bíró Mária: *História*, 1998. str. 13-16.

vina. Najraniji izvještaji, dokumenti o vinogradarstvu potječu iz XI. stoljeća, po kojima se proizvodnja vina u početku odvijala na posjedima velikodostojnika i u naseljima koja su pripadala kralju, u *curtisima* i udvorničkim selima odnosno na teritorijima županijske organizacije – terra castriensis. Vinograde obrađuju sluge ili skupina za to odvojenih vinara. Već krajem XI. stoljeća vinogradarstvo postaje zasebna djelatnost i prvi se put pojavljuju podanici koji porez plaćaju vinom i zovu se vini-tiores. U Srijemu doseljenici iz Francuske su najzaslužniji za obnavljanje vinograda.

»Kuća«

»Kuća« je sridnja odaja čeljackog salaša, izmed pododžaka, čeljacke sobe i čiste sobe. Ona je sjednana s pododžakom i ritko je brez njeg. U nju se ide s polja iz ambetuša, priko jedne ili dvi basamage. U sve salaše se ušlo samo kroz kadgod vrata punog krila, od cološki dasaka, brez cakla i s jakom baskijom. Vrata su se zatvarala kovačkom bravom na zaključavanje, a noćom su ih ociguravali poprično metnutom jakom drvenom ćuski-jom. Ovo je bilo važno dok nisu iskorenili bečare, koji su harali po pustarama, do početka dvadeseti godina prošlog vika. Često su za sriću na ulazu u prag »kuće« utukli potkovicu sa sedam jamica.

Ako je »kuća« brez pododžaka, iz nje se loži u parasničku peć čeljacke sobe, onda je u zid iznad vrata peći usičen provod dima do odžaka. U takoj »kući« nuz zid s live strane ulazni vrata obično je komad butora za rubeninu i nad njim veće ogledalo na zidu. Nuz zid čiste sobe najčešće su drvenice. Na duvaru salaša u »kući« je često u sridini pendžerica, za pogled iza salaša, ili je misto nje u zid usičena plitka polica za sitnež. Ako su imali kip kućnog sveca, kojeg obaško štuju, namistili su ga blizo vrata nuz sridnji zid. U pendžerici često je misto za marinske sviće. Pendžericu nisu pravili u uzdužnim salašima (zabati salaša su na S/J).

PODODŽAK

Od »kuće« u salašu najčešće je odiljen pododžak

koji počima ispod slimena u »kući«, a u njeg se ide kroz širok prolaz u uzdužnom zidu salaša. Pododžak je smišljeno napravljen, da se s ogrivom, garom, ranom i ugrijanom vodom u katlanki radi dalje od mista kudan čeljad idu u sobu. Kad u pododžaku nisu radili obično su ga zakrilili virangom.

U pododžaku je na zid čeljacke sobe i isprid ložišta u peć naslonjen banak, u sridini s garnjakom. S banka se loži parasnička (krušna) peć, a na njemu se i kuva rana na sadžaku ili na žeravi u zemljanim loncima. Podigdi je i na zid čiste sobe sazišana katlanka s kotlom.

Dno odžaka u svodu je svitile mire širine šezdesetak centi s jednakim stranama, jednom stranicom je naslonjen na sridnji uzdužni zid salaša, a sa suženim vrvom je natkurio alov na pošavu salaša. Širok i visok odžak imo je dobar cug, pa se dim nije ostio u pododžaku iz parasničke peći, katlanke ili sa banka kad se kuvalo. Na odžaku je posljednji red cigalja uzidan uspravno i prorideno da sa svake strane dim ide napolje, a da vitar ga ne smlaćiva u ložište. Najčešće je odžak zavravljen križicom od cigalja koji triba da čuva salaš od udara groma.

U pododžaku, na visokoj vrljiki poviša se disnotorsko meso i slanina koje se tu pušilo, sačuvalo se od muva koje ne uleću u promaju ni tamo di je jaka saga čađe, a meso je bilo na cigurnom i od lopova.

Na banak isprid peći ili do njeg stoje je sav sersam nužan za hasniranje kod lože-

*Ona je sjednana s pododžakom i ritko je brez njeg.
U nju se ide s polja iz ambetuša,
priko jedne ili dvi basamage*

Vatra kulja iz peći u pododžak

nja, spravljanja ila i čišćenja: žarlo, g(a)mjača, sadžak, peruška, zemljavi i sudi od salivanca, košarić sa sitnim ogrivom, a na zid su obišeni zaklopce, tepcije i sitni pribor i sersam za spremanje ila.

Pododžak je uzdužan, nema tavanicu, već je zasvođen i uvek toliko širok koliko mož podnet svod, koji se oslanja

na uzdužne zidove salaša. Svod nosi teret cigljama zidanog odžaka. Upućeni vele do je to zavidna majstorija pučkog zidanja. Odžak je simbol života u salašu: dok iz njeg kulja dim, ima i života, a kad se salaš pripušta samorušenju posljednji se sruši svod pododžaka, a s njim i odžak.

SA ROGLJA

Drač kao gromobran

Od prolića do kasne jeseni, salašari su uvek imali naglavljenu kosu (namišćenu u kosište), jel je često štogod tribalo pokosit u salašu i oko njeg. Naglavljena kosa je bila najcigurnija u kruni drača. Dica su se volila ventrat (penjati) na drva da zavire u tičije gnjizdo, a da se ne osakate, naglavljenu kosu su najčešće natakli u krunu drača. Njegova je kora gruba, rapava, išarana i okićena s bocama (trnovima) pa se dica nisu verala na njeg. Zato su makar jedan drač posadili u avliji na vidiku, kudan ritko idu, da se ne bi uboli na samokresanjem otpale bockave grančice. Nuz to, drač je natkurio salaš i staje, a u njemu je bila kosa, pa je katkad u njeg puko grom. Bio je gromobran salaša.

DOM KULTURE U TAVANKUTU: OTUŽNA SLIKA SIROMAŠTVA I PROPADANJA

Tko je odgovoran za gazdovanje?

*Mjesna zajednica nema mogućnosti osigurati milijunske iznose neophodne za renoviranje Doma kulture, kaže Slavko Benčik** Uz suglasnost lokalne samouprave mjesne zajednice bi mogle ipak dobiti i pravo raspolaganja, kaže Ana Lacković*

O samdesetih godina prošlog stoljeća svečana dvorana Doma kulture u Tavankutu slovila je za najljepšu takve vrste u Vojvodini. Ovdje je 1984. godine snimana televizijska emisija »Znanje-imanje«, za tu je prigodu potpuno renoviran Dom kulture, a na tada izvedenom interijeru dvorane i danas bi mogli pozavidjeti mnogi slični gradski prostori. Najveći dio objekta je kazališna dvorana, ovdje su i prostorije KUD-a »Matija Gubec«, smješten je ogranak Gradske knjižnice, potom još jedna svečana mala dvorana za sastanke i prazan poslovni prostor. Ogromnu zgradu u središtu sela gradili su mještani '60-ih godina, ali je ona danas, kao i mnogi seoski domovi kulture, otužna slika siromaštva i nebrige. Propadanje traje desetljećima dijelom i zato što je seoskim domovima kulture kao i ostalim poslovnim prostorima koji su nekada bili imovina mjesnih zajednica, mijenjano vla-

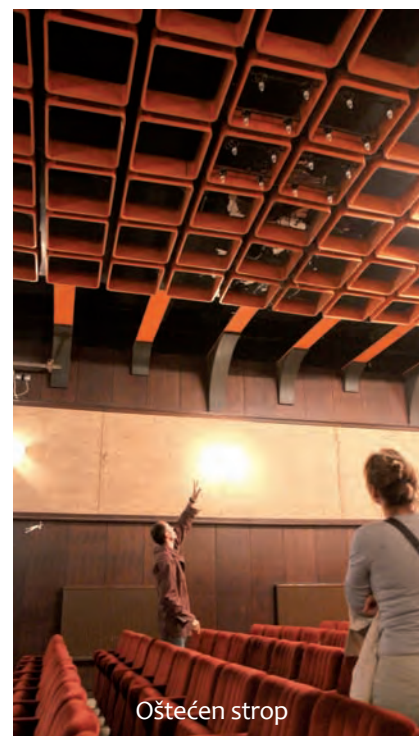
sništvo, prelazili su iz lokalnog u državno čime se gubila i odgovornost za gazdovanje, a prostorije neminovno propadale. Predsjednik Skupštine Mjesne zajednice Tavankut Slavko Benčik objašnjava kako su danas svi ti objekti u vlasništvu Republike Srbije, odnosno Grada Subotice, te Mjesna zajednica ima samo pravo korištenja, dok pravo raspolaganja ima Gradska uprava.

PRAVO KORIŠTENJA I PRAVO RASPOLAGANJA

»Poslovni prostor je prazan već dosta dugo, svojedobno je bio raspisan natječaj, kao i za ostale poslovne prostore, ali vjerojatno nije bilo zainteresiranih i tako je ostao prazan, a mi možemo samo sjediti prekrivenih ruku jer ne možemo ništa poduzeti. Moram reći kako smo do prije par godina kao mjesna zajednica imali pravo raspolaganja i time imali pravo izdavati u zakup, voditi brigu o tome, prikuplja-

ti zakupnine, ali sada je sve to ukinuto. Što se tiče održavanja, naravno da mjesna zajednica nema sredstva, niti u nekom drugačijem modelu vlasništva, jer je cijeli objekt doista suviše velik. Možemo li imovinu dobiti nazad? Ne znam što bih rekao, da su nam je mislili vraćati ne bi je oduzeli prije nekoliko godina«, kaže Benčik.

On smatra kako je u ovom trenutku možda i bolje što je cijela zgrada u vlasništvu Grada, jer milijunske iznose koji su neophodni za njezino renoviranje, mjesna zajednica nema načina osigurati. Novac koji se prikupljao iz zakupnina od poslovnih prostorija mogao je koristiti za osnovno održavanje i sitne intervencije, ali s druge strane to je i nezahvalan posao i velika obveza. »Procedura kod izdavanja je jasna, raspisuje se javni oglas, prikupljaju ponude, bira povjerenstvo, itd. Ta procedura traje i naravno uvijek postoji sumnja u taj rad, je li on pravno u redu, je li po

zakonu, događaju se neugodnosti, a to sve kažem stoga što smo svi mi u Mjesnoj zajednici volonteri, a to je 15 članova Skupštine i pet članova u Savjetu. Jedina plaćena osoba je tajnik Mjesne zajednice, ostali su volonteri koji žele svojim doprinosom poboljšati život u Tavankutu i usmjeriti razvoj Tavankuta

prema cilju koji smatraju najboljim. Radimo dragovoljno, i u stvari i ne znamo puno proceduralnih stvari, a snosimo punu zakonsku odgovornost za eventualni propust ili pogrešku«, kaže Slavko Benčik.

SUŠTINA

U nastojanju da se započne ozbiljnije renoviranje Doma kulture, vodstvo Mjesne zajednice je prije izvjesnog vremena dalo da se izradi idejni projekt renoviranja objekta, ali tu se i stalo. »Nismo imali novca da se napravi i konkretan projekt, a naravno bez njega ne možemo konkurirati na određene adrese i fondove za sredstva. Međutim, i taj sam projekt košta a mi nemamo svoja sredstva, odnosno dobijemo od Grada samo za funkcioniranje mjesne zajednice i plaću tajnika, sve ostalo ovisi o Gradu. Moje viđenje mjesnih zajednica je dosta pesimistično, mi smo tu neka spona između mještana i Grada Subotice, tu smo da prosljeđujemo zahtjeve, molbe, stavove građana prema Gradu i prenosimo povratne informacije. Dakle, nemamo puno ovlasti niti mogućnosti, a rekao bih, obveza i odgovornosti dosta«, smatra Benčik.

On dodaje kako nije suština u tome čije je vlasništvo nad domovima kulture, već u tome da treba nešto uraditi na njihovoj obnovi. »Velika dvorana se koristi dva, tri puta tjedno, jer je koriste članovi KUD-a za svoje probe, često je neophodna zbog nekih skupova, sastanaka, koncerata većih razmjera koje pripređuju političke stranke, razna

udruženja i društava. Tavankut se može pohvaliti bogatim duštvenim životom koliko je to za jedno selo moguće, i Dom kulture ima svoju namjenu kakva i treba biti«, ističe Slavko Benčik.

U Subotici nisu sva izvan gradska naselja uspjela sačuvati svoje domove kulture, jer

va kako bi se ti objekti mogli održavati, jer su s gospodarstvom siromašile i mjesne zajednice koje više nisu imale novca. Međutim, uknjiženi na lokalna poduzeća, mnogi od tih domova su bili prodavani zajedno s poduzećima u postupku privatizacije. To se dogodilo u Đurđinu, Bikovu,

Slavko Benčik

su mnogi od njih privatizirani. Naime, '90-ih godina raspisom ondašnjeg pokrajinskog Izvršnog vijeća nastojalo se da lokalne samouprave zaštite koliko je to moguće sve domove kulture, koji su bili uknjiženi kao društvena podu-

gdje su domovi kulture bili uknjiženi kao vlasništvo Pešcare i Agrokombinata, istu sudbinu doživjeli su Šupljak, Aleksandrovo. Poslije je oko toga vođeno nekoliko postupaka i sudskih sporova, u jednom od njih, primjerice,

Mjesna knjižnica smještena je u Domu kulture

zeća, stoga što se nisu mogli financirati iz gospodarstva koje je sve više propadalo. To je bila formalno-pravna osno-

Bačko Dušanovo je uspjelo vratiti imovinu, a drugima je to uspjelo tek djelomično.

ZAKON

Tajnica Tajništva za građevinarstvo i imovinu Gradske uprave Ana Lacković ističe kako Zakon o javnoj svojini u čl. 18 predviđa da mjesne zajednice i drugi oblici mjesne samouprave imaju pravo korištenja nad stvarima u javnom vlasništvu jedinica lokalne samouprave. »Mi još nismo uskladili sve mjesne zajednice s ovim propisima. Sada je u tijeku usklađivanje, popisujemo i vadimo listove nepokretnosti, i onda utvrđujemo gdje je kako upisano, jer imamo jako stare upise. U Tavankutu je već upisano javno vlasništvo po novom zakonu i pretpostavljam da će u gradskom proračunu za sljedeću godinu biti predviđena sredstva da se u mjesnim zajednicama gdje je to urgentno, poprave neki objekti«, kaže Ana Lacković.

Ona smatra kako bi mjesne zajednice, ako su već nositelji prava korištenja, uz suglasnost lokalne samouprave mogle ipak dobiti i pravo raspolaganja. »Mislim da ćemo svakako mijenjati naše akte, i tada moramo predvidjeti kako ćemo s mjesnim zajednicama regulirati to pravo. Morat ćemo u aktima predvidjeti hoćemo li im dati pravo da izdaju u zakup prostorije koje im nisu neophodne. Sada pristupamo popisu gdje ćemo imati točnu sliku o tome što imamo, propremaju se popisna povjerenstva i tada ćemo znati što je u funkciji, što mjesne zajednice koriste za rad, a gdje imaju eventualno višak nekog prostora koji bi se mogao izdati i od kojeg bi oni imali neku zakupninu«, kaže Ana Lacković.

S. Mamužić

POVIJESNI ARHIV IZ SUBOTICE OBJAVIO VODIČ KROZ ARHIVSKE FONDOVE

Putokazi za istraživače

Prva od planirane dvije sveske Vodiča kroz arhivske fondove sadrži opis 220 od ukupno 473 fonda i zbirki koji se čuvaju u depoima subotičkog Povijesnog arhiva * Vodič je namijenjen informiranju korisnika arhivske građe, te sadrži opise, tj. osnovne podatke o fondovima, kao i osnovne karakteristike sadržaja građe svakog predstavljenog fonda

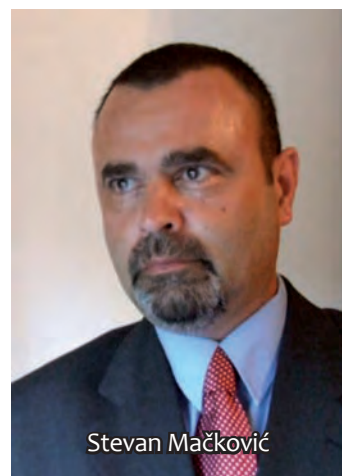
Utraganju za podacima iz prošlosti grada i okolice istraživačima i drugim klijentima Povijesnog arhiva iz Subotice odnedavno je na pomoći novi »Vodič kroz arhivske fondove«, prva od dvije planirane sveske u izdanju ove značajne institucije, čuvara zapisa i dokumenata od davnina do novog doba. Prva sveska Vodiča, objavljena u rujnu, na oko 390 stranica bilježi osnovne podatke o 220 fondova i zbirki arhivske građe, što je veliki posao i važna prezentacija, jer je svaki od ovih fondova opisan po sadržaju, obujmu, očuvanoosti i vremenskoj epohi u kojoj je nastao. Možda za odgovarajući parametar uložnog rada posluži podatak da ovdašnji najveći arhivski fond po količini sačuvanih predmeta, F.2 Gradsko vijeće slobodnog kraljevskog grada Subotice, ima 4462 inventarne jedinice (u količini od 487 dužnih metara).

Onome tko je bio u prilici da u fondovima arhivske građe traga za podacima poznato je da ovakav oblik istraživačkog rada traži vrijeme, upornost i strpljenje, te opis fondova po stavkama i sadržaju pruža putokaze da se lakše stigne do cilja. Prva sveska Vodiča pred-

stavlja dio (220) od ukupno 473 fonda i zbirki iz depoa subotičkog Povijesnog arhiva. U uvodnom dijelu Vodiča o arhivskoj građi se, između ostalog, iznosi sljedeće: »Najstariji originalni dokument koji se čuva u Arhivu je plemićka diploma Janoša Sencija iz 1658. godine. Iz perioda Potiske vojne krajine, kojoj je pripadao subotički šanac, imamo sačuvano desetak dokumenata. Sačuvanu građu u kontinuitetu, a koja se odnosi na gradsku upravu, možemo pratiti od 1743. godine. Te godine je po ukidanju Potiske i Pomoriške vojne krajine, Vojni šanac Subotica, privilegijem carice Marije Terezije, proglašen privilegiranim komorskom varošicom po imenu Sent Marija. Tada dobiva svoj Magistrat, koji je bio organ političko-upravne i sudske vlasti. U Subotici se 1751. godine gradi prva 'Varoška kuća' s četiri prostorije, od kojih je jedna bila namijenjena za arhivu. Od tada, pa sve do danas, ova arhivska građa se čuva u Gradskoj kući, s time da je premještanu prilikom izgradnje druge i treće zgrade. Od izgradnje sadašnje Gradske kuće 1910. godine, dokumenti se čuvaju u istim prostorijama.«

POTREBA ZA INOVIRANJEM

Građa subotičkog Povijesnog arhiva predstavljena je i ranije u obliku knjige vodiča, 1970. godine (143 fonda i zbirke), a potom 1977. (191 fond i zbirka). Od tada je prošlo četiri desetljeća, primljena je i nova arhivska građa, izrađeni opisi, dopunjavani podaci...

Stevan Mačković

»Praktično, vodič je ono što dolazi na vrh piramide u svakom arhivu, jer daje najcjelovitiju sliku presjeka stanja građe jednog arhiva. Time se pruža prva najosnovnija i najopštija informacija o tome što pruža jedan arhiv«, kaže Stevan Mačković, direktor Povijesnog arhiva u Subotici.

Subotički arhiv je drugi u Vojvodini u novije vrijeme s objavljenim vodičem kroz građu (poslije zrenjaninskog).

Sadržajem kojeg nudi korisnicima vodič u obliku knjige može se nazvati i osobnom iskaznicom jednog arhiva. Kome je namijenjen? »Onima koji su upućeni na korištenje arhivske građe, tj. onima koji se bave istraživanjem u toj građi. Taj krug korisnika je vrlo širok. Dobno, od učenika osnovne škole do osoba poznih godina. Profesionalna struktura je također vrlo šarolika. Različite su i teme koje ih interesiraju. Upravo je arhiv mjesto koje pokriva cjelokupnost ljudskog djelovanja u nekim prošlim vremenima, te nema oblasti života o kojoj se tragovi ne mogu pronaći u arhivu, samo treba znati kako i gdje tražiti. I upravo je tu mjesto vodiča, jer može pomoći i olakšati pristup informacijama. Prema desetogodišnjem iskustvu, u toku jedne godine ima između 100 i 200 istraživača, s različitim dužinom vremena koje posvećuju istraživanjima, netko dan, a netko mjesec i mjesec provodi u arhivu baveći se svojim temama«, dodaje Mačković.

ZA ČIM SE TRAGA?

Podatak o šarolikosti tema iz prošlosti za koje se danas interesiraju istraživači, nameće i sljedeće pitanje: za čim se traga, što čovjeka ovog doba

najčešće zanima u mnoštvu starih zapisa? »Teme su vrlo različite, ali jedna od najpopularnijih u posljednje vrijeme je istraživanje obiteljskog stabla, korijena, povijesti obitelji. No, kada se ulazi u kronološku 'dubinu' predaka važni su podaci koji već postoje u obitelji, tj. važno je znati o kome se podaci traže, da bi se ovdje spojile 'karike'«, iznosi Mačković.

Grada u kojoj se traže takvi podaci su u prvom redu matične knjige, tj. prijepisi matičnih knjiga od prije stotinu i više godina, crkvenih i(li) državnih. Naime, državna matična evidencija rođenih, vjenčanih i umrlih vodi se od 1895. godine, a prije te godine vodile su se isključivo crkvene knjige. U novoobjavljenom Vodiču navedena je Zbirka duplikata crkvenih matičnih knjiga grada Subotice 1839.-1895. (F.208). Djelomično postoje podaci iz crkvenih matičnih knjiga i iz ranijeg razdoblja. U subotičkom Povijesnom arhivu započet je postupak digitalizacije raspoloživih matičnih podataka iz prošlosti da bi se vremenom povećala dostupnost podacima i posredstvom interneta.

Katarina Korponaić

26. listopada 2012.

HUMANITARNA AKCIJA CRVENOG KRIŽA I UMJETNIKA Likovni radovi za siromašne

Izložbu radova likovnih stvaralaca darovanih Crvenom križu Subotice u humanitarnoj akciji organiziranoj povodom Međunarodnog dana borbe protiv gladi u petak, 19. listopada, otvorila je predsjednica Skupštine Grada Subotice *Maria Kern Solya*. Oko 80 autora darovalo je Crvenom križu stotinu svojih radova za prodaju u humanitarne svrhe, kako bi se i na ovaj način prikupila sredstva za prehrambene artikule namijenjene najsiromašnijima u gradu. Umjetnički radovi ponuđeni na prodaju u humanitarne svrhe nakon izložbe mogu se pogledati u prostorijama i na internet sajtu Crvenog križa, a bit će organizirani i drugi prikazi.

K. K.

KONCERT SUBOTIČKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA Tamburaška muzika i suvremeni zvuci

»Subotički tamburaški orkestar i gosti« naslov je jesenskog koncerta koji će STO prirediti subotičkoj publici u srijedu, 31. listopada. »Ovoga puta imamo puno gostiju s raznih strana, među kojima je *Zvonimir Markovinović Mimi* iz Sombora, jedan od članova nekadašnjeg ansambla Ravan grad, kojeg će se sjetiti starija publika, i koji će izvesti svoje autorske pjesme. Nastupit će i Subotički tamburaški kvartet sa solisticom *Antonijom Piuković*. Ovaj kvartet je u posljednje vrijeme pobrao simpatije subotičke publike, a imali su i zapaženi nastup u Crnoj Gori. Osim našeg velikog tamburaškog orkestra kao gosti večeri nastupit će članovi tamburaškog orkestra iz Požege, što će biti njihov uzvratni posjet nakon što smo prošle godine kod njih gostovali. Oni će izvesti svoj program i mislim da ćemo imati zanimljivu večer, jer će u prvom dijelu subotička publika čuti ono što je navikla i što očekuje od STO-a, a u drugom dijelu nešto malo drugačije note jer su Požežani više opredijeljeni suvremenoj vrsti muzike«, najavio je *Stipan Jaramazović*, voditelj Subotičkog tamburaškog orkestra.

Koncert će biti održan u Velikoj vijećnici Gradske kuće s početkom u 20 sati, a ulaznice se po cijeni od 300 dinara mogu kupiti u knjižari Plato.

II. FESTIVAL VOĆA U TAVANKUTU

Nove ideje i potencijali

Festival je osmišljen kao manifestacija čija je osnovna ideja da se edukacijskim i kulturnim obilježavanjima objedine i povežu voćari Tavankuta i šire okolice, kazao je Ladislav Suknović

Manifestacija II. tavankutski festival voća održan je u Tavankutu u subotu, 20. listopada. Festivalom voća kao organizatori zajedno je koordiniralo pet lokalnih udruga: Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame, Osnovna škola »Matija Gubec«, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec«, Voćarka zadruga »Voćko« i Voćarska zadruga »Voće Tavankut«. Manifestacija ima za cilj predstaviti gospodarski potencijal lokalnih tvrtki koje se bave voćarstvom, a koje

teže pratiti suvremene trendove u tom području, farmi koje se bave ekološkim uzgojem povrtlarskih i ratarskih kultura, seoskih domaćinstava koja se bave proizvodnjom domaćeg vina i rakije, udruga koje rade na očuvanju tradicijskog naslijeđa kao što su autentične rukotvorine i proizvodi starih zanata Tavankuta, ali i ugostiti predavače, stručnjake iz spomenutih područja koji bi svojim izlaganjima mogli ukazati na suvremene trendove u poslovanju, ali i biti svojevrsno savjetodavno tijelo tijekom dana festivala.

Voćari su pristustvovali predavanjima

Uz sve to manifestacija ima za cilj putem promidžbene djelatnosti, ali jednako tako i edukacijske, djelovati u smjeru razvitka različitih vrsta gospodarskih, ali i turističkih grana, kao što je seoski i agroturizam.

EDUKACIJA VOĆARA

Festival je održan u prostorijama osnovne škole, a programski je bio sačinjen iz dva dijela. Prvi dio, onaj edukacijski, odražavao se u prijedpodnevnim satima, a predavanja petorice pre-

davača bila su namijenjena voćarima, studentima i svima onima čija se djelatnost veže uz teme koje su predstavljene. Prof. dr. Zoran Keserović s Poljoprivrednog fakulteta iz Novoga Sada izlagao je na temu »Proizvodnja jabuke u 2012. godini, problemi i kako ih prevladati u idućem razdoblju«. Asistent na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu doc. dr. Nenad Magazin izlagao je na temu »Bor u prehrani biljaka«, dipl. ing. Marija Milenković-Kolundžija govorila je na temu »Suzbijanje grinja na

PROJEKT POVEZAO UČENIKE IZ PULE I ĐURĐINA

Upoznavanje putem učenja i druženja

U okviru projekta »Sličnosti i razlike životinjskog i biljnog svijeta južne Istre i sjeverne Vovodine« prošloga tjedna, od 18. do 21. listopada, u Đurđinu i Subotici boravili su učenici iz Pule. Riječ je o suradnji OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina i Doma za djecu i mlađe punoljetne osobe iz Pule. Prva faza ovog projekta realizirana je u Puli studenoga prošle godine, i pokraj razgledanja znamenitosti Pule i Rovinja za učenike iz Đurđina organizirana je »Mala morska škola« s

posjetom zaštićenom kraljiku Kamenjak i upoznavanjem endemskih vrsta. U »uzvratni« posjet Đurđinu došlo je osmero djece i četiri odgojitelja, a u projekt je, od strane domaćina, bilo uključeno isto toliko djece

i 7 nastavnika iz đurđinske škole.

Učenici iz Pule su prvoga dana bili na Ergeli Kelebija (razgledanje, vožnja fijakerima, jahanje konja), a drugoga dana uslijedio je obilazak Subotice – Moderne galerije

»Likovni susret«, Gradskog muzeja, Gradske kuće... Tom prigodom primili su ih dogradonačelnik Blaško Stantić i članica Gradskog vijeća zadužena za obrazovanje dr. Etela Jerinkić. Istoga dana sudionici projekta sudjelovali su u radionici »Zrnavlje i slama« u Hrvatskoj čitaonici, gdje su upoznati sa žitaricama i kulturama našeg područja i od njih (žito, ječam, običan i crveni kukuruz, suncokret, grah i slama) izrađivali radove. Tu su ih posjetili članica Izvršnog odbora HNV-a zadužena za obrazovanje Anđela Horvat

Radionica u Hrvatskoj čitaonici

26. listopada 2012.

jabuci«, predstavnik tvrtke AVITAL D.O.O. *Dejan Stanko* govorio je o problemu navodnjavanja i prihrane jabuka, a o aktualnoj opremi u voćarstvu govorio je *Vlado Princip*, predstavnik tvrtke AGROL iz Temerina.

OBJEDINJAVANJE I POVEZIVANJE VOČARA

Predsjednik organizacijskog odbora festivala i predsjednik HKPD »Matija Gubec« *Ladislav Suknović* o festivalu je rekao: »Tavankutski festival voća osmišljen je kao manifestacija čija je osnovna ideja da se edukacijskim i kulturnim obilježavanjima objedine i povežu voćari Tavankuta i šire okolice. Namjera je da svaku godinu proglasimo godinom određenog voća i na taj način edukacijama utječemo na razvoj tehnologije voćarstva, a kulturnim manifestacijama pridonesemo očuvanju i promidžbi identiteta našega kraja. Smatramo da Tavankut zaslužuje manifestaciju ovakvog karaktera, imajući u vidu gos-

podarske, kulturne i turističke kapacitete.« Glavni domaćin festivalnog dana i ravnateljica osnovne škole *Stanislava Stantić-Prčić* ulogu škole vidi u dijelu manifestacije koji se odnosi na akcije vezane za udruživanje institucija, a na dobrobit cijele zajednice. »U okviru II. tavankutskog festivala voća, koji je organizi-

ran u prostoru OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu, škola je implementirala i svoj projekt: »Međunarodno osnaživanje učeničkih parlamenata u vannastavnoj aktivnosti sprječavanja elektronskog nasilja«, gdje su učenici podijelili prisutnima flajere s temom prevencije elektroničkog nasilja. Tijekom kulturno-umjet-

I najmlađi na festivalu

ničkog programa prikazana je i power-point prezentacija dosadašnje realizacije projekta. Svrha ovakvog načina rada je povezivanje svih struktura sela. Želja nam je na ovaj način upoznati sve strukture s načinom rada škole i uključiti školu u razvoj turističke ponude«, rekla je *Stanislava Stantić-Prčić*.

Drugi dio festivala se odnosio na predstavljanje starih zanata, samih voćara te kulturno-glazbeni program. Od starih zanata bilo je predstavljeno stvaralaštvo tavankutskih slamarki, bijeli vez-šling, ali i nešto novija djelatnost oslikavanja staklenih boca kao pogodne ambalaže za lokalne proizvode. Tavankutski voćari su predstavili svoj, iako ove godine skromniji, vrijedan rod različitih sorti jabuka.

U kulturno-glazbenom dijelu programu sudjelovali su tamburaši i tri grupe folklornog odjela HKPD »Matija Gubec«. Festival je priveden kraju uz tamburaški sastav »Klasovi« iz Subotice.

I. D.

i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić*.

Subota je bila rezervirana za odlazak na Palić, točnije u ZOO vrt. Tamošnji program podrazumijevao je predavanje, kreativnu radionicu »Jesen u vrtu« u okviru koje su napravili ikebanu-suvener te hranjenje životinja. Subotnje popodne učenici su proveli u Đurđinu uz sadržaje u školi i selu, među ostalim – razgledanje seoskog domaćinstva *Ljubice i Kreše Dulić* i *Mire i Ivce Kujundžić*, etno salaša, crkve sv. Josipa Radnika i križnog puta od slame. Susret učenika završen je u nedjelju,

nakon zajedničke evaluacije projekta.

Osim životinjskog i biljnog svijeta sjeverne Vovodine, gosti iz Pule imali su priliku upoznati i dio gastronomije ovoga podneblja. Tako su probali i neka tradicijska jela Hrvata Bunjevaca: za užinu su dobivali fanke, uzlivancu, pogaču, a za ručak u subotu u školi bila je tarana s kobasicom.

Projekt »Sličnosti i razlike životinjskog i biljnog svijeta južne Istre i sjeverne Vovodine« pomogli su: Grad Subotica, ZOO vrt Palić, Gradski muzej i HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta.

D. B. P.

Na ergali Kelebjia

NASTAVAK SURADNJE

»Nadamo se nastavku ove suradnje na obostranu korist naših učenika i Doma za djecu iz Pule, kako bi edukaciju i druženje podigli na još višu razinu«, kaže ravnateljica OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina *Ljiljana Dulić*.

FESTIVAL U RUMI

Nastupilo pet tamburaških orkestara

Tradicionalni 23. po redu Festival tamburaških orkestara Srbije održan je 23. listopada u Velikoj dvorani Kulturnog centra u Rumi. Na ovogodišnjem festivalu, koji je bio revijalnog karaktera, nastupilo je pet tamburaških orkestara od kojih su tri rumiska: Veliki tamburaški orkestar HKPD-a »Matija Gubec«, Gradski tamburaški orkestar »Branko Radičević« i Rumski tamburaški orkestar »Plavi čuperak«. Osim rumskih orkestara nastupili su i tamburaši Tamburaškog orkestra AKUD-a »Ivo Lola Ribar« iz Beograda i Subotički tamburaški orkestar. Festival je otvorio pobjednik 51. muzičkog festivala djece Vojvodine Tamburaški orkestar KUD-a Logovac« iz Despotova da bi

potom sve sudionike prigodnim govorom pozdravio *Savo Mučibabić*, predsjednik Saveza amatera Srbije, a festival je svečano otvorio *Miroslav Ninković*, član Općinskog vijeća Rume zadužen za kulturu.

Tamburaši VTO HKPD-a »Matija Gubec« su se predstavili skladbom »Pjesma bez riječi« *Josipa Canića*, koju je revidirao *Josip Andrić*, potom su izveli »Valcer br. 2« *Dmitrija Šostakovića*, a vokalni solisti *Marija* i *Ivan Ratančić* su se predstavili pjesmom *Ivice Badurine* »Da te mogu pismom zvati«, da bi svoj nastup završili s praižvedbom skladbe *Josipa Jurca* »Rumsko kolo«. Orkestar je vodio umjetnički voditelj i dirigent *Josip Jurca*.

Festival tamburaških orkestara Srbije svoje korijene vuče iz 1964. godine, kada je prvi put održan u okviru manifestacije Festival muzičkih društava Vojvodine. Organizatori festivala su Kulturni centar iz Rume, Savez tamburaških društava Vojvodine, Savez amatera Vojvodine i Savez amatera Srbije.

N. Jurca

ODRŽANO »VEČE IKAVICE« U STANIŠIĆU

Katarina Čeliković je održala predavanje o ikavici

Hrvatsko kulturno društvo »Vladimir Nazor« organiziralo je 20. listopada treće po redu »Veče ikavice«. Predsjednik društva *Ivan Karan* pozdravio je nazočne goste i sudionike recitirajući stihove pjesme *Petra Preradovića* »Rodu o jeziku«.

PREDAVANJE

Katarina Čeliković, menadžerica kulturnih djelatnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, održala je predavanje na temu »Čuvajmo naš lokalni govor – ikavicu«. »Narod samo u riječi ostaje, zdanja ostaju u ruševinama, ona nestaju, a riječ ostaje...« riječima *Balinta Vujkova* počela je Katarina Čeliković svoje izlaganje u kojem je govorila o značaju očuvanja

lokalnog govora. »Dok nisu postojali odjeli na hrvatskom jeziku djeci su branili u školi govoriti ikavicu učeći ih da je to nepravilan govor. Mnoga su djeca zbog toga napuštala svoj lokalni govor – ikavicu i više joj se nisu vraćala«, ustvrdila je Čeliković začuđena što danas više ni stariji ljudi ne govore ikavicu nego standardni srpski jezik. »Svaki dijalekt i lokalni govor čine blago za sebe i čuvaju u sebi mnoge starine, kako pojedinih naroda tako i cijelog čovječanstva. Nestanak bilo kojeg dijalekta je katastrofa. Jedan od razloga za očuvanje govora je očuvanje identiteta, jer prestankom upotrebe govora već nakon dvije-tri generacije ti ljudi prestaju biti ono što su im djedovi bili i uklapaju se u okolicu. Izuzetno je važno

Predsjednik Društva Ivan Karan i voditeljica programa Anita Klinac

26. listopada 2012.

svojim zbori – tuđi poštuju svojim se diči

Potrebno je isticati ljepotu dijalekata na javnim manifestacijama vezanim uz tradiciju i hrabriti djecu da govore materinskim govorom, pjesnike da pišu na ikavici..., kazala je Katarina Čeliković

Zbor HKPU »Zora« iz Vajske

Josip Dumendžić Meštar

prosvećivati javnost, upravo ovakvim javnim istupima kao večeras. Treba promicati snošljivost među dijalektima, ulijevati poštovanje govornicima prema svom dijalektu. Potrebno je u škole službeno uvesti mjesni govor, podučavanje se u osnovnoj školi treba zasnivati na uporabi dijalekta, potrebno je promicati dijalekte kroz medije«, kazala je Katarina Čeliković. Naglasila je kako nije sve tako crno, da su primjetna nastojanja intelektualaca i aktivista u ponekim udrugama kulture u svezi s oživljavanjem dijalekta, no unatoč tomu još se može naići na previše negativnih pojava, kao što je zabranjivanje dijalekata u školama, ispravljanje učenika i otvorena ili prikrivena nesnošljivost prema dijalektu, besmisleno inzistiranje na standardu kao jedinom ispravnom idiomu koji bi trebali svi govoriti.

»Potrebno je isticati ljepotu dijalekata na javnim manifestacijama vezanim uz tradiciju

ju i hrabriti djecu da govore materinskim govorom, pjesnike da pišu na ikavici...

Na ovaj ćemo način istupanjem promicati jezičnu snošljivost i graditi pozitivne stavove prema dijalektima. Veće ikavice je upravo na tom tragu,« zaključila je Katarina Čeliković.

ŠOKAČKA I BUNJEVAČKA IKAVICA

Zbor HKPU »Zora« iz Vajske izveo je pjesme Josipa Dumendžića Meštra koje je uglazbila Nermina Košutić, a potom je pjesnik iz Bođana recitirao stihove

iz svoje, tek objavljene knjige za djecu »Čudan ovaj svijet«. Bojana Jozić, članica HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, recitirala je pjesme Matije Evetovića Miroljuba čiju 150. obljetnicu rođenja obilježavamo ove godine.

»Kraljice Bodroga«, članice KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, sudionice su ove manifestacije od početka održavanja. Otpjevale su jednu od pjesama koje je ova ženska izvorna pjevačka skupina netom snimila i na CD. Članica »Kraljica« Anita Dipanov pokazala je raskošni talent recitirajući svoje pjesme na

šokačkoj ikavici.

Bunjevačku su ikavicu predstavili gosti iz Subotice – Bernardica Ivanković, voditeljica Hrvatske čitaonice, kazivala pripovijetku »Dvojka do smrti« Balinta Vujkova, čija je živopisna izvedba oduševila sve prisutne, a Tomislav Žigmanov je recitirao pjesme iz svoje knjige »Bunjevački blues«.

U sklopu večeri upriličena je i promocija nakladništva NIU »Hrvatska Rijeka« iz Subotice.

Poslije večeri poveo se prijateljski razgovor uz druženje, a dvoranom se razlegla pjesma i svojevrsno natpjevanje Šokica iz Vajske i Bačkog Monoštora kojima su se pridružili i ostali sudionici programa i gosti.

Gosti su lijepo ispraćeni s nadom da će ikavica živjeti i u svakodnevnom govoru, a ne samo na književnim večerima.

Savo Tadić

Pjevačka skupina »Kraljice Bodroga«

PREMIJERA U HKUD-U »VLADIMIR NAZOR« U SOMBORU

Suvremena komedija situacije

Tekst Marka Lončara je komedija situacije, cilj je da bude smijeha, a to se u ovoj kazališnoj predstavi i ostvaruje. Glumci različitih generacija pokazali su zdušnu igru i ovo je ansambl predstava, kaže David Kecman Dako, dobar poznavatelj amaterskih kazališta

Dramska sekcija Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« premijerno je 20. listopada izvela kazališnu predstavu »Zum, treš, bum«. Ovu suvremenu komediju napisao je mladi Marko Lončar, a u ulozi

redateljice bila je takođe mlada Lea Jevtić. Dvorana Hrvatskog doma na premijeri je bila puna, a publika je predstavu prekidala smijehom i pljeskom. Za dramsku sekciju »Vladimira Nazora« ova je predstava nešto novo jer su do sada uglavnom radili tra-

dicijske komade. »Zum, treš, bum« suvremena je komedija, a radnja se dešava u novinarskoj redakciji.

**PRAIZVEDBA TEKSTA
MARKA LONČARA**

Komediografski zaplet počinje kada prostor u novi-

OBILJEŽEN DAN OPĆINE BAČ

Dani europske baštine postali
Listopadski dani

Trodnevnom manifestacijom, po prvi puta su u Baču obilježeni Listopadski dani, u okviru kojih je proslavljen Dan oslobođenja i Dan općine Bač. U subotu, 20. listopada, održana je Etno tržnica u parku ispred Kulturnog centra u središtu Bača, potom Etno sabor u kulturnom centru, na kome su nastupila kulturno-umjetnička društva s folklornim sadržajima, te navečer koncert duhovne glazbe u franjevačkom samostanu. U nedjelju, 21.

listopada, priređene su dvije kazališne predstave: »Virus« Siniše Kovačevića, u izvedbi Teatra mladih Bač, te »Veselo povrće« Radmile Knežević u izvedbi Dramskog studija Arlekino Bač. Proslava Dana općine i Dana oslobođenja Bača završena je u ponedjeljak, 22. listopada, svečanom sjednicom Skupštine općine Bač, kojoj su osim vijećnika i drugih uzvanika nazočili i predstavnici hrvatskih kulturnih udruga. Organizator ovih događanja koja su, čini se, nadomjestila nadaleko poznatu manifestaciju Dana europske baštine, bila je općina Bač.

Sva tri dana proslave bila su dobro osmišljena navedenim sadržajima, a vrijedi istaknuti kako su na Etno saboru nastupile i dvije hrvatske kulturne udruge općine: UG »Tragovi Šokaca« Bač i HKUPD »Matoš« Plavna. Ženska pjevačka skupina »Tragovi Šokaca« izvela je Splet pučkih pjesama, a najmlađi

folkloraši »Matoš« nastupili su Spletom plesova šokačkih Hrvata u koreografiji Evice Bartulov, uz pratnju dva tamburaša. U programu su sudjelovala i kulturno-umjetnička društva iz Bača, Selenče i Bačkog Novog Sela.

Z. Pelajić

OBILAZAK ZAŠTIĆENOG PODRUČJA SRP GORNJE
PODUNAVLJE

Restauracija vrijednih vlažnih staništa

U cilju sagledavanja dosadašnjih rezultata projekta revitalizacije barskih ekosustava na lokalitetu »Markova bara« u Štrpcu, Specijalni rezervat prirode Gornje Podunavlje, 16. je listopada delegacija s predstavnicima Svjetskog fonda za prirodu – WWF, Kompanije Coca-Cola, JP »Vojvodinašume« i Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode, posjetila ovo zaštićeno područje. Obilasku je nazočio i pokrajinski tajnik dr. Slobodan Puzović.

Projekt su podržali WWF, Kompanija Coca-Cola i Pokrajinsko tajništvo za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu okoliša, a isti je realiziran od strane upravljača zaštićenog područja, JP »Vojvodinašume« i ŠG »Sombor«, u suradnji s Pokrajinskim zavodom za zaštitu prirode. Projekt revitalizacije barskih ekosustava na Štrpcu podrazumijeva restauraciju preostalih vrijednih vlažnih staništa uklanjanjem invazivnih vrsta koje osvajaju barske ekosustave i povećanjem površina pod vodenim ogledalima. Nakon toga uslijedio je i obilazak šetne staze Štrbac i Crne bare – lokacije koja je također predviđena za revitalizaciju u sljedećem razdoblju.

nama zakupljuje nova estradna »zvijezda«. Tu svoju priliku za osvetu uredniku i priliku da se domognu mjesta čelnog čovjeka redakcije vidi dio uposlenika. Urednikovo bračno nevjerstvo koriste kako bi se preko urednikove supruge domogli boljih pozicija u redakciji. Na kraju svi ostaju bez ičega, ne samo funkcija, već i bez posla. »Ovo je prvi moj tekst koji je izveden na sceni. Na premijeru sam došao s velikim očekivanjima, ali i nervozom, jer nisam znao kako će publika prihvatiti ovaj tekst, ali vidim da su svi bili oduševljeni i drago mi je zbog toga. Odabrao sam komediju, jer je to nešto što publika lakše prihvaća, a i u ovim turbnim vremenima treba nam više smijeha. Glumci su predivni, svatko na svoj način me je oduševio, Lea je odlično odradila režiju i prezadovoljan sam«, kaže Marko Lončar. Poslije premijere zadovoljna je bila i redateljica: »Mnogo je bolje bilo nego na probama, energija je bila na razini, a to je osjetila i publika koja je uživala, bilo je tu i smijeha

i pljeska«, kaže Lea. U ulozi novinark Mande bila je Jolika Raič, iskusna članica dramske sekcije »Vladimira Nazora«. »Uvijek sam željela ulogu gdje ima malo više slobode, a ovo je takva uloga. ugodno me je iznenadio pljesak iz publike tijekom predstave, jer naša je publika navikla da se mi bavimo izvornim stvarima vezanim za Bunjevce, naše podrijetlo, običaje. Publika je ipak željna nečeg novog, da malo izađemo iz onih okvira koje smo imali, da bude tu i suvremenih tema, ali da ostanu naše, jer i u ovoj predstavi mi smo ostali vjerni ikavici«, kaže Jolika Raič. Probe kazališne predstave »Zum, treš bum« počele su još proljetos, a intenzivne probe trajale su oko mjesec dana pred premijeru. »Predstava daje mogućnost svakom pojedincu da se pokaže i dokaže i to se pokazalo baš na premijeri. Na svakoj probi bili smo malo zategnuti, a večeras smo se otvorili, spontano rješavali neke stvari, tako da se čak i neke pogreške nisu primijetile. Mladog Marka Lončara večeras sam upo-

znao prvi put, Lea je do sada radila s mlađim dramskim grupama, ali mislim da smo dobar tim. Ostali sno vjerni komediji, ali malo smo izašli iz klišea tradicijskih komada. Već naša prošla predstava 'Oporuka' bila je malo drugačija, dala je glumcima mogućnost da se oslobode. Kroz ovu predstavu pokazali smo kako možemo raditi jedan suvremen tekst«, kaže pročelnik dramske sekcije *Zvonimir Lončar*, koji najavljuje i gostovanja u suradnji s Fondacijom »Most«. U suradnji s ovom fondacijom dramska sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« planira obići okolna mjesta, ne samo s posljednjom predstavom već i s drugim kazališnim ostvarenjima.

ANSAMBL PREDSTAVA

Predstavu je pratio i *David Kecman Dako*, književnik, likovni i kazališni kritičar koji je do sada bio u ulozi selektora na mnogim amaterskim kazališnim festivalima. »Nova kreacija na sceni HKUD-a 'Vladimir Nazor' u znaku je komedije situacije. Autor

se potrudio u pogledu teme biti suvremen, dakle redakcija u raspadanju, uvijek pred neizvjesnošću, pred pitanjem hoće li opstati, i ono klasično - međuljudski odnosi. Sve to odigrano ovako vedro djeluje veoma simpatično. Tekst Marka Lončara je komedija situacije, cilj je da bude smijeha, a to se u ovoj kazališnoj predstavi i ostvaruje. Glumci različitih generacija pokazali su zdušnu igru i ovo je ansambl predstava. Tu se nitko posebično ne izdvaja, jer svi igraju jedni za druge«, kaže Kecman. U publici je bilo dosta mladih posjetitelja, a jedna od njih je *Marija Španović*: »Dopala mi se predstava i mislim da su svi posjetitelji uživali. Mnogo humora, smijeha, to je ono što nam svima treba«, kaže Marija.

Komedija »Zum, treš, bum« premijerno je izvedena godinu i pol dana poslije posljednje premijere, predstave »Oporuka«. Osim Jolike Raič i Zvonimira Lukača u predstavi igraju i *Klara Oberman*, *Antun Kovač*, *Tatjana Bošnjak* i *Marko Jevtić*, a redateljica je Lea Jevtić.

Zlata Vasiljević

Predstavnici navedenih institucija posjetili su i lokalitete u Hrvatskoj, koji su također bili obuhvaćeni projektom. Osim prirodnih značajnosti, upoznali su se i s onim kulturnim s obiju strana granice, pa su u Hrvatskoj predstavljena turistička domaćinstva, a u Bačkom Monoštoru toplu dobrodošlicu gostima domaćini su poželjeli u Etno-kući »Mali Bodrog« uz pjesmu »Kraljica Bodroga« i domaće đakonije.

Z. Mitić

OSMA PO REDU TRADICIJSKA MANIFESTACIJA ŠOKAČKE GRANE

Dani kruha po šokački

Dvjestotinjak Šokaca i gostiju velikom su proslavom Dana kruha i promocijom tiskovine »Ukiselostista« zahvalili Bogu za plodove zemlje i proveselili se uz obilje šokačke trpeze, pjesmu i igru vrtićanaca i osnovnoškolaca, te dvije sekcije Šokačke grane – dramsku i folklornu. Osmu je to po redu tradicijska manifestacija Dana kruha, još bogatija i radosnija nego prethodne, a svaki je posjetitelj ponio sa sobom recepte tiskane

u novoj knjižici Šokačke grane.

Pjesma nas je održala, njoj hvala, moglo se sažeti u zahvalnicu s uspjeloga skupa, a kruh naš svagdanji, dar od Boga, kojega blagosiljamo svakoga dana, nezaobilazan je sastojak svakog šokačkog objeda, svakog šokačkog stola. I kolači, naravno, kako je sadržano u novoj tiskovini Šokačke grane i Glasa Slavonije, naslovljenoj kao »Ukiselostista«. U toj tiskovini našlo se stotinjak recepata, otrgnutih iz požutjelih bilježnica naših baka, teta i strina diljem Šokadije.

Vera Erl, predsjednica Šokačke grane, naglasila je da je ovo osmi put da Grana obilježava Dane kruha na tradicijski način, a posljednjih godina sudjeluju i djeca iz okolnih vrtića i osnovnih škola, te udruge nacionalnih manjina, čime su Šokci potvrdili spremnost za suradnju i zajedništvo i prožimanje kultura kroz očuvanje tradicije i običaja.

S. Žebić

PROSLAVA JUBILEJA ŽUPNE CRKVE PRESVETOG SRCA ISUSOVOG U ŠIDU

Osamdeset godina od izgradnje crkve

Vrijedna obljetnica – 80 godina od izgradnje župne crkve Presvetog Srca Isusovog obilježena je u subotu, 20. listopada, u Šidu.

OD DRVENE ZVONARE DO CRKVE

Prema povijesnim podacima o crkvi u Šidu, rimokatolika u Šidu je bilo malo sve do 1900. godine, kada su se počeli naseljavati u većem broju. Tada su si kupili jednu kuću s podkućnicom na rubu Šida prema Gibarcu, gdje su podigli drvenu zvonaru s jednim zvonom. Kasnije su uvidjeli da to mjesto nije pogodno za gradnju crkve, pa su promijenili lokaciju i na njoj je sagrađena crkva. Dok se ona nije izgradila svete su se mise održavale u grko-katoličkoj crkvi. Početkom 1931. crkva se počela graditi. Nacrt je napravio arhitekt *Franjo Funtak* iz Vukovara, a biskup dr. *Antun Akšamović* predložio je da pročelje crkve bude što impozantnije. Preuzvišeni biskup došao je 4. rujna i blagoslovio temeljni kamen i napisanu povelju koja je uzidana ispod prozora sa strane epistole. Te 1931. raspisuje se natječaj za gradnju crkve i kao najpovoljniji se uzimaju *Franjo Kelet* i *Josip Detlinger*. Crkva je 1932. potpuno gotova. Kupuju se zvona, tako da 15. listopada biskup dr. Akšamović blago-

slavlje zvona, a 16. i crkvu na čast Srca Isusova.

Za vrijeme II. svjetskog rata 1944. godine toranj crkve je miniran, porušen, kao i pročelje i krov crkve. Župljani obnavljaju crkvu 1963. godine, a 2010., se na inicijativu sadašnjeg župnika vlč. *Nikice Bošnjakovića* pristupa potpunoj rekonstrukciji crkve u izvorni izgled iz 1932. Projekt rekonstrukcije crkve kroz četiri faze izradio je »Šidprojekt« i 2011.

Nastavimo ovu zgradu uljepšavati, ali i ispunjavati svojom prisutnošću, rekao je biskup Gašparović

za Sv. Nikolu postavljena su i elektrificirana na tornju zvona, dobivena dozvolom Biskupskog ordinarijata iz crkve u Putincima.

PROSLAVA JUBILEJA

Župljani su tako u obnovljenoj, u novom ruhu prelijepoj crkvi proslavili jubilej 20. listopada. Svečanost je započela svetom misom koju je predvodio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović uz nazočnost svećenstva – vlč. Nikice Bošnjakovića, župnika u Šidu, vlč. Zdravka Čabrajca, župnika u Sotu, vlč. Marka Kljajića, župnika u Surčinu i Novom Beogradu, grkokatoličkog svećenika u Bačincima Darka Raca, vlč. Ivice Živkovića, župnika u

Hrtkovcima. Na svetoj misi 18 krizmanika župne crkve iz Šida i iz filijala Vašice i Batrovci primili su sakrament potvrde i zaziv Duha Svetoga. Ovom prigodom, pozdravljajući od srca sve nazočne, srijemski biskup je istaknuo: »Nastavimo ovu zgradu uljepšavati, ali i ispunjavati svojom prisutnošću. U ovoj živoj crkvi danas je podijeljivanje sakramenta svete potvrde, koja je sakrament kršćanskoga rasta i duhovnoga dozivanja. Živite zajedničkom vjerom, uvijek kada ste skupa morate se prepoznati, dragi krizmanici i vjernici, kao djeca Božja.«

Poslije svete mise vlč. Bošnjaković darovao je biskupu sliku Presvetog Srca Isusova, koju je za ovu prigodu naslikao šidski umjet-

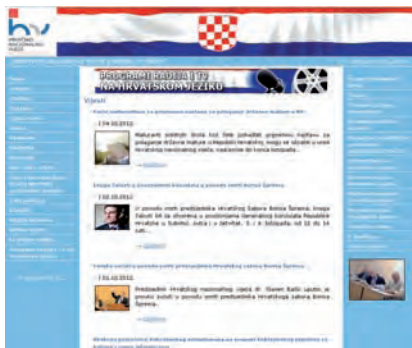
nik Ivan Grozdanovski, a potom je svečanost nastavljena u dvorištu župne kuće. Priređen je bogat kulturno-umjetnički program, a sudjelovali su predstavnici kulturno-umjetničkih društava iz Šida: KUD »Jednota«, KPD »Đura Kiš«, SKUD »Sveti Sava«, naravno HKD »Šid« i nezaobilazni tamburaški orkestar, kao i solist Milan Kordić. Svečanosti je nazočio velik broj gostiju iz Šida, Slavonskog Broda, Vinkovaca, Nijemaca, kao i iz ostalih gradova Srbije i Republike Hrvatske, a pokraj ostalih uvaženih gostiju svečanosti su nazočili Valentina Šarčević u ime Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i Mato Groznica u ime HNV-a: »Ovdje u Šidu je jedan

od najzrelijih primjera neke vrste renesanse hrvatskog naroda u Vojvodini. Šid je jedan svijetli primjer toga da se, gdje god je ostao značajniji broj Hrvata, može organizirati rad u okviru kulturnog društva i u okviru župne zajednice. Hrvatsko nacionalno vijeće podržava svaku vrstu ovakvih i sličnih manifestacija«, izjavio je Mato Groznica, vijećnik HNV-a i pomoćnik pokrajinskog tajnika za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice.

Druženje je nastavljeno i poslije bogatog kulturno-umjetničkog programa uz poseban ugođaj i specijalitet pripravljen za ovu priliku – pečenog vola na ražnju i razne ostale delicije.

Suzana Darabašić

NOVINE NA INTERNETSKOM PORTALU HNV-A

Dostupni televizijski i radijski sadržaji

Na službenom internetskom portalu Hrvatskog nacionalnog vijeća (www.hnv.org.rs) odnedavno možete pronaći i televizijske te radijske priloge iz produkcije kuća koje emitiraju sadržaje na hrvatskom jeziku. Konkretno, za sada su dostupna izdanja »Dnevnika« na hrvatskom jeziku Radio-televizije Vojvodine, koji se emitira šest puta tjedno, te radijska emisija na hrvatskom jeziku Radio Novog Sada.

Urednik internetskog portala HNV-a *Siniša Jurić* kaže kako je uvođenje novih sadržaja jedan od načina da se

poveća dostupnost, a samim time i gledanost, odnosno slušanje informativnih sadržaja na hrvatskom jeziku.

»Informiranje na hrvatskom jeziku nije zastupljeno u odgovarajućoj mjeri, te smo na portalu HNV-a postavili poseban link pod nazivom 'Programi radija i TV na hrvatskom jeziku'. Otvaranjem toga linka otvara se popis 'Dnevnika' na hrvatskom jeziku koji traju efektivno deset minuta. Može se također poslušati i emisija na hrvatskom jeziku koja ide subotom navečer od 21 sat na Radio Novom Sadu. Sadržaji su dostupni svima i može im se pristupiti u bilo koje doba. Što se tiče spomenute radijske emisije, ovakvu dostupnost smatramo važnom jer je primjerice u Subotici, a vjerojatno i u nekim drugim dijelo-

vima Vojvodine, teže uhvatiti drugi program Radio Novog Sada preko radioprijemnika«, kaže Siniša Jurić.

On dodaje i da se radi na proširenju ovih sadržaja kako bi se što više programa na hrvatskom jeziku moglo konzumirati i na ovakav način, ali da će taj proces ipak potrajati. »Taj posao zahtijeva više angažmana i financijskih sredstava, što trenutno nije moguće«, napominje Jurić.

Osim općih informacija vezanih za manjinsku samoupravu Hrvata u Srbiji, na portalu HNV-a mogu se pratiti aktivnosti Vijeća i njegovih dužnosnika, kao i pojedini događaji iz hrvatske zajednice, stoga kratke vijesti o pojedinim događanjima u zajednici očekuju i od udruga te pojedina.

»Hrvatska zajednica nije u dovoljnoj mjeri svjesna da ovaj portal postoji. Posjećenost portala je u prosjeku oko 50 ulazaka dnevno, a mogla bi biti i veća. Otvoreni smo za suradnju te bi nam udruge s vremena na vrijeme mogle poslati informaciju i fotografiju s događaja kojeg organiziraju. I ove internetske stranice, uz one ostalih hrvatskih institucija kao što su 'Hrvatska riječ' ili Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te stranica Uredništva programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice, pridonose vidljivosti naše zajednice«, kaže Jurić.

Inače, za tehničko funkcioniranje internetskog portala HNV-a zadužen je *Zlatko Čović*, predavač na Visokoj tehničkoj školi strukovnih studija u Subotici.

D. B. P.

hdpu Hrvatsko društvo za pomoć učenicima
Bela Gabrić

SUBOTICA, BELE GABRIĆA 21
hdpubelagabric@gmail.com

HRVATSKO DRUŠTVO ZA POMOĆ UČENICIMA »BELA GABRIĆ«, SUBOTICA
raspisuje

NATJEČAJ U ŠKOLSKOJ 2012./2013. GODINI ZA JEDNOKRATNU POMOĆ STUDENTIMA, PRIPADNICIMA HRVATSKE ZAJEDNICE KOJI SE ŠKOLUJU U SRBIJI (s teritorija Subotičke općine)

Uvjet: da su redoviti studenti

Potrebna dokumentacija:

1. POPUNJENA PRISTUPNICA – ČLANSTVO u HDPU »Bela Gabrić« – obvezatno
2. POTVRDA o upisu u 2012./2013. akademsku godinu: indeks (donijeti original na uvid i fotokopiju stranice sa slikom i stranice na kojoj je ovjera upisa na godinu) ili potvrda s fakulteta
3. DOKAZ o pripadnosti hrvatskoj zajednici s fotokopijom dokumenta – obvezatni upis u popis birača hrvatske zajednice (za punoljetne članove ili roditelje podnositelja dokumentacije), upis se i sada vrši u prostorijama Hrvatskoga nacionalnog vijeća (Subotica, Preradovićeve 13, 024/554-623). Ukoliko ste ovaj dokument predali prilikom prijašnjih prijava, nije ga potrebno donositi.
5. PREPORUKA ili POTVRDA o angažiranosti u hrvatskoj zajednici

Podaci se daju pod punom materijalnom i moralnom odgovornošću, a u slučaju krivotvorenja pomoć će se uskratiti.

Natječaj je otvoren do 9. XI. 2012. a obavijest o rezultatu bit će objavljena telefonski prijavljenim kandidatima.

* Dokumenti bez prijavnice neće biti uvaženi, a ona se može dobiti (i popuniti) na adresi Društva u Spomen-kući prof. Gabrića ili online na www.belagabrac.rs

Ured će raditi ponedjeljkom od 19 do 21 sat i subotom od 9 do 11 sati.

Molbu s potrebnom dokumentacijom poslati poštom na adresu: Hrvatsko društvo za pomoć učenicima »Bela Gabrić«, Ulica Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili **osobno**.

Nagrađeni na »Bisernici Janike Balaža«

NOVI SAD – Članovi HGU »Festival bunjevački pisama« osvojili su dvije nagrade na ovogodišnjem, dvanaestom po redu Međunarodnom festivalu malih tamburaških orkestara »Bisernica Janike Balaža« u Novom Sadu. Mali ansambl »Klasovi« koji djeluje pri subotičkoj udruzi osvojio je drugu nagradu u kategoriji orkestara, dok je *Miranu Tikvickom* pripala također druga nagrada u kategoriji primaša.

Na festivalu je ove godine sudjelovalo desetak orkestara iz Srbije, Hrvatske, Slovenije i Austrije.

Predavanje o Beatu Bukincu u Baču

BAČ – Program u povodu obilježavanja 100. obljetnice rođenja fra *Beata Bukinca* bit će održan u njegovu rodnom Baču, danas (petak, 26. listopada). U franjevačkoj crkvi u 18 sati bit će služena sveta misa za fra Beata Bukinca. Nakon mise uslijedit će predavanje o njemu koje će u maloj dvorani Kulturnog centra u Baču održati dr. sc. *Robert Skenderović*, viši znanstveni suradnik s Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu. Početak je u 19 sati.

Hvarani u Beogradu i Rumi

BEOGRAD – U organizaciji Zajednice Hrvata Beograda »Tin Ujević«, za vikend će u Beogradu i Rumi gostovati Amatersko kazalište »Petar Hektorović« i klapa »Faroski kantaduri« iz Starog Grada na otoku Hvaru. Kantaduri će već večeras (petak, 26. listopada) pjevati na svetoj misi u crkvi sv. Antuna Padovanskog na Vračaru. Sutra, u subotu 27. listopada, glumci i pjevači s Hvara izvest će cjelovečernji program u Ustanovi kulture »Vuk Karadžić«, s početkom u 20 sati. Umjetnici s Hvara u nedjelju nastupaju u Rumi. Faroski kantaduri će pjevati na svetoj misi u rumskoj crkvi Uzvišenja Svetog Križa, a navečer u Domu kulture u Rumi, od 19 sati, bit će izvedena predstava gostujućeg kazališta te upriličen nastup klape iz Starog Grada.

Književna večer Matije Molcera

SUBOTICA – Knjiga pjesama »Označena tišina« *Matije Molcera*, objavljena nedavno u nakladi NIU »Hrvatska riječ«, bit će predstavljena u petak, 26. listopada, u Gerontološkom klubu »Centar II« u Subotici. Tom će prigodom biti otvorena i izložba njegovih slika nazvana »Panonsko sjećanje«. U programu sudjeluju: *Milovan Miković*, *Lenislava Vojnić-Purčar*, *Mirko Kopunović*, te Komorni sastav »Ritmo land« pod ravnanjem *Anikó Kiss*. Početak je u 17 sati.

»Godina hrvatskih velikana u Vojvodini« na Sajmu knjiga

BEOGRAD – Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata i NIU »Hrvatska riječ« organiziraju predstavljanje knjiga objavljenih u »Godini hrvatskih velikana u Vojvodini« na 57. međunarodnom beogradskom sajmu knjiga. Predstavljanje će biti održano u subotu, 27. listopada, u 12 sati u dvorani »Borislav Pekić« u hali 1a Beogradskog sajma.

Tom će prigodom biti riječi o projektu »Godine hrvatskih velikana u Vojvodini«, te predstavljene knjige: »Vječnosti doba« *Ante Evetovića Miroljuba*, »Duše zemlje« *Ante Jakšića*, »Šta u oca to u dice« *Balinta Vujkova* i »Prognanik iz svijeta svjetlosti : život i djelo Stanislava Prepreka«.

Sudjeluju: mr. sc. *Željko Kuprešak*, veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Srbiji,

Ivan Karan, ravnatelj NIU »Hrvatska riječ«, *Katarina Čeliković*, menadžerica kulturnih aktivnosti ZKVH-a i *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj ZKVH-a i urednik izdanja.

»Zum, treš, bum« u Bregu

BEREG – Dramska sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora gostuje sutra (subota, 27. listopada) u Bregu. »Nazorovci« će izvesti svoju novu kazališnu predstavu »Zum, treš, bum« čiji je scenarist *Marko Lončar*, a redateljica *Lea Jevtić*. Predstava će biti izvedena u Domu kulture u Bregu u 19,30 sati, a ulaznica je 100 dinara.

Z. V.

Znanstveni kolokvij o jezičnom krajobrazu Subotice

SUBOTICA – »Jezični krajobraz Subotice« tema je znanstvenog kolokvija Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, koji će se održati u srijedu, 31. listopada, u prostorijama Zavoda (Harambašićeva 14), s početkom u 11 sati.

Uvodničar je doc. dr. sc. *Petar Vuković* s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Termin »jezični krajobraz« pojavio se u jezikoslovlju potkraj XX. stoljeća kao oznaka za jezičnu uporabu na javnim i komercijalnim natpisima na nekom području. Pozornost sociolingvisti privlače pritom u prvom redu jezični krajobrazi višejezičnih naselja i regija, koji informiraju o etnolingvističkom sastavu mjesnoga stanovništva, ali i upućuju na položaj pojedinih etnolingvističkih zajednica i njihove međusobne odnose.

U predavanju će biti predstavljeni rezultati istraživanja jezičnoga krajobraza Subotice, koje je provedeno u veljači 2011. Bit će istaknuto koji su jezici i na koji način zastupljeni na natpisima, ali i upozoreno na to što nam takav jezični krajobraz govori o dominantnoj ideologiji, o stvarnim komunikacijskim uzorcima te o položaju pojedinih etnolingvističkih zajednica. Posebna pozornost bit će posvećena mjestu hrvatskoga jezika.

Monografija o HKUD-u »Vladimir Nazor«

SOMBOR – Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« iz Sombora priprema monografiju o radu društva od osnutka 1936. godine pa do 2011. godine kada je obilježilo 75 godina svoga rada. Priređivač je *Milan Stepanović*, urednik *Alojzije Firanj*, a glavni i odgovorni urednik *Mata Matarić*. Promocija publikacije najavljena je za prosinac. Tiraža je 500 primejraka, nakladnik je HKUD »Vladimir Nazor«, a izdavanje monografije pomogli su Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata i somborski slikar *Sava Stojkov*.

Z. V.

U SUBOTICI ODRŽANI »DANI BALINTA VUKOVA«

Podsjećanje na manje poznate književne opuse

*Na stručnom skupu tematizirana djela hrvatskih književnika iz Vojvodine čiji su opusi slabo poznati i stručno neiščitani * Predstavljene tri nove knjige*

Čeliković, Stevan Mačković, Bernadica Ivanković, Tomislav Žigmanov). Valja istaknuti kako su stručni skup i ove godine pratili gimnazijalci koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, kao jedan od oblika neformalne edukacije.

Prije početka stručnog skupa u galeriji Gradske knjižnice otvorena je izložba knjiga i fotografija spomenutih književnih velikana Hrvata u Vojvodini.

NOVE KNJIGE

Na književnoj večeri priređenoj u četvrtak, 18. listopada, predstavljene su dvije nove knjige s narodnim pripovijetkama Balinta Vukova i nakladnik iz Zagreba »Teovizija«.

Prva knjiga »Šta u oca to u dice« sadrži do sada neobjavljene pripovijetke iz rukopisne ostavštine Balinta Vukova, koje se nalaze na čuvanju u

Najveća književna i jedna od triju najznačajnijih kulturnih manifestacija Hrvata u Vojvodini, »Dani Balinta Vukova«, održana je prošloga četvrtka i petka u Subotici, potvrdivši iznova svoj navedeni status, i to prije svega obimnim i sadržajnim programom namijenjenim različitim ciljnim skupinama – od predškolaca i osnovaca, preko srednjoškolaca, do odraslih ljubitelja pisane riječi, ali i književnih stručnjaka. »Dani« su tradicionalno otpočeli programom za djecu »Narodna književnost u školi« (opširnije na 42. stranici ovoga broja), kada je predstavljena nova knjiga poezije za djecu »Čudan ovaj bili svijet« Josipa Dumendžića Meštra objavljena u nakladi Hrvatske čitaonice.

Ovogodišnja manifestacija protekla je u znaku »Godine hrvatskih velikana u Vojvodini«, među kojima je i Balint Vukov, književnik i sakupljač usmenog narodnog blaga Hrvata i drugih naroda,

čije je djelo bilo povodom da se prije jedanaest godina pokrene ova manifestacija.

STRUČNI SKUP

Jedno od središnjih događanja »Dana« je stručno-znanstveni skup, na kojem su ove godine, među ostalim, tematizirani elementi i motivi u djelima, izazovi obrade i pristupi stvaralaštvu te sudbine hrvatskih književnika iz Vojvodine – Ante Evetovića Mirosljuba,

Ante Jakšića, Ivana Kujundžića, Balinta Vukova i Stanislava Prepreka. Skup je okupio osamnaest izlagača iz: Hrvatske (Tatjana Ileš, Sanja Vulić), Mađarske (Ernest Barić, Stjepan Blažetin, Silvestar Balić), Austrije (Robert Hajszan) i Vojvodine (Marina Balažev, Vladan Čutura, Nevena Mlinko, Zvonimir Pelajić, Željka Zelić, Mila Markov Španović, Vojislav Sekelj, Milovan Miković, Katarina

Književna večer na kojoj su predstavljene dvije nove knjige Balinta Vukova i zagrebački nakladnik »Teovizija«

subotičkoj Gradskoj knjižnici. Ove je pripovijetke odabrala i priredila Bernadica Ivanković. »U depou Gradske knjižnice postoji oko 150 do sada neobjavljenih narodnih pripovijedaka koje je sakupio Balint Vujkov. Za prvu zbirku odabrala sam 38 pripovijedaka koje sam tematski grupirala u pet odjeljaka. Uz pripovijetke su navedena imena kazivača, a postoji i rječnik manje poznatih riječi i izraza«, objasnila je Bernadica Ivanković. Predstavljene su i »Gradišćanske povidajke«, objavljene u nakladi Panonskog instituta iz Pinkovca (Austrija), u kojoj su tiskane pripovijetke iz Austrije ranije objavljene u Vujkovljevim »Cvjetovima mećave«.

»Sada su nam ponovno na jednom mjestu dostupne ove pripovijetke značajne za Hrvate u Austriji, budući da primjeraka 'Cvjetova mećave' skoro više i nema. Najveći dio ovih pripovijedaka Balint Vujkov je pobrao u Sjevernom Gradišću oko našega 'glavnoga grada' Željezna, odnosno Eisenstadta. Ova knjiga će nam dobro doći, poklonit ćemo je školama kako bi ih naši školarci mogli čitati i upoznati govor predaka, a može biti zanimljiva i za jezične analize«, kaže priređivač, urednik i nakladnik knjige dr. Robert Hajszan iz Gradišća u Austriji. Tijekom književne večeri predstavljen je i nakladnik iz Zagreba »Teovizija«. To je prva privatna laička nakladnička kuća u Hrvatskoj koja objavljuje katoličku duhovnu literaturu. »Do sada smo objavili oko 170 naslova, među kojima i knjige ponajboljih hrvatskih katoličkih spisatelja: dr. Tomislava Ivančića, dr. Bonaventure Dude, prof. Ivana Goluba, fra Zvezdana

Linića i niza drugih teologa i laika spisatelja«, kazao je vlasnik »Teovizije« Ivica Domaćinović.

MULTIMEDIJALNA VEČER

»Dani« su predstavljeni na multimedijalnoj večeri u Velikoj vijećnici Gradske kuće, a na njoj su nastupili pjesnik iz Zagreba Željko Krznarić, zbor KUD-a »Bunjevačka zlatna grana«

»Hrvatska riječ« Davor Bašić Palković. On je proteklu godinu ocijenio vrlo dobrom budući da je u tom razdoblju tiskano 35 naslova, među kojima ima sve više znanstvenih i djela namijenjenih djeci.

»Imajući u vidu loše ekonomske prilike u zemlji u kojoj živimo, te status kulture, pa tako i onog dijela vezanog za knjigu i književnost, smatram kako je godina iza nas – sasvim pristojna.

Nazočnima se obratio i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. Slaven Bačić koji je naveo kako književnost i nakladništvo vojvođanskih Hrvata u posljednjih desetak godina cvjetaju unatoč materijalnim poteškoćama. »Nadam se da ćemo još puno puta održavati 'Dane Balinta Vujkova', a da će nagrade koje se dodjeljuju biti ne samo priznanje onima koji ih dobivaju, već i poticaj onima koji djeluju na području književnosti«, rekao je dr. Slaven Bačić.

DOJMOVI SUDIONIKA

Jedna od redovitih sudionica »Dana Balinta Vujkova« dr. sc. Sanja Vulić iz Zagreba ističe orijentiranost ovogodišnjeg programa na književne velikane, budući da javnost o njima malo zna, te dodaje kako ova manifestacija ima budućnost u daljnjim istraživanjima i tumačenjima ovdašnjih autora i sakupljačke ostavštine Balinta Vujkova.

»Ljudi 'prolaze' škole, pa i studije književnosti a da za pojedine autore i njihova djela nikada nisu čuli. Ovakve manifestacije nedvojbeno pomažu da se to promijeni. Što se tiče budućnosti 'Dana Balinta Vujkova', svake će godine biti prilike da se nešto novo istraži. Književna i časopisna produkcija Hrvata na ovim prostorima nije mala, te će tu uvijek biti prostora za nove teme. Kod ove manifestacije uvijek prelazimo granice, tu su i drugi autori s područja Podunavlja, sve to može biti obuhvaćeno 'Danima', i svatko bi mogao naći nešto za sebe. Ima prostora i za daljnju obradu djela Balinta Vujkova, posebice u dijelu komparativnih istraživanja, primjerice usporedbe

Nagrade Mikoviću i Sekelju

Nagrada za životno djelo na području književnosti dodijeljena je Milovanu Mikoviću. Prvi puta je na završnoj

večeri proglašena najbolja knjiga za 2011. godinu pod nazivom »Emerik Pavić«, koju dodjeljuje Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Najbolja knjiga u 2011. je »Kako se branilo dostojanstvo« Vojislava Sekelja.

iz Baje; poeziju i pripovijetke kazivali su Marija Jaramazović i Davorin Horvacki; a publika je imala prilike čuti i tamburaše HGU »Festival bunjevački pisama« pod vodstvom prof. Mire Temunović, kao i mladog pjevača Emila Cvijina. Predstavljena je i knjiška produkcija »Od Dana do Dana«, o kojoj je govorio urednik kulturne rubrike u tjedniku

Nedvojbeno nam je zadaća u budućnosti zajedničkim snagama raditi na povećanju kvalitete produkcije te osnaživanju mladih snaga. Neznatnije, ali ipak veoma važno je i pitanje financijske potpore domicilne, ali i matične države, koja hrvatskoj zajednici u Vojvodini u svim, pa tako i u sferi kulture, kronično manjka«, kazao je on.

različitih motiva s ostalom hrvatskom narodnom književnošću», kaže Sanja Vulić.

Znanstveni novak iz Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Silvestar Balić ocjenjuje važnom suradnju Hrvata iz Srbije i Mađarske na području znanosti, koja je bila vidljiva i na skupu u Subotici. »Ovakvi skupovi, kakve i mi u Pečuhu organiziramo, a koji se odvijaju u manjinskom ozračju izvan matice, značajni su jer se tu bavimo našom kulturom, književnošću i našim autorima. Prvi puta sam na 'Danima Balinta Vujkova', svidio mi se program, a izlaganja su bila zanimljiva i poticajna«, kaže Silvestar Balić.

Predsjednica Organizacijskog odbora »Dana Balinta Vujkova« Katarina Čeliković izražava zadovoljstvo ovogodišnjim izdanjem manifestacije.

oni živjeli i ideologije toga vremena znatno su utjecale na njih te su posljedice bile tragične, jer su im opusi ostali nepoznati i stručno neiščitani. Stoga je pred stručnjake književnosti stavljen zadatak kritički i stručno obraditi njihovo književno djelo. U radu stručnog skupa sudjelovalo je nekoliko mladih osoba koje tako osiguravaju kontinuitet u proučavanju književne baštine Hrvata u Podunavlju. Također, Zbornik radova treba tiskati nakon dva stručna skupa kako bi se radovi mogli što brže naći u javnosti«, kaže Katarina Čeliković.

»Dane Balinta Vujkova« organizirala je Hrvatska čitaonica u suradnji s Gradskom knjižnicom iz Subotice a uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Vrijednost ove manifestacije svojom materijalnom potporom potvrdili su Grad Subotica,

Multimedijalna večer ponudila raznovrstan program

Obrazloženje nagrade za životno djelo Milovanu Mikoviću

U jednom je razgovoru Milovan Miković rekao kako poemu »Avaške godine« nikada neće završiti, jer će je pisati cijelog života. I možda je upravo ta odrednica u naslovu – »avaške« – utjecala na to da sve Mikovićeve stvaralačke godine, a ima ih skoro 50, budu svjedoci gorčine kojom su ovi prostori svakodnevno začinjani. Nije, naravno, ovdje riječ samo o »Avaškim godinama« nego se to podjednako odnosi i na zbirku pjesama »Ispitivanje izdaje« i na eseje »Život i smrt u gradu« i na ostalih dvadesetak objavljenih knjiga. Godine, kao svjedoci gorčine u Mikovićevu stvaralaštvu isto se tako odnose i na brojne studije, kritike ili rasprave koje je objavio u novinama ili časopisima. Svjedočio je i aktivno u avaškim godinama sudjelovao Milovan Miković i kao urednik »Subotičkih novena«, »Rukoveti« ili »Klasja naših ravni«, potičući i druge na autorstvo i ostavljanje vlastitog pečata u njima. Bio je Miković svjedokom istih takvih godina i za života Balinta Vujkova kada mu je nakon dugog vremena, 1986., odnosno godinu dana prije smrti, objavljena zbirka pripovjedaka »Jabuka s dukatima«. Skupa s Lazarom Merkovićem, Vojislavom Sekeljem i jednim manjim brojem ljudi Miković je i nakon Balintove smrti jedan od rijetkih proučavalaca Didinog djela. Konačno, Milovan je Miković jedan od ovdašnjih kulturnih poslenika koji je, na čelu s Hrvatskom čitaonicom i Katarinom Čeliković, od početka sudjelovao u organizaciji Dana koje upravo obilježavamo u čast imena Balinta Vujkova.

Uzimajući u obzir sva polja na kojima je djelovao, nesporno je da je Milovan Miković jedan od najvećih stvaralaca među vojvođanskim Hrvatima. To su podjednako prepoznali i u Društvu književnika Vojvodine i u Društvu hrvatskih književnika, kao što su vrednovali i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost i Grad Subotica, dojelivši mu »Antušovu« i nagradu »Dr. Ferenc Bodrogyári«.

Zlatko Romić

Kultura sjećanja

Vijence na bistu Balinta Vujkova u Parku književnika položili su predstavnici Organizacijskog odbora Dana Balinta Vujkova, Hrvatskog nacionalnog vijeća, Gradske knjižnice u Subotici i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici čime je, po riječima organizatora, posvjedočena njihova odlučnost u izgradnji kulture sjećanja.

»I ove godine ponudili smo bogat program namijenjen različitim ciljnim skupinama. Veliki je uspjeh tiskanje triju knjiga, od kojih su dvije s narodnim pripovjerkama Balinta Vujkova. Na stručnom skupu tematizirali smo djela naših književnih velikana. Vrijeme u kojem su

Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine te Ministarstvo kulture Republike Srbije, a očekuje se, kao i do sada, potpora Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske posredstvom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu.

H. R.

U ZAGREBU PREDSTAVLJENA NOVA ZBIRKA PJESAMA MARIJE TOLDY-BRINDL »ZELENI LANCI ZAVIČAJA«

0 stradanjima nedužnih Srijemaca

Prošlog je ponedjeljka u dvorani Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata u Zagrebu predstavljena najnovija, sedma po redu zbirka pjesama pjesnikinje i skladateljice *Marije Toldy-Brindl* »Zeleni lanci zavičaja«. Premda rođena 1931. u Bedekovčini, autorica je, zahvaljujući između ostalog i činjenici da je u dugo-

godišnjem braku sa Srijemcem *Vladimirom Brindlom*, rođenim u Srijemskoj Mitrovici, još jednom svojom poezijom progovorila o stradanjima nedužnih Hrvata u Srijemu, njihovom progonu, prognaničkim traumama i nalaženju novih domova, ali i jačanju međusobnog zajedništva i identitetskih spoznaja.

Predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata *Mato Jurić* je u ime organizatora večeri ustvrdio kako je Marija Toldy-Brindl iskreno posve-

ćena stihovima i glazbi te trajno vezana uz estetske sadržaje koji govore o univerzalnim vrijednostima, govore da se svaki čovjek samo u svom rodnom kraju osjeća kao dijete u toplom krilu svoje majke, te da pripadati nekom narodu znači živjeti i promicati njegovu cjelovitu ljudsku i domoljubnu baštinu i dijeliti sudbinu svih onih koji su hrabro koračali vizijom vlastitog srca.

Govoreći o ovoj knjizi, njezin recenzent prof. *Đuro Vidmarović* istaknuo je sljedeće: »Pisanje pjesama na način na koji to čini gospođa Marija

nije razbibriga, već stvaralački napor. Ona, naime, nastoji stvoriti vlastiti rukopis, odrediti 'gabarite' vlastitog pjesničkog govora, ali ne želi pisati u duhu književnog modernizma i postmodernizma, nego se čvrsto drži poezije kao iskaza ljudske čežnje za ljepotom, dobrotom i smislom.«

Stihove iz knjige »Zeleni lanci zavičaja« na promociji čitala je *Hana Hegeđušić*, dok je nekoliko skladbi za koje je glazbu i stihove napisala sama Marija Toldy-Brindl otpjevala *Ksenija Erker*.

Z. Ž.

PISMO ČITATELJA

Propusti u jedanaestom svesku Leksikona

Poučen naukom dr. sc. Slavena Bačića iz uvoda 1. broja Leksikona ... »To, dakako, znači da bi on (Leksikon, prim. A.S.) mogao biti bolji, da ima propusta te da je u nekim segmentima rezultat mogao biti drukčiji, pa su stoga sve dobrohotne sugestije dragocjene i bit će razmotrene ...«, prigovaram 11. br. Leksikona:

Med oni malo riči koje počimaje sa **J** i spada je u salaše i život salašara, oči su mi zaparale tumačenja natuknica:

jarganj (madž. járgány) 1. mehanička naprava; pogonski uređaj za suvaje (tj. mlinove, krupare), vršalice i sl.;

2. kružni trag koji su ostavljali konji pomičući ukrug oko suvaje drvene grede s pomoću kojih je pokretan mlinoski žrvanj.

Ako se spominje madžarska rič onda je trebalo napisati madžarsko tumačenje, a ono glasi

da je járgány: *uređaj sa zupčanicima koji sa vučom radnih životinja pogoni rad stroja*.

U opisu jarganja i hasniranja (korišćenja) piše i ono šta mu se ne mož pripisati, osobito ne u našem kraju:

• ... njegova uporada proširila i na vodenice, vjetrenjače i suvaje.

U vodenicama i vitrenjačama mlin nisu tirali (pogonili) vučom radne životinje, a u suvajama su ih tirali konji priko čega? ... (imaju svoje ime).

• U opisu vršalice piše ...u posljednjim desetljećima XIX. st. pojavile su se složenije vrste, koje su okretali konji preko jarganja. Složenije vršalice su pravili postupno dodavanjem novi radni tila. Najprija su dodali slamotres, pa su ih mogli okrećati sa jarganjem, a kad su njim počeli dodavati druga radna tila, vršalice više nisu okrećali konji,

već druge mašine – koje? (imaju ime).

• Zatim ređanje: ...Konj ili magarac okretanjem drvenih trupaca preko nekoliko zupčanika uzrokovali su obrtanje...(rjeđe mula ili mazga)... Okrećali su ih najmanje dva konja, a magarac nikad, a još manje mula ili mazga.

• U vrime o kojem je rič nije bila država Austrija, već...

• U suvajama drvene grede imaju svoje ime...

• U manjim i siromašnijim gospodarstvima i salašima sridinom XX. st. nisu vrlo vršalice na jarganj, već su vrlo drugačije – kako?

Nije obrađena natuknica **jaram**.

Jendek i jarak u bunjevačkom govoru nemaju isto značenje. Dobro bi bilo da je jarak obaško opisan.

• ... Na poljoprivrednom

zemljištu voda je odvođena u dolove... Di je odvođena voda sa zemlje koja je bila po nekoliko kilometara dalje od dola? Jendek je imo digdi još važniju ulogu od odvođenja vode: a) di (gdje) i b) koju...

• Bilo bi poučno kad bi štoci znali di je bilo prokopani kanala do Čika i Krivaje.

U natuknici **jaroš** netačan je opis od *U Bunjevaca se od proljeća...*

U Bunjevaca se od proljeća do jeseni na takvoj zemlji skupljala salaška mladež – itd. - do posljednje rečenice. Rič je o nepoznavanju života salašara. Nažalost to će ostati kao vikovični svidok – pride sa posljednjom rečenicom.

Kad već Leksikon ima cilj pouke, onda je za ovi nekoliko natuknica zdravo tušta netačni i nepotpuni opisi, »propusta«.

Alojzije Stantić

Program u čast Stanislava Prepreka

Ravnateljstvo Biskupijskog svetišta Gospe Snježne na Tekijama priređuje u nedjelju, 28. listopada, svečanost obilježavanja 30. obljetnice smrti petrovaradinskog skladatelja i orguljaša *Stanislava Prepreka*.

Program svečanosti započinje u 15,30 okupljanjem štovatelja Prepekova stvaralaštva kraj njegova groba na Novomajurskom groblju u Petrovaradinu. U 17 sati slijedi liturgijsko slavlje u crkvi Gospe Snježne na Tekijama kojim će biti ozvaničen završetak ovogodišnjeg bogoslužja i hodočašća na Tekije. Nakon sv. mise održat će se svečana akademija Prepreku u čast pod nazivom »Glazbeni genij petrovaradinske crkve«.

U Iloku proslavljen blagdan sv. Ivana Kapistrana

Crkva je u utorak 23. listopada proslavila blagdan sv. Ivana Kapistrana. Ovaj franjevac bio je vrstan propovjednik koji je mnoge vratio u okrilje Crkve te organizator borbe protiv Turaka. Kao papin poslanik proputovao je gotovo cijelu Europu, a posebno se istaknuo vodeći križare u obrani Beograda od Turaka. Umro je 23. listopada 1456. godine u Iloku, a ne zna se točno mjesto gdje je pokopan.

Proslava blagdana zaštitnika grada Iloka započela je procesijom kroz park do crkve sv. Ivana Kapistrana gdje je koncelebrirano misno slavlje predvodio đakovačko-osječki nadbiskup *Marin Srakić*. U propovijedi pozvao vjernike da u Godini vjere obnove svoje zavjete Kristu jer nema vjere bez Boga.

»Bog u koga vjerujemo i kojega je sv. Ivan Kapistran propovijedao nije Bog lažnih ljudskih sigurnosti niti formula koja rješava naše poteškoće i problem«, rekao je đakovačko-osječki nadbiskup. Upozoravajući da se s Bogom ne trguje naglasio je da imati vjeru znači vjerovati u Boga i onda kada se misli da nema nade i da je sve protiv nas. »Vjera nas otvara i prema Bogu i prema čovjeku, i tamo, gdje se napušta vjera, napušta se i čovjek«, naglasio je, među ostalim, nadbiskup *Srakić*.

(HKR/HINA)

Natječaj za stipendije

Fond »Mladi za mlade« pri Uredu za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije raspisao je natječaj za dodjelu stipendija za akademsku godinu 2012./2013. Fond će kroz deset mjeseci, računajući od 1. rujna 2012. godine, stipendirati troje redovnih studenata Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskoga katoličkog sveučilišta mjesečnim iznosom od petsto kuna. Kriteriji za utvrđivanje liste kandidata za dodjelu stipendije su socijalni status studenta te postignuti uspjesi u školovanju i vrijedne nagrade. Osoba koja nema roditelje, ili ima samo skrbnika, ima prednost na Natječaju. Natječaj traje do 9. studenoga. Informacije o natječaju nalaze se na mrežnoj stranici Ureda za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije – www.pastoralmladih.hr.

IKA

RADIO MARIJA

Tel.: 021/4790-529; 024/692-255; 011/3349746

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLANDIŠTE: 89,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC 107,4 MHz; VRDNIK 88,4 MHz; NIŠ 102,7 MHz

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 26. listopada do 1. studenoga

26. LISTOPADA 1707.

U 71. godini preminuo je fra *Mihajlo Radnić*, prvi bunjevačko-šokački spisatelj iz ovih krajeva. Sukladno visokom položaju kojega je zauzimao u redodržavi Bosne Srebrene, znatno je pridonio seobi Bunjevaca u ovo podneblje, krajem XVII. stoljeća. Objavio je pet djela: »Pogargjene od svijeta u tri diela sloxeno ...« (Rim, 1683.), »Razmscglagna pribogomiona od gliubavi Boxyje« (Rim, 1683.) i dr.

26. LISTOPADA 1841.

Prema nacrtima *Ivana Morave*, potkraj listopada započelo je uobličavanje Paličkog perivoja. U drugoj polovici siječnja 1842. pak sadnja šest tisuća mladica, na četvrtini površine budućeg Parka, a do proljeća 1843. završena je sadnja oko 25 tisuća mladica i grmova.

27. LISTOPADA 1919.

Naredbom ministra unutarnjih poslova Kraljevine SHS, kako bi se spriječilo širenje anarhije u Bačkoj, Banatu i Baranji, proglašeno je izvanredno stanje. Ujedno je ustanovljen Prijeki sud za zločine grabežnog umorstva, razbojstva i druge teške zločine sa sjedištem u Subotici koji je u narednim mjesecima izrekao više smrtnih presuda.

27. LISTOPADA 1923.

Zbog oštrog napada na neke režimske postupke zabranjeno je izlaženje tjednika »Subotičke novine«, kršćanskog i narodnog glasila, koje ga je pokrenuo vlč. *Blaško*

Rajić, a uređivao *Miško Prčić*. Nakon ovog nasrtaja vlastodržaca na slobodu tiska, *Rajić* pokreće »Hrvatske novine«.

27. LISTOPADA 1944.

Subotički dnevni list »Radio vijesti«, pisan hrvatskim standardom, dobiva svoj pandan »Радио вести«, u izdanju tiskanom ćirilicnim pismom. Prema svjedočenju *Jose Šokčića*, jednog od urednika, glede tekstova dva su lista bila gotovo istovjetna, a objavljivani su u tiraži od 25 do 30 tisuća primjeraka. Rasturani su ne samo u Subotici i Bačkoj, nego su putem vojne pošte stizali i do zapadnih bojišnica.

28. LISTOPADA 1879.

Počelo s radom prvo gradsko javno kupatilo s kadmama, kojega su otvorili subotički poduzetnici *Dezső Jó* i *Emanuel Fürst*. Na Paliću je, međutim, još od pedesetih godina radilo toplo kupatilo (kade i tuševi), a također i kupalište na otvorenom, na obalama jezera.

28. LISTOPADA 1944.

Nakon diverzije u Gradskoj centrali i zaposjedanja Subotice, nove vlasti su strogo zabranile korištenje električne energije navečer od 22 sata do 5 sati izjutra. Također je bilo zabranjeno kuhanje, grijanje i glačanje na struju.

28. LISTOPADA 1945.

Premijerom *Bogovićeve* drame »Matija Gubec«, u režiji *Branka Špoljara*, započinj se sa radom subotičko Hrvatsko narodno kazalište,

prva poratna profesionalna institucija kulture u gradu, na čijem čelu je *Lajčo Lendvai*.

29. LISTOPADA 1856.

Postavljanjem 137 svjetiljki započelo je uvođenje javne rasvjete u Subotici. U lampama je, umjesto ulja, sagorijevao jeftiniji fotogen, a kasnije i petrolej. Nakon izgradnje Gradske, plinare, trgovice i ulice osvijetljavaju plinske svjetiljke, koje se počinju postavljati od 5. veljače 1890. godine.

29. LISTOPADA 1918.

Subotički svećenik *Blaško Rajić* sudjeluje u radu sjednice Hrvatskoga sabora kada je donesena odluka o raskidu državnopravnih veza hrvatskih zemalja s Austro-Ugarskom i o proglašenju Hrvatske i Slavonije s Rijekom neovisnom državom, koja s ostalim jugoslavenskim zemljama stupa u zajedničku Državu SHS.

30. LISTOPADA 1884.

Pravnik *Lazar Mamučić*, izabran je za gradonačelnika Subotice, a na ovoj dužnosti ostaje do 1902. godine. U tom razdoblju Subotica je doživjela do tada nezabilježeno uspješan gospodarski i urbanistički razvoj grada.

30. LISTOPADA 1944.

Gradske vlasti izdale su naredbu o obveznom vraćanju cjelokupne imovine i svih stvari Židovima, što ih je pojedincima dijelila okupacijska fašistička vlast. Također je ograničeno kretanje civil-

nog stanovništva od 6 ujutro do 19 sati, navečer.

30. LISTOPADA 1955.

Na Trgu Ćirila i Metoda (danas Trg žrtava fašizma) otkriven je spomenik žrtvama fašizma, istaknutog kipara *Tome Rosandića* i njegovih suradnika među kojima je bila i *Ana Bešlić*.

31. LISTOPADA 1900.

Osim tramvaja i pedesetak fijakera, u javnom prometu se javlja novi vid prijevoza putnika – omnibus. Zapravo, tramvaj s konjskom vučom, koji je saobraćao od Gradske kuće do Aleksandrova, svaki sat, po cijeni od 40 filira.

31. LISTOPADA 1995.

Preminuo je *Petar Vukov*, pjesnik i prozaist, od 1972. do 1983. godine urednik književnog časopisa »Rukovet«, potom knjižničar u subotičkoj Gradskoj biblioteci.

1. STUDENO 1945.

Nakon kraće bolesti preminuo je *Nikola Matković*, pedagog u subotičkoj gimnaziji, istaknuti sportaš i javni djelatnik. Kao atletičar natjecao se diljem Europe, osvojivši brojne zlatne trofeje. Rođen je 10. srpnja 1864.

1. STUDENO 1967.

U Subotici je rođen *Dražen Prčić*, spisatelj i novinar »Hrvatske riječi«. Nakon gimnazije u rodnom gradu završio Pravni fakultet u Osijeku. Do sada je objavio deset romana, od kojih su dva prevedena na srpski, mađarski, engleski i talijanski jezik.

Piše i uređuje: Branka Dulić

Kesten i rimske legije

Drvo kestena bilo je poznato u Kini i Japanu davno prije nego što su ih rimske legije donijele u Europu. Pečeni kesteni prodavali su se na ulicama Rima u 16. st. kao što se prodaju i danas zimi u mnogim europskim gradovima.

Kesten se prvenstveno uzgaja u Kini, Japanu, Italiji i Španjolskoj. Ima ga u sjevernoj Africi, Maloj Aziji. Sve brojne vrste kestena nastale su varijacijom tzv. vrste pitomog kestena. Pitomi plod kestena je plod drveta *Castanea sativa*.

Kesten je drevna poljoprivredna kultura. Ima ga preko 100 vrsta. Općenito se dijele na pitome i divlje. Pitomi su jestivi, a posebna poslastica među njima su lovranski maruni koji su slađi i veći od običnih kestena.

Plod je kestena crvenkasto – smeđe boje i glatke površine. Raste unutar bod-

ljikave košuljice koja se raspukne u jesen kada plod sazrije. Kesten se odlikuje posebnom teksturom i slatkim, blagim okusom. Miris kestena, bilo pečenih ili kuhanih, uvijek stvara osjećaj ugođe i topline.

Kod kupovine kestena obratite pozornost da su plodovi veći, sjajni, bez rupica na ljusci, što je znak da nema raznih ličinki. Kad ih stavite u ruku težina im mora odgovarati veličini, a ne smiju imati šuplji zvuk kada ih tresete.

Čuvajte ih na hladnom mjestu 2 tjedna. Zamrznuti se mogu čuvati do šest mjeseci. Ukoliko se na nekim kestenima pojave rupice, obavezno ih proberite.

PRIPREMA JELA S KESTENOM

Kesten se obično jede pečen, kuhan ili pržen. Kesten se čak može oguliti i

jesti sirov, ali to baš nije preporučljivo iz zdravstvenih razloga pa ga se stoga najčešće termički obrađuje i tek potom konzumira.

Oguljeni kesteni mogu se kuhati, poširati u crnom vinu ili mlijeku ili pak pirjati na maslacu za ukrašavanje jela. Pire od kestena može se dodati u juhu ili u umake koji se poslužuju uz divljač. Može poslužiti kao zgušnjivač za variva, juhe i umake. Ujedno, kesten pire s dodatkom šećera i šlaga pretvara se u omiljenu jesensko-zimsku slasticu.

Kestene se može osušiti i samljati u brašno koje se zatim koristi za pripremu kruha, kolača, palačinki, tjestenine pa čak i nekih vrsta palente. Ova vrsta brašna osobito je popularna kod Talijana i Francuza. Kruh pečen od ovog brašna ostat će svjež i do dva tjedna.

Od fermentiranog se soka od kestena može dobiti fini kristal šećer, pivo ili zamjena za kavu! Kestenima primjerice možemo puniti povrće, perad, meso i divljač.

Posebice su zanimljivi kandirani kesteni koji se kuhaju u šećernom sirupu i potom ponovno posipaju šećerom. Pojavili su se Francuskoj u 16. stoljeću, a krajem 19. stoljeća bili su toliko popularni da su spasili gospodarstvo grada Lyona kada su ih počeli industrijski proizvoditi. Ipak, ne može se ni danas govoriti o posve automatiziranoj proizvodnji, jer se veliki broj koraka proizvodnog procesa i dalje obavlja ručno.

TELEĆI MEDALJONI U UMAKU OD KESTENA

Potrebni sastojci:

800 g teleće pisanice / 200 g kesten pirea / 60 g maslaca / 12 listova kadulje / 300 ml bijelog vina / 20 cijelih kestena / 1 žlica meda od kestena / 3 – 4 žlice tučenog slatkog vrhnja / sol i papar / ulje

Priprema:

Kestene oprati i zarezati, kuhati u vreloj i posoljenoj vodi dok ne omekšaju. Zatim ih ogulimo i stavimo na stranu. Meso narežemo na medaljone, debljine 3–4 cm. U tavu stavimo maslac, dodamo listove kadulje te pržimo medaljone, na laganoj vatri, po 3 minute sa svake strane. Zatim kadulju i medaljone maknemo s vatre. U tavu, na masnoću od prženja, ulijemo bijelo vino, dodamo kesten pire, začinimo solju i paprom i miješajući pjenjačom pirjamo 2 minute. Zatim dodamo kuhane kesten, umiješamo med, dodamo tučeno slatko vrhnje, promiješamo i poslužimo uz medaljone.

KESTEN KOLAČ

Potrebni sastojci:

5 jaja / 12 dag šećera / 2 reda omekšale čokolade / 1 vanilin šećer / 1 dcl ulja / 20 dag kestena / 1 žlica oštrog brašna / oko 1 dcl mlijeka / i jedna žlica ruma za namočiti biskvit

Fila

18 dag maslaca / 18 dag šećera u prahu / 25 dag kestena pasiranog / 2 žlice ruma

Priprema:

Za biskvitno tijesto sve sastojke dobro izmiješajte, omekšalu čokoladu, pasirane kesten... pecite u tepsiji. Kada

MOŽDA NISTE ZNALI, A TREBALI BISTE ZNATI

Kada pečeni kesten u jesen ili zimi zamiriše ulicom, pomislite li tada koliko je ova namirnica zdrava?

Kestenima se pripisuju ljekovita svojstva, a zbog svoje energetske vrijednosti posebno se preporučuju sportašima i djeci. Pomažu kod bubrežnih i probavnih tegoba, čaj od kestena sjajno djeluje u ublažavanju simptoma astme i bronhitisa.

Svjež plod kestena ima 170 kalorija na 100 grama jestivog dijela ploda, što je znatno manje od košunjavog voća, kao na primjer: lješnjaka, badema, oraha koji sadržavaju tri puta više kalorija. Kesten ne sadrži kolesterol. U kestenu ćete naći malu količinu masti, i što je veoma važno ne sadrži gluten. U biti, zbog velike količine škroba sastav kestena sličan je sastavu žitarica! Kesten je bogat šećerima, fruktozom, glukozom i dr. Bogat je mineralima, fosforom, kalcijem, a sadrži i manju količinu željeza i vitamina B kompleksa.

Kesten je nutritivno vrijedna namirnica i preporučuje se u prehrani kod iscrpljenosti. Jača naš obrambeni sustav i djelotvoran je u borbi protiv anemije. Kesten bi obvezno morali uzimati osobe koje su pogođene kroničnim reumatizmom, a preporučuje se nadasve u sprječavanju prijevremenog starenja.

- Drvo kestena može živjeti i preko 500 godina!

- Rimski car Cezar običavao je spaljivati kestenove šume kako bi uništio izvor hrane za domaće stanovništvo!

je pečeno, navlažiti biskvit s mlijekom i rumom. Za filu izmiksati omekšali maslac, šećer u prahu, dodati kestene i na kraju žlicu ruma. Ohlađeni biskvit namazati filom, razrezati ga uzduž i staviti jedan dio na drugi. Biskvit-krema-biskvit-krema. Preliti s čokoladnom glazurom.

KESTEN PRALINE

Potrebni sastojci:

Kora

250 g šećera / 1 šalica (od kave) vode 0,75 ml. / 125 g maslaca / 100 g mljevenog keksa / 75 g oraha / 50 g čokolade

Fila

150 g kesten pirea / 50 g prah šećera / 50 g maslaca / 50 g oraha / 1 žlica ruma

Glazura

100 g čokolade / 3 kašike ulja

Priprema:

Skuhati sirup od 250 g šećera sa šalicom vode, kad provri kuhati 3 minute. Skinuti s plohe, dodati maslac i mijesati dok se ne istopi, a zatim dodavati ostale sastojke: mljevene orahe, keks i na kraju izlomljene kockice čokolade... može se dodati i 1 žličica kakaa, za tamniju smjesu. Sve to lijepo pomiješati, kad se prohladi rastanjiti preko folije. Dimenzije 35 x35 cm.

Za filu: izmiješati kesten pire, šećer u prahu, maslac i mljevene orahe, dodati žlicu ruma i sve staviti u špric s okruglim

nastavkom, ili jednostavno prorežite najlon vrećicu! Duž ivice razvaljane

kore, istisnuti filu od kestena kao traku. Pomoću folije podići i prebaciti je preko trake od kestena, kao kad uvijamo rolat. Odsjeći jedan dio i praviti sljedeći rolat. Ukupno nekih 5 malih rolata. Preliti ih čokoladnom glazurom i ostaviti na foliji da se stegnu. Ohlađene sjeći na manje kockice i staviti ih u papirnatu košaricu.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

od 1991. sa vama

NEKAD SLAVNI RUSKI ŠAHIST, VASILIJ	GRANDIOZNA PREDSTAVA	BILJNI SIMBOL MIRA (GOLUBU U KLJUNU)	ZANIMANJE ZA ŠTO	TRAVNATA RAVNICA	TALIJANSKA PJEVAČICA	OMOTAVATI SE	MI, ..., ONI	50 SKANDI	NAS SRČOLIKI SUVENIR: BARANOVIĆEV BALET	ORGANIZACIJA	MJESTO U BIH, KOD RUDA (PASTIR bez IR)	RAONIK PLUGA, LEMES	ELROND ILI LEGOLAS
GLUMCI U PANTOMIMI								KRADJI-VAC, LUPEŽ ŽENSKO IME					
LJEPJA ŽIDOVKA, ŽENA KRALJA KSERKSA							ACETILSALICILNA KISELINA, ACETISAL "ALT"						
BRBLJATI (RAZG.), LUPETATI										TLO U PJESMI ANEMIČNOST			
DUG I DOSADAN GOVOR							ITALINA ODMILA ERMANNOLMI				SUSJEDNA SLOVA POLITIČKA PRIBJEŽISTA		
ANA U DALMACIJI				ANTIČKO DRAMSKO DJELO RUMUNJSKI GRAD								AUSTRIJA KRLEŽINA DRAMA	
FAŠIRANA ŠNCLA													
RIMSKI: 55			ETIOPSKI ODLIČNIK SKIJAŠKI SKAKAČ LJOKELSOY				BOKSAČ VOJNOVIĆ NOSOROGOV "PONOS"						GRADANIN RIJEKE
50 SKANDI	ARAPSKI KONJ, ARAP SAŽETAK, ZAGLAVAK							HLADNJAK AUTOMOBILA STEGNO, BUTINA					
ŠANSE, PRIGODE						OFARBATI AERIRANA VODA							
ŠARENA PAPIGA				ANTIČKO IME DUBROVNIKA VIJEK (GRČ.)							ELTON JOHN BIVŠI KOŠARKAŠ KOMAZEC		
KORNJAČE KARETKE							TIM ROTH SULTANOV NALOG			REDAK U KUR'ANU (AJET) MUZA ERATO			
LJILJANA NIKOLOVSKA			DANSKI SITNIŠ (MNOŽ.) OČNA ŠARENICA					VRSTA HRASTA DRUGI KORIJEN IZ 9				"ČITAJI" SKUPINA PTICA U LETU	
EFEKT, UČINAK					ŽILA OD VODNICA EDAMER ILI EMEN-TALER								
... NA ŽELUCU				FILMSKA ZVIJEZDA RIJEČ NA VJENČANJU					ODLIČNIK U AJANLUKU KLAUS KINSKI				
KISELINE						KAZIVANJE U PERO (MNOŽ.) NORVEŠKA							
VOJARNJA (ZAST.)								CRKVENI ZAKON					

smislov, lopov, pantomimiciari, estera, acisal, klepetati, tle, tirada, ita, onj, aue, atelana, a, kosani odrezak, lv, ras, asmir, araber, klier, zgode, obojiti, ara, ragusa, ej, karate, tr, aje, ljn, oert, cer, č, učin, artetija, čir, star, aijan, acidij, diktati, kasarna, kanon.

RIJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcaka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vuković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Jahač Luka

pravo zadovoljstvo jahati ih i družiti se s njima. Jahanje treniram svakog petka, subote i nedjelje, a trening traje otprilike sat vremena tijekom kojeg jašem i družim se s konjima. Uvijek im ponesem i neku slasticu poput mrkve, jabuke ili malo šećera, čime ih nagradim nakon treninga. Potom slijedi i četkanje konja, što je gotovo neizostavni dio svakog jahanja.«

DRESURNO JAHANJE

Konjički sport je definitivno Lukin izbor, a kada još malo poraste volio bi se natjecati u dresurnom jahanju koje objedinjuje sve ono što čini jahanje konja lijepim i atraktivnim.

»U dresuri ima i galopa i preskakanja prepona, no dominira vještina učenja i treniranja konja veoma složenim zadacima. Volim jahanje i jednostavno svaki puta uživam kada dođem na ergelu, pa bih želio postati još bolji jahač i jednoga dana natjecati se na velikim konjičkim natjecanjima. No do toga još ima mnogo vremena tijekom kojeg ću još marljivije trenirati jahanje i nastojati još više unaprijediti ovu plemenitu vještinu. Svaki odlazak na novo jahanje, te vrijeme provedeno na konju i u prirodi doživljam je kojem se uvijek iznova radujem.«

Konji su oduvijek bili dio tradicije ovdašnjih bačkih Hrvata, ali su moderno doba i urbani način života učinili svoje. U stanovima i gradskim kućama nema mogućnosti za držanje ovih plemenitih životinja, no ljubav prema njima ostaje. Fotografija pred vama je nedavno načinjena i svojom svježinom nastajanja u najboljoj mjeri potvrđuje prethodne tvrdnje.

Jedanaestogodišnji *Luka Prčić*, koji je na fotografiji zabilježen prilikom treninga jahanja, zavolio je konje doslovno od malih nogu, započinjući s jahanjem na minijaturnim poni konjima na ergeli »Jadran« na Kelebiji.

»Sve je počelo još u vrtiću, kada smo organizirano otišli na malu ekskurziju na ergelu i tada sam prvi puta uzjahao nekog konja. Ipak, za ozbiljnije jahanje morao sam pričekati do sedme godine, kada sam skupa s roditeljima počeo češće dolaziti na Kelebiju i učestalo jahati. Isprva su to bili poniji Mila, Baltazar, Mrvica, Miledi i ostali, a kada sam ojačao, prešao sam na

velike konje koje jašem već nekoliko godina«, započeo je svoju priču o konjima i ljubavi prema njima Luka Prčić.

JAHANJE JE OZBILJNA STVAR

Iako se na prvi pogled jahanje čini lijepom zabavom u prirodi, ova vještina zahtijeva veliku odgovornost i ozbiljnost u ophođenju sa životinjama iznimne snage i energije.

»Tijekom jahanja uvijek se mora biti maksimalno koncentriran i obazriv, jer ako se konj primjerice uplaši, on može lako zbaciti slabijeg jahača i trkom odjuriti put svoje štale. Također, kobile koje imaju ždrijebad mnogo su nervoznije tijekom jahanja jer su im misli usmjerene prema svojim mladima. Zbog svega toga mora se biti uvijek obazriv i dobro paziti što konj gleda, ali i što ostali jahači u skupini rade kako slučajno ne bi došlo do nekih

nepredviđenih situacija koje bi mogle dovesti do potencijalnih ozljeda jahača i konja. Jahanje je ozbiljna stvar i ne trpi neozbiljnost«, naglasio je mladáni jahač Luka.

KONJI ZA TRENING

Kako postaje stariji Luka postupno mijenja konje za jahački trening i sada jaše već ozbiljna grla za koje je potrebna solidna vještina.

»Volim jahati pastuha Barona i kastriranog pastuha Dragona, ali i kobile Kopos, Karmen i Neretvu, a svi oni i one su konji lipicanci po kojima je i ergela Jadran nadaleko poznata. U pitanju su konji raznih uzrasta i starosti, no svi su oni dresirani za jahački trening i zbilja je

Baka Ljubica

Lukina baka s materine strane *Ljubica Stantić* imala je konja i od nje potječe njegova genetska privrženost prema ovim plemenitim životinjama.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

ODRŽANI XI. DANI BALINTA VUKOVA

U programu za djecu dvije predstave i dvije knjige

Svake jeseni jedva čekamo Dane Balinta Vukova. To znači da ćemo se svi okupiti na programu u kojem dobijemo novu knjigu i gledamo predstavu. A ove smo godine dobili dvije knjige i dvije predstave. Tko to kaže da je bila sušna godina?! ... Možda za druge, za nas djecu bila je više nego plodna.

Bilo je to prošloga četvrtka. Okupili smo se u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«. Tražilo se mjesto više, ali nam nije smetalo da sjedimo i po troje na dva stolca. Mnogi su morali i stajati, ali ne marimo za to. Vrijedilo je. Bili smo svi skupa na programu za djecu čime su započeli XI. dani Balinta Vukova. Toga su dana organizatori Hrvatska čitaonica i Gradska knjižnica, uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, priredili program za sve nas koji idemo u vrtić ili u školu gdje nastavu pohađamo na hrvatskom jeziku. Tu su bili Tavankučani (veliki školarci i mali iz vrtića »Petar Pan«), zatim Đurđinčani, djeca iz Male Bosne (škole i vrtića »Bambi«), te iz tri subotičke osnovne škole ali i vrtića »Marija Petković«. A bilo je i gostiju... onih koje posebno pozdravljaju na početku. Ne bih ih sad sve spominjala jer nemamo toliko mjesta. Samo ću reći da su nas lijepo pozdravili i s nama uživali u programu Dragan Đurić, novi generalni konzul, kao i Anđela Horvat iz Hrvatskog nacionalnog vijeća koja cijele godine skrbi o našim školama i koja je puno učinila da imamo udžbenike ove godine.

samo vidjeli kako su bili dobro kostimirani, a tek uvježbani... zbilja smo uživali u njihovom izvornom bunjevačkom govoru za što ih je pripremila njihova odgojiteljica Marija Skenderović.

Drugu predstavu su odigrali učenici OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice. E, to je bilo stvarno moćno... imali su i prave svirce, bilo je kao u svatovima. Zato što je to sve zapisano u pripovijetki Balinta Vukova »Ko je propio jorgan pokriva se šeširom«. Njih su uvježbale njihove učiteljice Danijela Romić, Biljana Vojnić Hajduk i Sanja Dulić.

Kao što već rekoh, bile su tu i dvije nove knjige. Prvu je tiskala Hrvatska čitaonica. Konačno knjiga poezije za djecu »Čudan ovaj bili svijet«. Napisao ju je Josip Dumendžić Meštar, pjesnik iz Bođana koji je došao popričati s nama i reći nam kako se to pišu pjesme za djecu.

Naravno, druga knjiga je posvećena Balintu Vukovu jer ove godine slavimo njegov 100. rođendan. U pitanju je zbirka do sada neobjavljenih njegovih pripovijetki »Što u oca to u dice« koju su skupa izdali Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU »Hrvatska riječ«.

Sve ove knjige dobile su i naše školske knjižnice, a ove nam je darove uručila Balintova unuka Nela koja je sve ovo pratila sa svojom sestrom Nevenom.

Na kraju smo se ipak morali razići i poći doma. Ne bih marila da češće imamo ovakav sat hrvatskog jezika.

A program... program je bio... što da vam kažem... uobičajeno fantastičan. Ako niste bili, propustili se veoma interesantan sat hrvatskog jezika.

Najprije su nam se predstavili mališani iz Vrtića »Bambi« iz Male Bosne. Glumili su na Balintovu pripovijetku »Najveći lopov među zvirima«. Da ste ih

SVEHRVATSKA I DRŽAVNA SMOTRA – DANI ZAHVALNOSTI ZA PLODOVE ZEMLJE

XXI. dani kruha, Starigrad-Paklenica 2012.

Tijekom listopada diljem Hrvatske održavaju se dvadeset i prvi po redu Dani kruha - dani zahvalnosti za plodove zemlje, a od prije koju godinu ova svečanost se realizira i u hrvatskim odjelima u Subotici. Svečanost blagovanja kruha uz prikaz različitih plodova zemlje odvija se na svim razinama. Projekt ima za cilj očuvati običaje naroda, kao dio nacionalne kulturne baštine. Uz ekološku i kulturološku dimenziju, izložbom i štovanjem kruha, koji je simbol životne i duhovne snage, iskazuje se i duhovna dimenzija ovog projekta.

Organizatori Dana kruha - dana zahvalnosti za plodove zemlje su Udruga Lijepa naša iz Republike Hrvatske te Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske kroz Agenciju za odgoj i obrazovanje. Suorganizatori su Zavod za školstvo iz Mostara i Hrvatsko nacionalno vijeće iz Subotice, a potporu ovoj smotri pružili su Hrvatska televizija, Katolička crkva, te brojne institucije i pojedinci.

Ovogodišnja središnja svečanost Dana kruha - dana zahvalnosti za plodove zemlje na državnoj i svehrvatskoj razini održana je pod pokroviteljstvom Hrvatskog sabora u općini Starigrad - Paklenica 14. listopada.

Prva ovakva smotra u Zadarskoj županiji na sedamdesetak štandova okupila je oko 500 izlagača, predstavnika šezdesetak osnovnih i srednjih škola s područja Hrvatske te deset predstavnika hrvatskih škola s prostora Bosne i Hercegovine, Mađarske, Vojvodine, a po prvi puta su se predstavili i Hrvati iz Crne Gore.

Kao predstavnici Vojvodine - Subotice, uz potporu Hrvatskog nacionalnog vije-

ća, na ovoj manifestaciji je sudjelovalo devet učenika OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice: Antun Vuković, Tereza Marjanović, Krunoslav Piuković, Katarina Šarčević, Barbara Šarčević, Mirjam Maksuti, Luka Vukov, Alen Vujković Bukvin i Boris Jurčetić, u pratnji svoje mentorice Biljane Horvat, pedagoginje Biljane Šarčević te ravnatelja Ivana Stipića.

Ekološki smisao ovoga projekta je, kroz izložbu plodova zemlje iz svih naših krajeva, ukazati na potrebu očuvanja biološke raznolikosti. Starinski načini pripreme kruha i drugih plodova zemlje, uz izložbu

starih pribora i alata za pripremu kruha i obradu zemlje, imaju za cilj očuvati običaje naroda, kao dio nacionalne kulturne baštine. Uz ekološku i kulturološku dimenziju, izložbom i štovanjem kruha koji je simbol životne i duhovne snage, iskazuje se i prevažna duhovna dimenzija ovog projekta. Ona se ogleda upravo kroz zajedništvo koje ono predstavlja, rekao je zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić, koji je pred mnoštvom vjernika predvodio svečanu misu na Trgu Stjepana Radića na starigradskoj Bikariji.

»Subotičani su na svom štandu prikazali tradicionalne proizvode od brašna i žitarica našeg kraja obučeni u našu bunjevačku nošnju. Dojmovi učenika i nastavnika su veoma pozitivni, a samo sudjelovanje je još dublje produbilo spoznaju o osobitostima raznih krajeva u kojima žive Hrvati, kao i osjećaj pripadnosti«, doznajemo od ravnatelja OŠ »Ivan Milutinović« Ivana Stipića.

Osim one završne svehrvatske i državne smotre Dani kruha su brojnim aktivnostima obilježeni i u ovoj subotičkoj školi, o čemu reportažu očekujte u idućim brojevima.

**PETAK
26.10.2012.**

06:25 Tema dana
06:42 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Vijesti
10:16 Gradovi na obali 1: Moskva, dok.serija
11:05 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija
11:28 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik
12:40 Prkosna ljubav, telenovela
13:30 Dr. Oz 2, talk show
14:10 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:30 Jelovnici izgubljenog vremena
14:55 Drugo mišljenje
15:35 Znanstvena petica
16:05 Luda kuća, humoristična serija
16:58 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:10 Hrvatska uživo
18:00 Kontakt: Na dobrom putu
18:25 Iza ekrana
18:55 manjinski Mozaik: Od djedovine do nove domovine
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Pjevaj moju pjesmu
21:45 Carstvo poroka, serija
22:45 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:25 Filmski maraton: Talk Radio, američki film
01:10 Filmski maraton: Dok vrag ne sazna da si mrtav, američko-britanski film
03:05 Filmski maraton: Mary i Tim, američki film (R)
04:35 Regionalni dnevnik
04:55 Dnevnik 3
05:15 Vijesti iz kulture
05:28 Gradovi na obali 1: Moskva, dok. serija
06:14 Skica za portret

05:25 Najava programa
05:30 Trenutak spoznaje
06:05 Prkosna ljubav, telenovela
06:50 Kurban (hadži) bajram, prijenos bajramske svečanosti iz zagrebačko

islamskog centra
08:20 Djevojčica iz budućnosti 1, serija
08:45 Olujni svijet, serija
09:10 Školski sat: Veliki i mali ili... zašto se NE razumijemo?
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:30 Fotografija u Hrvatskoj
13:40 Mary i Tim, američki film
15:10 Školski sat: Veliki i mali ili... zašto se NE razumijemo?
16:00 Regionalni dnevnik
16:20 Županijska panorama
16:40 Generacija Y: Murphijev zakon
17:10 Briljanteen
17:50 Veliki, američki film (R)
19:30 Kriške sira 2, dokumentarna serija
20:00 Djeca sunca, znanstveno-popularna serija
20:50 Knjiga ili život
21:15 Opera box
21:45 Elena Mosuc i Simfonijski orkestar i Zbor HRT-a pod ravnanjem Ive Lipanovića
22:45 Nijemi svjedok 14, mini-serija
00:30 Retrovizor: 24 (8), serija
01:15 Retrovizor: Zločinci u odijelima 1, serija
02:00 Retrovizor: Dharma i Greg 1, serija(R)
02:25 Noćni glazbeni program

06:50 Astro Boy, crtana serija
07:15 Monsuno, crtana serija
07:40 Polja nade, serija R
08:45 TV izlog
09:00 Moja majka, serija
10:20 TV izlog
10:35 Izgubljena čast, serija R
11:20 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:20 Zauvijek susjedi, R
12:55 IN magazin R
13:40 Larin izbor, serija R
14:40 Masterchef, reality show R
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Polja nade, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
22:00 Žene s Dedinja, serija
23:00 Čarobne hlače 2, film
01:15 Djevojke s dozvolom za ubojstvo, igrani film
03:00 Vjernik, igrani film
04:40 Ezo TV, tarot show
06:10 Dnevnik Nove TV R
07:00 Kraj programa

06:25 RTL Danas, (R)
07:05 Yugioh, animirana serija
07:30 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
07:50 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
08:40 TV prodaja
08:55 MacGyver, serija (R)
09:55 MacGyver, serija (R)
10:55 TV prodaja
11:20 Ekkluziv Tabloid, (R)
11:40 Krv nije voda, serija (R)
12:35 TV prodaja
12:50 Ruža vjetrova, serija (R)
13:45 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
14:55 MacGyver, serija
15:55 MacGyver, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
19:58 RTL Vrijeme
20:00 Ruža vjetrova, dramska serija
21:00 Budva na pjenu od mora, humoristična serija
22:00 Deja Vu, igrani film, znanstveno-fantastični triler
00:15 U potjeri za "bijelim" - TV premijera, film, kriminalistički triler
02:00 Astro show, show, emisija uživo
03:00 RTL Danas, (R)
03:35 Kraj programa

**SUBOTA
27.10.2012.**

06:25 Tema dana
06:42 Najava programa
06:57 Knjiga ili život
07:22 Iza ekrana
07:52 Hrvatska kronika BiH
08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Man in the Saddle, američki film
09:35 Jelovnici izgubljenog vremena
10:00 Vijesti
10:14 Kućni ljubimci
10:45 Mrtva noć, emisija pučke i predajne kulture
11:20 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:35 Veterani mira, emisija
13:25 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
13:55 Prizma, multinacionalni magazin
14:45 Merkatka dinastija 1, dokumentarna serija
15:15 Reporter

16:15 Eko zona
17:00 Vijesti
17:11 Fotografija u Hrvatskoj
17:25 Odmori se, zaslužio si 4 - humoristična serija
18:05 Lijepom našom: Garčin
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Loto 7/39
20:17 Samo preko nje mrtve, američki film
22:00 Dnevnik 3
22:20 Vijesti iz kulture
22:40 Viši inspektor Banks 1, serija
00:15 Filmski maraton: Plavi baršun, američki film
02:10 Filmski maraton: Man in the Saddle, američki film

06:05 Najava programa
06:10 Drugo mišljenje
06:45 Poštar Pat, crtani film
07:00 Aladinove pustolovine, crtani film
07:15 Pipi Duga Čarapa, crtana serija
07:40 Mala princeza, crtani film
07:50 Ružica Šarenić, crtani film
08:05 Gladijatorska akademija, crtana serija
08:30 Merlin 4, serija za djecu
09:15 Mala TV
---: TV vrtić: Toplomjer
---: Danica i paličnjak (R)
---: Tajni dnevnik patke Matilde: Ovca koja je voljela posuđivati
09:45 Teletubbies, animirana serija
12:15 Solden: Svjetski skijaški kup (Ž) - veleslalom, snimka 1. vožnje
12:40 Solden: Svjetski skijaški kup (Ž) - veleslalom, prijenos 2. vožnje
13:55 Makarska: Rugby - kvalifikacije za SP 2015.: Hrvatska - Malta, prijenos
16:25 Rukomet, LP(Ž): Cluj - Podravka, prijenos
17:55 Rukomet, Seha liga: Nexe - Vardar, prijenos
19:35 Kriške sira 2, dokumentarna serija
20:05 Oblak, dokumentarni film
21:30 Jagode u grlu, srpski film
22:50 Reporter
23:45 Garaža: Ljetno kino
00:10 Retrovizor: 24, serija
00:55 Retrovizor: Zločinci u odijelima 1, serija
01:40 Retrovizor: Dharma i Greg 1, humoristična serija (R)

02:00 Noćni glazbeni program

07:15 Zauvijek susjedi, serija R
07:45 TV Izlog
08:00 Gormiti, crtana serija R
08:25 Pokemoni, crtana serija
08:50 Beyblade metal
09:15 Winx Club, crtana serija
09:40 Power Rangers Samurai, serija R
10:05 Power Rangers Samurai, serija
10:30 Larin izbor, serija R
12:35 Harry Potter i zatočenik Azkabana, igrani film
15:15 Masterchef, reality show R
16:25 Okusi Hrvatske, pustolovni gastro show
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:20 Lud, zbunjen, normalan, serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Pritajena vatra, film
22:10 Tijelo od laži, film
00:35 Neograničena moć, igrani film
02:55 Djevojke s dozvolom za ubojstvo, igrani film R
03:30 Ezo TV, tarot show
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 Kraj programa

06:35 Moji džepni ljubimci
06:50 Yugioh, (R)
08:05 Ben 10: Ultimate Alien
08:30 TV prodaja
08:45 Galileo, emisija
09:40 TV prodaja
09:55 Učilica, kviz za djecu
10:50 Bogovi su pali na tjemenu 2, film, komedija
12:45 Dr. Dolittle, igrani film, komedija
14:25 Budva na pjenu od mora, humoristična serija (R)
15:30 Bibin svijet, serija
16:10 Jezikova juha, reality show
17:10 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija
17:50 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, emisija
20:00 Chuck, sada možete poljubiti Larryja, igrani film, komedija
22:15 Film katastrofe, igrani film, komedija
23:50 Povjerljivo, igrani film
01:35 Astro show, show
02:35 RTL Danas, (R)
03:10 Kraj programa

**NEDJELJA
28.10.2012.**

06:45 Tema dana
07:02 Najava programa
07:20 Odmori se, zaslužio si 4 - humoristična serija
07:55 Zlatna kinoteka: Opet dolazi gospodin Jordan, američki film
09:50 Vijesti
10:00 ni DA ni NE: Kompjutorske igrice (R)
10:55 Istrage gospođice Fisher, serija
12:00 Dnevnik
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:40 Zaleđeni planet, dokumentarna serija
17:00 Vijesti
17:15 Vrtlarica
17:50 Volim Hrvatsku, show program
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Loto 6/45
20:15 Sve u 7!, kviz
21:05 Stipe u gostima 5, humoristična serija
21:45 Nedjeljom ujutro, subotom navečer - humoristična serija
22:15 Damin gambit, talk show
23:00 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:40 Nedjeljom u dva
00:45 Istrage gospođice Fisher, serija
01:40 Strani igrani film
03:25 Prizma
04:10 Dnevnik 3
04:30 Vijesti iz kulture
04:43 Zaleđeni planet, dokumentarna serija
05:35 Sve u 7!, kviz

05:15 Najava programa
05:20 Veterani mira, emisija za branitelje
06:05 Duhovni izazovi
06:35 Normalan život, emisija
07:05 Crtana serija
07:30 Animirani, crtana serija
07:55 Judita, oratorij
09:00 Domaći dok. film
09:25 Solden: Svjetski skijaški kup (M) - veleslalom, prijenos 1. vožnje
10:45 Biblija
10:55 Osijek: Dan reformacije, prijenos bogoslužja
12:40 Solden: Svjetski skijaški kup (M) - veleslalom, prijenos 2. vožnje
14:05 Ponovno najbolji tim 2, američki film

15:35 Magazin Lige prvaka
16:00 Olimp - sportska emisija
17:20 Hokej, Ebel liga - emisija
17:30 Hokej, Ebel liga: Medveščak - VSV Vilach, prijenos
20:05 Nicholas and Alexandra, američki film
23:10 Ciklus festivalskih pobjednika: Le quattro volte, talijanski film
00:35 Mostar Sevdah Reunion, snimka koncerta
01:50 Noćni glazbeni program

06:25 Zauvijek susjedi, R
07:00 TV Izlog
07:15 Gormiti, crtana serija
07:40 Pokemoni, crtana serija
08:05 Beyblade metal
08:30 Winx Club, R
08:55 Power Rangers Samurai, serija R
09:20 Power Rangers Samurai
09:45 Larin izbor, serija R
12:50 Crni ljepotan, film
14:40 Maloljetni špijun, film
16:25 Tragači, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Tragači, igrani film - nastavak
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
21:00 Masterchef
22:35 Red Carpet
23:35 Žene s Dedinja, serija R
00:35 Pritajena vatra, film R
02:30 Maloljetni špijun, film R
03:55 Drugo lice planine, serija
04:45 Red Carpet, showbiz magazin R
05:30 Dnevnik Nove TV R
06:20 Kraj programa

06:40 Moji džepni ljubimci
06:55 Yugioh, (R)
07:45 Ben 10: Ultimate Alien
08:15 Galileo, emisija
09:05 TV prodaja
09:20 Bibin svijet, serija (R)
10:20 Jezikova juha, reality show (R)
11:20 TV prodaja
11:35 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija (R)
12:15 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija (R)
12:50 Dr. Dolittle, igrani film, komedija (R)
14:30 Chuck, sada možete poljubiti Larryja, igrani film, komedija (R)
16:40 Bibin svijet, serija
17:25 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo

HRT1, 1.11.2012 14:55 Hrvatska kulturna baština Naslov epizode: MIROGOJ - GRAD TIŠINE

Zagrebačko groblje Mirogoj svečano je otvoreno 1. studenog 1876. godine i od tada, u više od 130 godina postojanja, na njemu je pokopano preko 300.000 Zagrepčana - mnogo poznatih znanstvenika, umjetnika, političara, sportaša, ali i "običnih" ljudi, purgera gornjogradske, Vlač-kouličanaca, Novoveščana, Iličana... Neke pamtimo, mnogi su i u sjećanju izbljednuli baš kao i imena na njihovim nadgrobim spomenicima. U ovoj emisiji podsjetit ćemo kako je posjed Ljudevita Gaja postao groblje

koje je od samog početka uspostavilo najviše standarde uređenja grobova i zelenih površina među njima. Mirogoj je mjesto sjećanja na one kojih više nema, ali istodobno i dostojanstveno šetalište, galerija umjetnina na otvorenom. Scenarij: Edda Dubravec
Redatelj: Luka Marotti
Urednik: Edda Dubravec

20:00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
21:10 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
22:15 CSI: Miami, serija
23:10 CSI: Miami, serija
00:05 CSI: Miami, serija
00:55 Film katastrofe, igrani film, komedija (R)
02:20 Astro show, show
03:20 RTL Danas, (R)
03:55 Ljubav je na selu, (R)
04:45 Kraj programa

PONEDJELJAK 29.10.2012.

06:25 Tema dana
06:43 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Vijesti
10:15 Gradovi na obali 1, dokumentarna serija
11:05 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija
11:28 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik
12:40 Prkosna ljubav
13:30 Dr. Oz 2, talk show
14:10 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:30 manjinski Mozaik: Od djedovine do nove domovine
14:55 Treća dob, emisija
15:35 Glas domovine
16:05 Luda kuća, serija
16:58 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
18:00 Kontakt: Građanske minute

18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Potrošački kod
21:10 Nulta točka, politički talk show
22:25 Dnevnik 3
22:45 Vijesti iz kulture
23:05 Na rubu znanosti: Vudu
00:00 Seks i grad 6, serija
00:30 Regionalni dnevnik
00:50 Betrayal of Trust, američki film
02:25 Dr. Oz 2, talk show
03:05 Dr. House 8, serija
03:50 Skica za portret
03:56 Dnevnik 3
04:16 Vijesti iz kulture
04:24 Sport
04:29 Gradovi na obali 1, dokumentarna serija
05:15 Nulta točka, politički talk show

05:40 Najava programa
05:45 Mir i dobro
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV
07:30 Batman i hrabri super junaci, crtana serija
07:54 Teletubbies
08:19 Djevojčica iz budućnosti 1, serija
08:41 Olujni svijet, serija
09:05 Školski sat: Priprema organizma za zimu prehranom
09:50 Nicholas i Alexandra, američki film
12:50 Oni to rade iz ljubavi, dokumentarni film
13:35 Betrayal of Trust, američki film
15:10 Školski sat: Priprema organizma za zimu prehranom
16:00 Regionalni dnevnik

16:20 Županijska panorama
16:40 U uredu 6, serija
17:05 Split: More
17:35 Michel Vaillant, francuski film
19:15 Crtani film
19:30 Kriške sira 2, dok. serija
20:00 Bridget Jones: Na rubu pameti, britanski film
21:50 Dr. House 8, serija
22:40 Whitechapel 2, serija
23:25 Sinovi anarhije 2, serija
00:10 Bitange i princeze 5, humoristična serija
00:45 Retrovizor: 24 (8), serija
01:30 Retrovizor: Zločinci u odijelima 1, serija
02:15 Retrovizor: Dharma i Greg 1, serija (R)
02:36 Noćni glazbeni program

06:30 Astro Boy, crtana serija
06:55 Monsuno, crtana serija
07:20 Polja nade, serija R
08:35 Moja majka, serija
09:50 Walker, teksaški rendžer, serija R
10:50 Zauvijek susjedi, R
12:00 IN magazin R
12:45 Larin izbor, serija R
13:45 Masterchef, R
15:25 Walker, teksaški rendžer
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Polja nade, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Larin izbor, serija
21:00 Izgubljena čast, serija
22:00 Masterchef
23:10 Večernje vijesti
23:30 Osvetnik, igrani film
01:20 Tragači, igrani film R
03:25 Flash Gordon, serija
04:10 Frikovi, serija
04:50 Ezo TV, tarot show
05:50 Dnevnik Nove TV R
06:40 Kraj programa

05.15 RTL Danas, (R)
 05.50 Moji džepni ljubimci
 06.05 Yugioh, animirana serija
 06.30 Ben 10: Ultimate Alien
 06.50 Galileo, emisija
 07.45 MacGyver, serija (R)
 08.40 MacGyver, serija (R)
 09.40 TV prodaja
 10.05 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10.25 Krv nije voda, serija (R)
 11.20 TV prodaja
 11.35 Ruža vjetrova, serija (R)
 12.45 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
 13.50 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
 15.00 MacGyver, serija
 15.55 MacGyver, serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Galileo, emisija
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.10 Krv nije voda, serija
 20.00 Ruža vjetrova, serija
 21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija
 22.15 RTL Vijesti
 22.30 U ime kralja, igrani film, akcijski/ fantazija
 00.45 CSI: Miami, serija (R)
 01.35 CSI: Miami, serija (R)
 02.25 Astro show, show
 03.25 CSI: Miami, serija (R)
 04.15 RTL Danas, (R)
 04.50 Kraj programa

UTORAK 30.10.2012.

06.21 Tema dana
 06.39 Najava programa
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 Vijesti
 07.10 Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 Vijesti
 07.40 Dobro jutro, Hrvatska
 10.00 Vijesti
 10.15 Gradovi na obali 1, dokumentarna serija
 11.05 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija
 11.28 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija
 12.00 Dnevnik
 12.40 Prkosna ljubav
 13.30 Dr. Oz 2, talk show
 14.10 Skica za portret
 14.20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.30 Kulturna baština: Riječko groblje Kozala
 14.55 Među nama
 15.35 Ako uspijemo, dokumentarni film
 16.05 Luda kuća, serija
 17.00 Vijesti
 18.00 Kontakt: Slova do krova
 18.20 8. kat, talk-show

19.10 Tema dana
 19.30 Dnevnik
 20.10 Paravan
 21.05 Ciklus hrvatskog filma: Pucanj
 22.45 Dnevnik 3
 23.05 Vijesti iz kulture
 23.25 Vjernik, američki film
 01.05 Seks i grad 6, serija
 01.35 Regionalni dnevnik
 01.55 Domaći dok.film
 02.30 Dr. Oz 2, talk show
 03.10 Dr. House 8, serija
 03.55 Skica za portret
 04.15 Dnevnik 3
 04.35 Vijesti iz kulture
 04.48 Gradovi na obali 1, dokumentarna serija
 05.35 Paravan

05.40 Najava programa
 05.45 Treća dob, emisija
 06.20 Prkosna ljubav
 07.05 Mala TV:
 07.35 Batman i hrabri super junaci, crtana serija
 08.00 Teletubbies
 08.25 Djevojčica iz budućnosti 1, serija
 08.47 Olujni svijet, serija
 09.10 Školski sat: Spremanje ispita pomoću mentalnih mapa
 10.00 Bridget Jones: Na rubu pameti, britanski film
 11.45 Idemo na put s Goranom Milićem
 12.30 Glas domovine
 13.35 Ubojica u blizini, američki film
 15.10 Školski sat: Spremanje ispita pomoću mentalnih mapa
 16.00 Regionalni dnevnik
 16.20 Županijska panorama
 16.40 U uredu 6, serija
 17.05 Potrošački kod
 17.35 Dolar za mrtve, američko-španjolski film (R)
 19.10 Crtani film
 19.30 Strana dokumentarna serija o kuhanju
 20.00 Dnevno svjetlo, američki film
 21.55 Dr. House 8, serija
 22.45 Whitechapel 3, serija
 23.30 Sinovi anarhije 2, serija
 00.30 Bitange i princeze 5, humoristična serija
 01.05 Retrovizor: 24 (8), serija
 01.50 Retrovizor: Zločinci u odijelima 1, serija
 02.35 Retrovizor: Dharma i Greg 1, humoristična serija (R)
 03.00 Noćni glazbeni program

06.40 Astro Boy, crtana serija
 07.05 Monsuno, crtana serija
 07.30 Polja nade, serija R
 08.30 TV izlog
 08.45 Moja majka, serija
 09.45 TV izlog
 10.00 Izgubljena čast, serija R
 11.00 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12.00 Zauvijek susjedi, R
 12.35 IN magazin R
 13.20 Larin izbor, serija R
 14.20 Masterchef, reality show R
 15.25 Walker, teksaški rendžer
 16.25 Zauvijek susjedi, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 IN magazin
 18.05 Polja nade, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Larin izbor, serija
 21.00 Izgubljena čast, serija
 22.00 Masterchef
 23.10 Večernje vijesti
 23.30 Trzalice sudbine, film
 01.20 Osvetnik, igrani film R
 02.55 Flash Gordon, serija
 03.40 Frikovi, serija
 04.25 Ezo TV, tarot show
 05.25 Dnevnik Nove TV R
 06.15 IN magazin R
 06.40 Kraj programa

06.10 RTL Danas, (R)
 06.45 Moji džepni ljubimci, crtani film
 07.00 Yugioh, animirana serija
 07.30 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija (R)
 07.50 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
 08.40 TV prodaja
 08.55 MacGyver, serija (R)
 09.55 MacGyver, serija (R)
 10.55 TV prodaja
 11.20 Ekkluziv Tabloid, (R)
 11.40 Krv nije voda, serija (R)
 12.35 TV prodaja
 12.50 Ruža vjetrova, serija (R)
 13.45 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
 15.00 MacGyver, serija
 15.55 MacGyver, serija)
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
 18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.10 Krv nije voda, serija
 20.00 Ruža vjetrova, dramska serija
 21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
 22.10 RTL Vijesti
 22.25 Red letenja, film, triler
 00.15 U ime kralja, film, akcijski/ fantazija (R)
 02.25 Astro show, emisija uživo
 03.25 RTL Danas, (R)
 04.00 Kraj programa

SRIJEDA 31.10.2012.

06.22 Tema dana
 06.39 Najava programa
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 Vijesti
 07.10 Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 Vijesti
 07.40 Dobro jutro, Hrvatska
 10.00 Vijesti
 10.15 Gradovi na obali 1, dokumentarna serija
 11.05 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija
 11.28 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija
 12.00 Dnevnik
 12.40 Prkosna ljubav
 13.30 Dr. Oz 2, talk show
 14.10 Skica za portret
 14.20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.30 Jelovnici izgubljenog vremena
 14.55 Ekumena, religijski kontakt program
 15.35 Indeks, emisija
 16.05 Luda kuća, serija
 16.58 Hrvatska uživo
 17.00 Vijesti
 18.00 Kontakt: Druga strana medalje
 18.20 8. kat, talk-show
 19.10 Tema dana
 19.30 Dnevnik
 20.10 Loto 7/39
 20.15 Globalno sijelo
 20.50 20 dana na Tibetu, dokumentarni film
 21.45 Horizonti, vanjsko politička emisija
 22.40 Dnevnik 3
 23.00 Vijesti iz kulture
 23.20 Drugi format
 00.10 Seks i grad 6, serija
 00.40 Regionalni dnevnik
 01.00 Bijeg iz raja, američki film (R)
 02.35 Dr. Oz 2, talk show
 03.15 Top Gear 12, dokumentarna serija
 04.05 Skica za portret
 04.15 Dnevnik 3
 04.35 Vijesti iz kulture
 04.48 Gradovi na obali 1, dokumentarna serija
 05.35 Horizonti, vanjsko politička emisija

05.40 Najava programa
 05.45 Među nama
 06.20 Prkosna ljubav
 07.05 Mala TV:
 07.35 Batman i hrabri super junaci, crtana serija
 08.00 Teletubbies

08.25 Djevojčica iz budućnosti 1, serija
 08.47 Olujni svijet, serija
 09.10 Školski sat: Kasica prasic
 10.00 Dnevno svjetlo, američki film
 11.50 Idemo na put s Goranom Milićem
 12.35 Ako uspijemo, dokumentarni film
 13.05 Potrošački kod (R)
 13.35 Bijeg iz raja, američki film
 15.10 Školski sat: Kasica prasic
 16.00 Regionalni dnevnik
 16.20 Županijska panorama
 16.40 Vaterpolo, Svjetska Liga: Hrvatska - Crna Gora, prijenos
 17.55 Rukomet, kvalifikacije za EP (M): Hrvatska - Slovačka, prijenos
 19.35 Strana dokumentarna serija o kuhanju
 20.05 Američki predsjednik, američki film
 22.00 Top Gear 12, dokumentarna serija
 22.55 Zalagaonica, dokumentarna serija
 23.20 Sinovi anarhije 2, serija
 00.20 Bitange i princeze 5, humoristična serija
 00.55 Retrovizor: 24 (8), serija
 01.37 Retrovizor: Zločinci u odijelima 1, serija
 02.19 Retrovizor: Dharma i Greg 1, humoristična serija (R)
 02.40 Noćni glazbeni program

06.40 Astro Boy, crtana serija
 07.05 Monsuno, crtana serija
 07.30 Polja nade, serija R
 08.30 TV izlog
 08.45 Moja majka, serija
 10.00 Izgubljena čast, serija R
 11.00 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12.00 Zauvijek susjedi, R
 12.35 IN magazin R
 13.20 Larin izbor, serija R
 14.20 Masterchef, R
 15.25 Walker, teksaški rendžer
 16.25 Zauvijek susjedi, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 IN magazin
 18.05 Polja nade, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Larin izbor, serija
 21.00 Izgubljena čast, serija
 22.00 Masterchef
 23.10 Večernje vijesti
 23.30 ATL, igrani film
 01.35 Pustolovine jednog idiota, igrani film
 03.05 Flash Gordon, serija
 03.50 Frikovi, serija 12/16
 04.35 Ezo TV, tarot show

05:35 Dnevnik Nove TV R
06:25 IN magazin R
06:40 Kraj programa

06.10 RTL Danas, (R)
06.50 Moji džepni ljubimci
07.05 Yugioh, animirana serija
07.30 Ben 10: Ultimate Alien
07.50 Galileo, emisija
08.55 MacGyver, serija (R)
09.55 MacGyver, serija (R)
10.55 TV prodaja
11.20 Ekkluziv Tabloid, (R)
11.40 Krv nije voda, serija (R)
12.35 TV prodaja
12.50 Ruža vjetrova, serija (R)
13.50 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15.00 MacGyver, serija
15.55 MacGyver, serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid,
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni
22.15 RTL Vijesti
22.30 Mentalist, serija
23.25 Epidemija - TV premijera, film, drama/ horor
01.10 Astro show, show
02.10 Red letenja, film, triler (R)
03.45 RTL Danas, (R)
04.20 Kraj programa

**ČETVRTAK
1.11.2012.**

06:24 Tema dana
06:42 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Vijesti
10:15 Gradovi na obali 1, dokumentarna serija
11:05 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija
11:28 Preuredi pa prodaj! 6, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik
12:40 Prkosna ljubav
13:30 Dr. Oz 2, talk show
14:10 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:30 Hrvatska kronika BiH
14:55 Kulturna baština: Mirogoj
15:30 Pozitivno
16:00 Mirogoj: Svi sveti, prijenos mise
17:40 Vijesti
18:00 Kontakt: Vaše priče
18:20 Znanstvene vijesti
18:25 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Kič?, dok.serija
20:45 Spektar, unutrašnje politički magazin
21:40 Paralele
22:20 Dnevnik 3
23:00 Ciklus kulturnih filmova: Privedite osumnjičene, američki film
00:45 Regionalni dnevnik
01:05 Božje tajne, američki film

02:35 Dr. Oz 2, talk show
03:50 Jelovnici izgubljenog vremena
04:10 Dnevnik 3
04:30 Vijesti iz kulture
04:43 Gradovi na obali 1
05:35 Spektar, unutrašnje politički magazin
06:25 Duhovni velikani: Biskup Lang, dok.film

05:35 Najava programa
05:40 Ekumena, religijski kontakt program
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Batman i hrabri super junaci, crtana serija
07:55 Teletubbies
08:20 Djevojčica iz budućnosti 1, serija
08:45 Olujni svijet, serija
09:10 Školski sat: Veliki brojevi
10:00 Američki predsjednik, američki film
11:50 Idemo na put s Goranom Milićem
12:35 Eko zona (R)
13:00 Split: More (R)
13:35 Božje tajne, američki film
15:10 Školski sat: Veliki brojevi
16:00 Regionalni dnevnik
16:20 Županijska panorama
16:40 U uredu 6, serija
17:05 Globalno sijelo
17:35 Vikinzi, američki film
19:30 Strana dokumentarna serija o kuhanju

20:00 San za životom, britansko-američki film
21:45 Top Gear 12: Vietnam Special, dok. serija
23:00 Sestra Jackie 2, serija
23:25 Sestra Jackie 2, serija
23:55 Zaštitnica svjedoka 2, serija
00:40 Bitange i princeze 5
01:15 Retrovizor: 24 (8), serija
02:00 Retrovizor: serija 2
02:45 Retrovizor: Dharma i Greg 1, serija
03:05 Noćni glazbeni program

06:40 Astro Boy, crtana serija
07:05 Monsuno, crtana serija
07:30 Polja nade, serija R
08:30 TV izlog
08:45 Moja majka, serija
10:00 Izgubljena čast, serija R
11:00 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:00 Zauvijek susjedi, R
12:35 IN magazin R
13:20 Larin izbor, serija R
14:20 Masterchef, R
15:25 Walker, teksaški rendžer
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Polja nade, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Larin izbor, serija
21:00 Izgubljena čast, serija
22:00 Provjereno
23:10 Večernje vijesti
23:30 Anakonda 4: Trag krvi, igrani film
01:20 Pustolovine jednog idiota, igrani film R

02:50 Frikovi, serija 13/16
03:35 Flash Gordon, serija R
04:20 Ezo TV, tarot show
05:20 Dnevnik Nove TV R
06:10 IN magazin R
06:40 Kraj programa

06.10 RTL Danas, (R)
06.45 Moji džepni ljubimci
07.00 Yugioh, animirana serija
07.25 Ben 10: Ultimate Alien
07.50 Galileo, emisija
08.40 TV prodaja
08.55 MacGyver, serija (R)
09.55 MacGyver, serija (R)
10.50 TV prodaja
11.15 Ekkluziv Tabloid, (R)
11.40 Krv nije voda, serija (R)
12.30 TV prodaja
12.45 Ruža vjetrova, serija (R)
13.45 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15.00 MacGyver, serija
15.55 MacGyver, serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
22.15 RTL Vijesti
22.30 CSI, serija
23.25 CSI, serija
23.25 Mentalist, serija (R)
01.20 Astro show, emisija uživo
02.20 RTL Danas, (R)
02.55 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18i30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov' (četvrtkom) • Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
18,15 'Vojvodanski tjedan'
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
20,00 Divni novi svijet
20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR

Slavlje Sonćana

SONTA – Deveto kolo prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor priuštilo je gledateljima u Sonti još jednu utakmicu za užitek. Dinamo je ugostio izrazitog favorita, ekipu NK Lipar iz istoimenog mjesta. Već od prve minute bila je vidljiva riješenost Sonćana da konačno obraduju svoje vjerne navijače. Rezultat toga bio je zgoditak Topala već u 5. minuti. U nastavku, u obostrano otvorenoj igri, bilo je dosta posla za obojicu vratara, no, na odmor se otišlo s minimalnom prednošću domaćina. U drugom dijelu gosti pojačavaju tempo, no, obrana plavih na čelu s najborbenijim igračem na utakmici, kapetanom Barunovim, odoljela je svim pritiscima, a u 75. minuti spretni Kmezić je postavio konačni rezultat utakmice: Dinamo – Lipar 2 – 0. Tako su Sonćani konačno obradovali svoje navijače pobjedom i pobjegli s dna ljestvice, a ovaj neplanirani poraz ekipu Lipara je najvjerojatnije izbacio iz kombinacija za osvajanje mjesta koja vode u viši stupanj natjecanja.

I. A.

Dušan Silni – Zrinjski 1932 0:0

SUBOTICA – Nogometaši Zrinjskog uspjeli su osvojiti veliki bod na gostovanju protiv drugoplasirane momčadi Dušan Silni (0:0) i sada zauzimaju 12. mjesto na tablici Gradske nogometne lige Subotice sa 6 osvojenih bodova. U sljedećem 10. kolu, u nedjelju 28. listopada u 13,30 sati Zrinjski 1932 na svom terenu dočekuje momčad Solida. »Plavo – bijeli« pioniri odigrali su protiv Palića 1:1 u 6. kolu PGFL Subotica.

RIBOLOV

Smudijada 2012

SRIJEMSKA MITROVICA – Proteklog vikenda, 20. i 21. listopada, u Srijemskoj Mitrovici održano je natjecanje u sportskog ribolovu »Smudijada 2012«. Ovo 12. po redu natjecanje okupilo je 57 ribolovaca iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Bugarske koji su dva dana natjecali u lovu smuđa vještačkim mamcima. Najtjecanje promovira pokret »uhvati i pusti« kao i sportski odnos prema ribolovu tako da su sve rine nepovređene vraćene u vodu. U dva dana uhvaćeno je šest smuđeva te 12 štika i bucova, razlog lošeg ulova smuđa ogledao se u tome da je Sava naglo nadolazila i za dva dana natjecanja porasla više od 120 cm. Pobjednik ovogodišnje smudijade je Đorđe Pavlović iz Šida sa smuđem od 1380 g, drugo mjesto je zauzeo Branko Bazina iz Novog Sada (smuđ 1090 g) a treće Dušan Sudarski Dušan iz Novog Bečaja sa smuđem od 1000 g. Pobjednici, kao i svi oni koji su ostvarili neki od ulova, nagrađeni nagradama koje su osigurali sponzori iz Srbije i Hrvatske.

D. Š.

KARATE

Uspješne karatašice

ODŽACI – Internacionalni kup u karateu pod nazivom »Zlatna pesnica Odžaka« održan je u Odžacima. Na natjecanju je sudjelovalo trideset klubova, s 426 natjecatelja iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske i Srbije. Monoštorski Karate klub »Nidan« su predstavljale dvije karatašice u katama, a postignut je dobar rezultat u jakoj konkurenciji. U kategoriji nada Tamara Kljajić je osvojila prvo mjesto, a u kategoriji kadetkinja Jovana Mikić je bila treća. Natjecanje je održano u organizaciji KK »Mladost« iz Odžaka i Šotokan karate saveza Srbije.

Z. M.

ISTANBUL

BAVARIA

PRAG

TOSCANA

www.turizam.sutrans.rs

024/ 555 466

TURISTIČKA AGENCIJA
JP SUBOTICA-TRANS

LIJEPA ODBOJKAŠKA TRADICIJA

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Prijateljstvo preko mreže

Skupina prijatelja već deset godina sastaje se svake nedjelje

tijekom kojeg se često znaju proslaviti određene obiteljske obljetnice, rođendani i drugi sretni događaji koji članovi ove odbojkaške ekipe žele proslaviti sa svojim prijateljima. Nerijetko bude tu i razne hrane, kolača i osvježjenja koji posebno godi nakon dva sata aktivne igre.

»Nova sezona obiteljske nedjeljne odbojke započela je početkom rujna, kada su i škole ponovno otvorile svoja vrata i trajat će sve do konca lipnja. Jer tijekom pretoplih ljetnih mjeseci nema uvjeta za igru u zatvorenom prostoru, a i mnogi odbojkaši su u to vrijeme na godišnjim odmorima.«

BEZ IMENA

Iako već deset godina zajedno igraju, ovi nedjeljni odbojkaši još uvijek nemaju ime za svoju momčad, pa je možda ovo njihovo prvo javno i medijsko eksponiranje lijepa prilika da razmisle o nekom prikladnom nazivu. Jer nakon desetljeća igre njihova odbojkaška vještina je zasigurno napredovala, pa se može dogoditi da uslijedi i poziv za nastup na nekom prijateljskom natjecanju. A momčad bi onda morala biti prijavljena pod nekim imenom, zar ne? »No, i ako imena nikada ne bude, nedjeljne prijateljske odbojke će biti još dugo vremena, jer svi odbojkaši nemaju namjeru prekidati lijepu tradiciju druženja i igranja«, rekao je na kraju ove lijepe priče o sportskom i životnom prijateljstvu Silvester Bašić, specijalni izaslanik nedjeljnih odbojkaša.

Tijekom proteklih gotovo deset godina na ovoj sportskoj stranici pisali smo o nekom individualnom sportašu i sportašici, ali ovu 500. jubilarnu posvećujemo skupini rekreativnih odbojkaša koji svojim lijepim primjerom potvrđuju i dokazuju ono najvrednije u bavljenju sportom. Sportski rivalitet u prijateljskom druženju i njegovanju bliskosti među ljudima. Njihov delegat *Silvester Bašić* posjetio je našu redakciju i u ime svih ispričao nam pojedinosti koje krase ovaj hvale vrijedan prijateljski odbojkaški projekt koji traje već cijelo desetljeće i trajat će, vjerujemo, još dugo.

IVAN PIUKOVIĆ I MARKO PEIĆ

»Ideja o svakonedjeljnom okupljanju obitelji i prijatelja na odbojkaškom terenu potekla je od *Ivana Piukovića* i *Marka Peića*, a bila je u početku zamišljena kao događaj koji bi, nakon nedjeljnog ručka, okupio sve članove ovih obitelji. No, u početku se uvidjelo kako će teško biti uvijek okupiti isključivo samo članove nekoliko obitelji, pa se u želji veće masovnosti i brojnosti potencijalnih odboj-

kaških ekipa, koncept malo izmijenio i počeli su biti pozivani i drugi članovi župa sv. Roka i Isusova uskrsnuća«, pojašnjava Silvester Bašić, nastavljajući priču o odbojkaškoj ekipi čiji je član bezmalo već deset godina.

Zanimljivo je napomenuti kako većina ovih tradicionalnih nedjeljnih odbojkaša dolazi iz hrvatskih redova vjernika katolika, koji su bili željni sportskog druženja neopterećenog rezultatom i brojnim pratećim neugodnostima koje znaju pratiti čak i najobičnija nadmetanja u mnogim sportovima.

»Upravo zbog toga se i prvobitni odabir igrača koji su pozivani na ove nedjeljne susrete, te svih ostalih koji su se tijekom proteklog desetljeća uključivali u ovo lijepo druženje, striktno vođen moralnim i kvalitativnim osobinama. Jer onaj tko se ne može uklopiti u ovakav prijateljski koncept i svojim ponašanjem prijeti pokvariti ga, niti ne može imati mjesta na ovakvoj vrsti sportskog druženja.«

STARIJI PROTIV MLADIH

Prvih su se godina ovi nedjeljni odbojkaški susreti održavali u sportskoj dvorani

ni OŠ »Matko Vuković«, a sada se tradicionalni mečevi igraju u dvorani OŠ »Ivan Milutinović« u terminu od 14 sati i trideset minuta sve do 16 sati i trideset minuta. Za ta dva sata, opet ovisno o broju igrača koji su se mogli odazvati odbojkaškoj nedjelji, odigra se nekoliko setova i mečeva.

»Zbog različitosti starosnog uzrasta, najčešće se momčadi formiraju od tzv. starijih i mlađih, gdje za seniore nastupaju igrači stariji od 35 godina, koji su i svi najčešće oženjeni, obiteljski ljudi, dok je na drugoj strani mreže mlađarija školskog i studentskog uzrasta. Naravno da postoji rivalitet i unatoč prijateljskom ozračju uvijek slijedi borba do posljednjeg poena, no sve uvijek isključivo u granicama prijateljstva i fair playa. Jer ovo sportsko nadmetanje je povod za aktivno, rekreacijsko druženje kojemu je ipak na prvom mjestu druženje i relaksacija u društvu prijatelja. A tko je bolji, neka pobijedi.«

POSLEDNJI SET

Kako to uvijek biva nakon pravih prijateljskih sportskih nadmetanja, po silasku s terena slijedi i dodatno vrijeme druženja pokraj terena

POGLED S TRIBINA

Liga 12

Dinamo uvjerljivo prvi, kao što je to već uobičajeno posljednjih godina, ali da je Hajduk šesti - to je nešto posve novo. Novi (nekadašnji) format 1. HNL s 12 klubova pokazuje se kao pravi pogodak i najprimjereniji način elitnog klupskog natjecanja hrvatskog nogometa. Prvenstvo je ponovno zanimljivo, izuzev statusa prvoplasiranog višestrukog uzastopnog prvaka i svako ligaško kolo donosi po neki neočekivani rezultat, kao što je to u posljednjem ligaškom okršaju

napravila Istra šokiravši Hajduk na prepunom Poljudu. Zbog zanimljivije i neizvjesnije igre i publike ima više nego što je to bio slučaj prošle godine, kada su hokejaši Medveščaka imali više gledatelja na jednoj utakmici nego što je bilo ukupno na svim susretima jednog ligaškog kola. Najbolji primjer su upravo nogometaši Hajduka kojima u ovoj sezoni malo toga polazi za nogoma, jer je momčad igrački strahovito pomlađena i financijski ojađena, ali vjerna Torcida nikada ne diže ruke od bile momčadi za koju se živi i na posljednjem ligaškom susretu je čak 17.000 navijača došlo bodriti svoj trenutačno posrnuli klub.

No, vratimo se još malo aktualnoj tablici 1. HNL i skrenimo pozornost na momčadi koje se nalaze u njenom vrhu. Slaven Belupo, Osijek i Split se nalaze na samo bod zaostatka jedni od drugih, a Lokomotiva ima bod više od Hajduka i Rijeke. Drugoplasirani Koprivničani imaju svega četiri boda više od sedmoplasirane Rijeke i nakon prvih 12 kola Lige 12 mnogo toga je još otvoreno u pogledu nekog konačnijeg plasmana u vrhu. Naravno, izuzevši nepriko-snoveni Dinamo koji već ima solidnu razliku od sedam bodova prednosti pred najbližim pratiocem.

Što se tiče začelja, nakon do sada odigranih prvenstvenih kola čini se kako Zagreb i Zadar figuriraju kao prvi kandidati za napuštanje društva najboljih, ali dva-tri dobra vezana rezultata i imat će priključak s Cibaliom i Interom koji im bježe za četiri odnosno pet bodova. Liga 12 je zbilja pun pogodak.

D. P.

NOGOMET

Poraz Hajduka

Pomalo neočekivano Hajduk je na svom Poljudu doživio poraz od Istre 1961 (0-1), dok je Dinamo rutinirano slavio u gostima kod Intera (2-0).

Ostali rezultati 12. kola: Lokomotiva – Zagreb 1:1, Slaven – Cibalia 2:1, Osijek – Zadar 2:0, Rijeka – Split 2:3.

Tablica: Dinamo 29, Slaven 22, Osijek 21, Split 20, Lokomotiva 19, Hajduk, Rijeka 19, Istra 1961 15, Inter, Cibalia 11, Zadar 7, Zagreb 6.

KOŠARKA

Tri pobjede

Peto kolo ABA lige bilo je vrlo uspješno za hrvatske predstavnike u regionalnoj košarkaškoj ligi, jer su pobjede zabilježili Split (MZT Skopje 73:65), Cibona (Zadar 90:81) i Cedevita (Olimpija 71:75). Na tablici je najbolje plasirana Cedevita (3. mjesto), Split i Cibona se nalaze na 6. i 7. mjestu, dok je Zadar na 13. mjestu.

RUKOMET

Uvjerljiv poraz Zagreba

Jedna od najboljih europskih momčadi, Barcelona, suvereno je prošetala Zagrebom i nanijela uvjerljiv poraz hrvatskom prvaku (21:32) u 4. kolu rukometne Lige prvaka. S tri osvojena boda Zagreb CO se nalazi na četvrtom mjestu s 3 osvojena boda.

TENIS

Polufinale Karlovića

Nakon osamnaest mjeseci Ivo Karlović je uspio izboriti plasman u polufinale jednog ATP turnira, a to mu je prošlog tjedna uspjelo u Moskvi. Na putu do finala zaustavio ga je Brazilac Belucci (7:6, 4:6, 4:6), ipak najvišem tenisaču na touru za utjehu ostaje uspon na svjetskoj ranking ljestvici (sada je 103.).

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peč za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin.
Tel.: 064-2281100.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prihvatila bih čuvanje i održavanje stambene zgrade na užem i širem području grada Subotice, uz plaćanje svih režijskih i komunalnih troškova, bez plaćanja zakupnine. Tel.: 064/121-85-48.

Izdajem jednosoban komforan namješten stan – studentima ili mladom bračnom paru u Novom Sadu – blizu sportskog centra na Klisi! Tel.: 063/718-90-33.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića. Portret djevojčice s psom. Cijena 500 eura. Tel.: 061-4338-102.

Izdajem kompletno opremljen dvosoban apartman s četiri ležaja, čajnom kuhinjom, kupaonicom, velikom terasom i parkirnim mjestom 150 m od plaže, u Kraljevcu na hrvatskom primorju. Tel.: 00381 63/7400209.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Izdajem jednosoban namješten stan kod Vatrogasaca i VTS, pogodan za studente ili radnike. Tel.: 024-562-512 i 064-1485229.

Prodajem katnicu 110 m² i dvosoban stan od 45 m² istom dvorištu s garažom i nusprostorijama, 3 kupaone, centralno grijanje (2 kombibojlera), s voćnjakom i kompletnim namještajem. U obzir dolazi i zamjena za dvosoban stan u Subotici uz doplatu po dogovoru. Nekretnine se nalaze na Senjaku, blizu gradskog vrta u Osijeku. Interesirati se u poslijepodnevnim satima. Tel.: 00-385-31 570 355.

U najljepšem djelu Kertvaroša prodajem ulični odvojeni dio obiteljske kuće od cca 64 m², potrebna adaptacija. Cijena 15500 eura. Postoji sva infra-struktura. Tel.: 572-875 ili 063-8838747.

Izdajem apartmane blizu mora u Crikvenici. Tel.: 00-385- 51 241 053.

Kupujem, prodajem i mijenjam značke. Kupujem knjige i medalje nogometnih klubova. Tel.: 024/542-310 i 062/8-528-228.

Prodaje se sijačica OLT GAMA 18 (gumeni točkovi) s lulama i JEDNOBRAZNI PLUG IMT 14 COLI. Tel.: 024/528682.

Prodaje se polovna cigla malog i velikog formata (4 din/kom) i nova električna kosilica za travu. Tel.: 024/532570.

Prodajem kolica za blizance marke PEREGO. Tel.: 064/1142257.

Izdajem apartman u Novom Vinodolskom. Tel.: 00 385 51 241-610, 00 385 98 442-178.

Izdajem prazan dvosoban stan od 46 m² s grijanjem na plin. Tel.: 064-2394773.

Povoljno prodajem hrastovu kacu za vino cca 1500 litara, drvenu muljaču za grožđe, dvoredni špartač za kukuruz i razboj za tkanje. Tel.: 021-776372

Povoljno izdajem smještaj u Rovinju. Tel.: +385-52030007 ili +385-989277470, Jadranka.

Prodajem 4 slike 1x2 m ulje na platnu s ramovima – posljednja večera rad akademskog slikara. Jeftino. Tel.: 060 0242233.

Prodajem 600 kom. stare cigle velikog formata. Tel. 024 535 319.

Prihvatila bih čuvanje i njegu male djece ili starije osobe. Tel.: 064/0714938.

Apartman za dve osobe, pored mora u gradu Hvaru, luksuzno uređen. Popust u rujnu 50%! Tel.: +385 95 9056576.

Prhvatila bi se održavanja stambene zgrade uz plaćanje svih režijskih troškova. Tel.: 065/5319928.

Izdaje se namješten stan na Prozivci, bračnom paru ili studentima i učenicima. Tel.: 062/1789170.

Hitno izdajem sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlenice na Novom naselju, u Novom Sadu. Tel.: 021/496-014.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Povoljno izdajem skladište kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064-9640745.

Izdajem novu garsonjeru soba, kuhinja, kupaonica. Centar Subotice, ulica Nikole Kujundžića (kod katedrale) kompletno namještenu novim stvarima i priključcima. Cijena 80 eura. Tel.: 754-650 ili 064/201-56-89.

Dvosoban stan od 60 m² Subotica – Zorka izdajem ili mijenjam za sličan u Novom Sadu. Tel.: 064 255 68 22.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- * Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

EDUARD POPROCKI, UMIROVLJENIK

Čovjek s graditeljskim genima

Eduard Poprocki rođen je u Šidu 18. ožujka 1933. godine, od oca *Andrije* i majke *Ane*, djevojački *Schefer*, rodnom iz Indije. Osnovnu školu završio je u Šidu, srednju započeo u Mitrovici, ali se već nakon prve godine prebacio u Novi Sad, u Građevinsku školu, nastavljajući tako tradiciju predaka po obje obiteljske loze. I djed *Andrija* i otac *Andrija* bili su građevinci, a i djed po majčinoj lozi bavi se građevinarstvom, pa se obradovao školovanjem u Građevinskoj školi. Olakotna okolnost je bila da je imao tetu u Novom Sadu i kod nje je stanovao. U Novi sad je otišao u jesen 1950., maturirao u generaciji 1954./55. i kako je to onda bio običaj, otišao u vojsku. A poslije vojske već ga je čekao posao. Godine 1957. zasniva radni odnos u Komunalnom poduzeću u Srijemskoj Mitrovici, ali ne zadugo, jer prelazi u Narodni odbor Mitrovačkog sreza, u direkciju za ceste.

NOGOMETNI POČECI

To zaposlenje nije bilo slučajno. Još kao osnovnoškolac počeo se baviti nogometom i igrao za šidski Radnički, za pomladak, ali to je bilo zlatno vrijeme šidskog nogometa. To je vrijeme trenera Banjeglava i rasnih nogometaša kakvi su bili: *Tapalo*, *Mićurka*, *Stanivuković*, *Toša Čurčić*, *braća Rakić*, *Cora*, *Đurić* i ne može se baš svih sjetiti. Ubrzo prelazi na školovanje u Novi Sad i započinje s nogometom u Slaviji, ali već nakon par utakmica prelazi u Vojvodinu, gdje igra

za pomladak, ali vrlo brzo i za prvi tim, no to je već kraj školovanja i odlazi u vojsku. I tamo igra nogomet za reprezentaciju Niške vojne oblasti i dobiva ponudu da nastavi u niškom Radničkom, ali Mitrovčani su bili brži, posjetili su ga u Šidu na odsustvu i ponudili posao u Mitrovici, u Komunalnom, a ured mu je bio baš preko puta Sremovog stadiona.

POBJEDA STRUKE

Ali ljubav prema nogometu nadvladala je ljubav prema struci, i nakon ozlijede (bek u Kikindi mu je laktom prebrojio sva rebra) napušta nogomet i zapošljava se u Poljoprivredno-šumarskoj komori Vojvodine u Novom Sadu, gdje vodi Odsjek za šumske ceste, a teren mu je od Subotice do Zrenjanina i do Futoga i Bačke Palanke. Posao odličan, ali stan nitko ne nudi, a već je s *Vinkom* iz Mitrovice odlučio uploviti u bračnu luku. Vjenčali su se u Novom Sadu, a crkveno u Lovasu, i poslije tjeđan dana već su u Travniku, gdje ga čeka posao u Fondu za stambenu izgradnju i stan u centru Travnika, u jesen 1961. I to ne traje dugo, jer prelazi u Fojnicu, gdje ponovno radi šumske ceste i dobiva stan u centru grada, ali rađa se sin *Zlatko* i problem s čuvanjem djeteta i zov Srijema presudni su da se 1963. vraća u Šid, gdje se zapošljava u Izgradnji Šid, koja se poslije spaja s Građevinarom iz Vukovara. Onda Eduard već prelazi u Rumu, u »Sremput«, gdje ostaje do mirovine, od 1966. do 1994., do konca svibnja,

kada se s obitelji seli u Osijek.

Danas je umirovljenik, živi u Osijeku, ali Vinka je, nažalost, pokojna. Utjehu je našao u unucima, sin *Zlatko* ima sina, a *Robert* kćerku i sina i djed je posve sretan. Tim prije jer su unuci studenti, stariji pohađa građevinski fakultet i nastavlja obiteljsku tradiciju, a mlađi studij elektrotehnike. *Zlatko* i *Robert* su se po dolasku u Hrvatsku uključili u građevinsko poduzetništvo s *Franjom Orlovićem* iz Rume, koji se preselio u Dugo Selo i desetak su godina radili na obnovi, od Hrvatske Dubice i Hvara, od Bapske, Lovasa, Tovarnika, Šarengrada, Mohova, Iloka i Vukovara. I *Edika* je radio s njima, njegovo je djelo projektiranje tornja u Tovarniku.

U Šid je odlazio češće dok je zdravlje bilo bolje, a sada tek par puta godišnje i obvezno za Svisvete, da posveti grobove roditelja. I kad smo već kod grobova, *Edika* je iznio jednu zanimljivost. Djed *Andrija* je

u zrelim godinama otišao u Ameriku, i kada je već obitelji javio da se uskoro vraća, stigao je brzoglas da je umro i sahranjen u Vašingtonu. I djed s mamine strane umro je u Beču, gdje je i sahranjen, a baka, mamina mama, umrla je na brodu i sahranjena je u Crvenom moru, na putu za Australiju.

I za kraj, još jedna zanimljivost. Ovih je dana u Šidu održano veliko misno slavlje u povodu obilježavanja 80. obljetnice izgradnje i blagoslova crkve Presvetog srca Isusovog. No crkva je stradala u ratu, minirana je koncem 1944. godine, a prva je obnova rađena u ljeto 1949., kada je popravljen krov i sazidan improvizirani toranj. Te radove obavljao je *Edikin* otac *Andrija*, a kako je on bio i tutor, *Ediki* je pripala čast da prvi zazvoni na tek podignuta zvona, poklon obitelji *Sitar* iz Šida, porijeklom iz Slovenije.

Slavko Žebić

Baš opako lito

Ve godine bilo nikako opako lito. Živina samo peji, marva dašće, a vočke se peču. Vručina ne sustaje, svaki dan sve gorje, pa čeljade samo mora gledat kako da ukloni glavu sa sunca. Bać-Ivina još jutros rano ošla na posov, radu cili dan. Posla imadu priko glave, jedino nadnice, što više radu, sve manje. On namirijo marvu i živinu, ošo u vojatac, pa se izvalijo na krevetac. Malo se vrtošijo, ko da ga pundrav čačka. Na kraj se moro i dignit. U vojacu je taka lipa ladovina, da je, tijo ne tijo, moro teglicom malo zbunit katarku u buretu. Ščim je guknijo bukaricu, oma mu se nikako prosvitlilo prid očima. U tomu došo i dada, pa i njemu naljo jednu. »Eto, baš mi žo moje, kako je znala najt posla baš tamo di se najviše špara na rabadžijama? Kako se ni grašila za kakigod astal u ladovine, neg baš za mašinu?«, bida se bać-Iva. »Ta kako bi i mogla, kad i sama kaže da radi no za čega je izučila škulu?«, čudi mu se dada. »Ej, dado, di vi živite? Pa jel ne vidite kolike su pozauzimale astale, a od škole... znadu dat krsta. I nako na škulu danas niko ni gleda. Ako si u prave partije, jel digod imadeš kakoga kuma, jel još bolje švalera...«, tude se bać-Iva već malo i lecnijo, prikinijo divan i opipo čelo. »Bome, dite, znadem ja i take što nemu ni kuma, ni roda, ni švalera, al bome, ni ljudi jim nisu tulte. Lipo su u prave partije i na pravomu mistu, a dobro pazu i šta prid svitom divanu od glavnoga dade, pa vaj sve znade namistit. Ako su njeve prija i radile, bilo to daleko odoma, jel kakigod težji posov, a vako, tude su, skoknu i doma na fruštuk i koišta poradit, a niko ni ne primeti da ji nema na poslu. A bome, veća i plata! I znadeš, to ni ni čudno, ko će komu, ako neće svoj svojemu?«, raspripovido se dada i malo ga ispod oka pogledo. »Dado, nisam baš ni ja tulta, al ko mi kriv kad imadem dužji jezik, neg krava rep, pa se ni š kim ne znam slizat. Take ne volju ni u crkve, ni u partije! A da nisam taki, već bi ja davno zno i šta ću š vama i šta š mojom«, veli bać-Iva i izvadi teglicom još dvi bukarice. »Dite, bome ne divaniš pravo. Moraš gledat šta je, di i kako natrukovano, al još više ko je natrukovo, pa onda dobro proštodirat i divanit no što volju čut ni što se za sve pitu«, veli dada priko bukarice. »Ta dado, ja to samo prid vama. Kad bi digoda dalje, oma bi rekli da nisam kako triba. Pa vada možem makar prid rođenim ocim kazat šta mi žulji. Zašto i mi i naši ne bi mogli radit no što radu njevi?«, veli bać-Iva. »Ta idi, dite, kako bi se mi vaki i trpali tamo di nam ni misto? Vidiš da ne možemo ni u pismu, a ne u državnu službu. Vada se znade ko u ve države pravi reda. I bome, kako vidim, znade se i čija će se i ko će se i di će se zaposlit. A i mi smo ti... kanda se svima ogadijo paoršag, pa bi upravo u državnu službu! Evo, gledaj samo kako sad naši priko zapošljavu njeve i pravu jim kuće, pa će se vada i njevi kadgod sitit dat posla i nama tude. Samo ne triba bit nagal, strpljivi uvik na kraj bolje projdu«, – mudro veli dada. »Pa dobro, sad, vada vi bolje znadete, stariji ste. A vidim i da vazdan visite prid televizijom, a ako ne, onda čitate novine, pa makar i od priklane«, podbode ga bać-Iva. Dada se kanda malo i uvridijo, vidi bać-Iva kako je za dram ispraznijo bukaricu i krenijo se doma brže neg što je došo, ni zbogom ni reko. I njemu je, kanda, opako lito.

Piše: Ivan Andrašić

Neprijateljima treba neprekidno opraštati jer je to upravo ono što ih najviše ljuti.

Oscar Wilde

Prijatelje stvara sreća, a nesreća provjerava.

Seneka

Teže je primiti savjet nego odbiti dar.

Sand

Ulaz u kuću kulture!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Marin Držić

Koje godine i gdje se rodio veliki hrvatski dramatik i lirik Marin Držić?

Od kada datira najstariji dokument u kojem se spominje Držić?

Kakvu je dužnost obnašao u Sienni 1541. godine?

Kada je primio svećenički blagoslov?

O čemu govore njegova četiri pisma Cosimu Mediciju?

Koja su njegova najpoznatija djela?

Zbog čega je Držićev opus značajan za hrvatsku književnost?

Kada i gdje je umro Marin Držić?

Umro je 1567. godine u Veneciji.
razumljiv.
Jer je jedini prozni autor svog vremena koji je i danas moderan i posve
Dundo Maroje, Pomet, Novela od Stanca.
Kritika vlasti i ustroj budućeg Republike.
1550. godine.
Rektora studentskog doma i prorektora sveučilišta.
Iz 1526. godine, kada je imenovan za rektora crkve svih svetih u Dubrovniku.
Rodio se 1508. godine u Dubrovniku.

Otac i sin gledaju nogomet. Sin stalno dosađuje pitajima i ometa

oca u praćenju utakmice.

- Tata, jesam li ja nastao od majmuna?

- Jesi, sine, jesi – odgovori otac.

Pita kćer oca:

- Tata, što je to vakuum?

- Kćeri moja, u glavi mi je, ali se ne mogu nikako sjetiti.

Pita otac momka od svoje kćeri:

- Zašto ste sinoć poljubili moju kćer?

- Pošto sam je sad vidio po danu, i ja se čudim!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

ts tržnica AD
subotica

www.subotickatrznica.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

**KTC SUBOTICA :: SOŠBOR ::
APATIN::SENTA :: BEČEJ
VIKEND AKCIJA *26.10 - 29.10.2012. ***

- ODGODA PLAĆANJA

ČEKOVIMA GRAĐANA DO 90 DANA

**Panirani fishfingeri
rinfuzno 1 kg**

-13%

229.90din
~~264.90~~

Voda Jana 1.5litra

38.90din
~~46.90~~
1litra=25.93din

**Pašteta 75g: sa povrćem,
goveđa,jetrena**

-12%

34.90din
~~39.90~~
1kg=465.33din

**Sok Sinalco 2litra:
Cola, Orange**

-20%

75.90din
~~95.90~~
1litra=37.95din

Grah 1100g

-15%

114.90din
~~135.90~~
1kg=104.45din

**After shave 125ml
Energy,Instict,Vision**

-20%

175.90din
~~217.90~~
1litra=1407.20din

Luk crni 1 kg

-31%

19.90din
~~25.90~~

**Dezodorans za muškarce
Nivea Deo Sensitive 150ml**

-22%

242.90din
~~309.90~~
1litra=1.943.20din

Tuna komadići 80g

58.90din
~~72.90~~
1kg=736.25din

**Deterdžent za rublje
Fax Aquamarine Ultra 3kg**

-25%

499.90din
~~662.90~~
1kg=166.33din

Novo

PETAK-SUBOTA-NEDJELJA POPUST-10%
popust se odnosi i danima 10.i 11. studenog na svaku kupnju

